

Picémara Wâdé
na é wii wà
Ioane
Bétapoo popai

Wàilàapà na wii tii bèeni?

Wà Ioane, pwi *apostolo. Êco na câé caa ina é nee naa na é tii bèeni. Â nye po ina co pâ ‘pwi jè a *câmu’, ma ‘wà pwi na ia dau wânüma Iésu gooé’. (Còo 13.23; 19.26; 21.24.)

É wii wiidà?

Nabibiu kêra *naja 70 ma 100 (munaa 80–85), na pàara na wà Ioane, âna é tâa na province Asia (naa napô Turquie nabà). É wii géé na càù wà Mataio, ma Maréko ma Luka.

É wii tâî?

Tà diri tàpé na rà mudàra é naigé, ma é âjupàra, ma é wâro (14.6).

Cina é wii?

Nüma wà Ioane na é popa me tèpa âboro na rà tère é popai, ba na rà tâmogòori pâ wà Iésu, âna é pwi *Mesia, wà *Pwina naî Pwiduée, na ia rà jèè inapàpari biu wà tèpa *péroféta.

Dà ère é tii bèeni?

Câé caa ipaiwà pai wiâ kà Ioane bau é pai wiâ kà Mataio, ma Maréko, ma Luka. Ba câé caa wiâ diri é pâ popai ma wakè kà Iésu. Â é inapàpari co é pâ muru, na tâa na wâbinyiri, wâna é pâ popai ma wakè kà Iésu. Wàéni ère é tii: Wà Iésu Kériso, âna é pwi Popai na é wâjaa Pwiduée, béaa kêra pai

tapoo diri pâ muru. Â é biié ma é âboro, â é wâro nabibiu kâjè naani gòropuu. Wàé, âna wàé ê âji pwéelaa; wàé na é pwi naigé, ma é goropwârawâ târa ê *âji wâro jaa Pwiduée. Â wàé mwara ‘pwi a wéaari mutô’, na é popajè tèpa âboro pâdari wà Caa.

7 câmu ma 7 pai ina wèè naa na Tii kà Ioane

Wà Ioane, âna é popa ê nimaro 7 (na câmu kêe goo ê pwina tâbawêe) ba na é paari pâ wà Iésu, âna é Pwina naî Pwiduée:

7 câmu kêra pàtâma Iésu

É bii jawé ba na dipâa (2.1–12)

É nama tiâu maagé kà pwi âboro (4.43–54)

É pwa ma é wâdé pwi a pitâbwamwa na tòotù pwicîri (5.1–18)

É pa-ija pâ âboro na wâru (6.1–15)

É pâra gòro parawére jawé (6.16–21)

É nama é niâ pwi a bwi (9.1–7)

É nama é wâro còwâ Lacaro (11.1–44)

7 ucina còwâ naa gooé na é ina wà Iésu

É ina wà Iésu pâ: *WÂGO, âna go:

Poloa târa wâro (6.35,51)

Pwéelaa kêra gòropuu (8.12)

Goropwârawâ kêra ê pâ mutô (10.7,9)

A piwéaari ê pâ mutô (10.11,14)

Pwina é naa ê wâro, ma pawâro còwâ tèpa âboro géé na aubà (11.25)

Naigé, ma *ÂJUPÂRA, ma Wâro (14.6)

Âji majoro vigne (15.1,5)

Jè wàrani târa pai wii wèè «WÂGO» ba târa paari pâ, wà Iésu, âna é popa ê nee Pwiduée, «WÂGO pwi

a tâa napwiri, nabà, â dâra gòiri awé.» (Còo *Ioane* naporomee 8 ma 13, ma *Exode* 3.14.) É wàrapwiri ba na é paari tâjè pâ, câé caa pwi âboro co, ba é me géé goo Pwiduée Caa.

Pai pitàgoo tii kà Ioane

Iésu, âna é pwi Popai na me géé goo Pwiduée (1.1–18)

Opaâjupâra ma ipwabwàti (1.19–51)

Wakè kêe naa jaa tèpa âboro (2.1–12.50)

Wakè kêe naa Judée ma Samaria (2.13–4.54)

Rà tapoo cicaraé wà tèpa pitûâ (5.1–6.71)

Wakè kêe naa Iérusaléma (7.1–12.50)

Ipicijii ma ipagòo kêe tèpa câmu (13.1–17.26)

Bénabwé pi-ija (13.1–30)

Bénabwé ipagòo (13.31–16.33)

Bénabwé pwâra pwapwicîri (17.1–26)

Pai bà ma wâro còwâ kêe (18.1–21.25)

Rà tâjùrué ma nama é bà (18.1–19.42)

É wâro còwâ géé na aubà (20.1–21.25)

Pwi Popai na é tâa jaa Pwiduée

¹ É jèe nye tâa ê Popai

naa na autapoo goo

[ê gòropuu].

É tâa jaa Pwiduée.

Ba nye tàgére wàé

Pwiduée.

² É nye wâjaa Pwiduée

naa na autapoo goo.

³ É nama é pwa diri

1:1 Ioane 17.5; 1 Ioane 1.1–2; Auinapàpari 19.13
8.6; Kolosé 1.16–17; Hébèru 1.2

1:3 1 Korénito

pâ namuru wà Pwiduée.
 Diri é pâ muru,
 âna wàé na pwa.

⁴ É wâjaaé *âji wâro,
 na nama rà wâro
 na pwéelaa pâ âboro.

⁵ Ê pwéelaa, âna é èù
 naa nanaara é bàutê.

Â é bàutê, âna câé caa
 câtàmwereê*.

Pai paâjupâra pwéelaa

⁶ Wà Pwiduée, âna é cùru me pwi jè âboro na nee
 Ioane. ⁷ É pwi a *paâjupâra é pwéelaa, ba na é pwi
 naigé mara é cèikî kà tèpa âboro diri. ⁸ Càcaa wàé
 é pwéelaa, â é tèepaa, ba na é *paâjupâra é pwéelaa.
⁹ Wàépwiri é âji pwéelaa, na é tèepaa naa gòropuu, ba
 na é nama pwéelaa goo tèpa âboro diri.

¹⁰ É jèe nye tâa gòropuu é Popai, â é tòpò é
 gòropuu wà Pwiduée goo é Popai. Êco na càra caa
 câmogòorié wà tèpa âboro gòropuu†. ¹¹ É jèe tèepaa
 [naa napô kêe] naa jaa tèpa bée; â càra caa tòpié wà
 tèpa jènereê. ¹² Êco na wà tàpé na rà tòpié ma cèikî
 naa gooé, âna é nama rà tèpa naî Pwiduée. ¹³ Wà
 tèpa naîê, âna càra caa tèepaa géé goro é câbawâdé

1:4 Ioane 5.26 **1:5** Ioane 3.19 * **1:5** Câé caa câtàmwereê—é,
 Câé caa tâmogòorié, é, câé caa tòpié. **1:6** Mataio 3.1; Luka
 1.13–17,76 **1:9** Ioane 8.12 † **1:10** Tèpa âboro gòropuu—Grec:
 Gòropuu. Wà Ioane (pwi awii tii bèeni), âna é ina diri tèpa âboro na
 tàutàra goo wà Pwiduée, â na rà cicara Iésu ma wà tàpé na rà pâra
 wiâê. **1:13** Ioane 2.11, 3.3–6; Filipi 2.7; 1 Pétèru 1.23

kâra âboro. Ba rà nye tèepaa géé goro ê câbawâdé kà Pwiduée.

É pa naiiri âboro ê Popai

14 É pa naiiri âboro ê Popai, â é wâro nabibiu kâjè. Po tâbawêe naa gooé ê *pimeaari imudi, ma é *ÂJUPÂRA. Â bà jèe côo ê pai maina ma muugère kà Pwina naiê, na é caapwi co, na é tòpi jii Caa.

15 É tomara too wà Ioane, ba na é pamogòorié tà tèpa âboro, â é ina pâ: «Wàè kaa pwiri i pwi âboro na ia go jèe picémaraê tàwà, na ia go ina pâ, é bwaa pwicò kôo wà pwi âboro na dau pwamuru naa gooé jiio, ba é jèe nye wâro béaario†.»

16 Jè pitòpi naa gò ê pâ wâdé ma *aupwényunyuâari, géé goo pimeaari imudi kêe. 17 Béaa, âna é pinaigé mara ê *Naèà wà *Moosé. Â nabàni, âna é pinaigé mara ê pimeaari imudi ma *ÂJUPÂRA, wà Iésu *Kériso. 18 Nye ticè pwi jè âboro cèna é mu jèe côo Pwiduée. Êco na wà Pwina naiê na caapwi co, âna wàé kaa na pamogòorié tâjè. Ba é nye tà tâa jaa Pwiduée, â nye tàgère wàé còwâ mwara Pwiduée.

Opaâjupâra kà Ioane Pwi a piupwaa

Mataio 3.1–12; Maréko 1.1–8; Luka 3.1–18

19-20 Wà tèpa caa kà tèpa *Juif§ géé *Iérusaléma, âna rà panuâ pâ para tèpa ênawéna kâra Wâra pwap-

† 1:15 Béaario—Béaa kôo. 1:17 Exode 34.28; Roma 6.14 1:18

Exode 33.20; Ioane 6.46; 1 Timotéo 6.16 § 1:19-20 Tèpa caa kà tèpa Juif—Wà Ioane, âna é pwa wâru wii pâ, tèpa Juif, naa na tii bèeni, âna pai ina wèe pâ, tèpa pitûâ kà tèpa Juif. É, na para pwi, âna pai ina wèe pâ, diri tèpa âboro na rà gére tâmaari Iésu (par ex. naa na pâ nee tii 6.41, ma 8.22, ma 12.9). Â bà wii pâ, tèpa âboro naawê.

wicîri*, ma pàra tèpa pwa *ârapwaailò dari Ioane. Â rà tawèrié pâ: «Wâgà wàa?»

Â nye ticè na é naapwàniri goorà, ba é ina ba pwéelaa tàra pâ: «Càcaa wâgo pwi *Mesia, [na ée mwa pa-udò ê Ba].»

21 Â rà tawèrié pâ: «Â gona wâgà wàa? Gona càcaa wâgà Élia, pwi *péroféta [na ée mwa pâbéaa kêe]?»

«Bwa†.»

«Â gona câgà caa i pwi Péroféta [na é inaê wà Moosé]‡?»

«Bwa.»

22 «Â gona wâgà wàa? Gà ina tâbà, ba na bà ina tà tàpé na rà panuâbà me.»

23 Â é tòpi tàra pâ: «Wâgo wà pwi âboro na ia é inaô wà Isaia, pwi péroféta, na ia é wii pâ:

*Pwi âboro naa namaré
na é tomara too:
“Ée me Pwi Ukai!
Patàrù naigé kêe!”»*

* **1:19-20** Ênawéna kâra Wâra pwapwicîri—Lévite. Pwi âboro géé na wâao kà Lévi na é pitu tà tèpa pwa ârapwaailò. **1:21** Deutéronome 18.15,18; Malachie 3.23; Mataio 11.14 † **1:21** Câe caa pâji tâmogòori wà Ioane é pai maina kâra é wakè kêe. Ba é ina wà Iésu naa na Mataio 11.14 pâ, nye wà Ioane kaa, na é pwa é wakè kà Élia. Còo mwara Mesia ma Élia naa na Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. ‡ **1:21** Pwi Péroféta na é inaê wà Moosé—Pwi Péroféta na dau imaina, na ée mwa pwi apa popai nabibiu kà Pwiduée ma tèpa âboro. Càra caa tâmogòori wà tèpa Juif pâ, wà pwi âboro bèepwiri, âna wàé kaa pwi Mesia na rà tapaciê. Â càra caa tâmogòori pâ, tàgère wà Iésu Kériso. Còo Péroféta naa na Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. **1:23** Ésaïe 40.3

Ésaïe 40.3

24 Rà tâa nabibiu kà tèpa âboro bèepwiri cùrurà, pàra tèpa *Farasaio. 25 Â rà tawèrié mwara pâ: «Wiàna càcaa wâgà pwi Mesia, é, Élia, é, pwi Péroféta, â gorodà na gà *piupwaa?»

26 Â é tòpi tàra wà Ioane pâ: «Wâgo, âna go piupwaa goro jawé. Êco na é wânabibiu kàwà, é pwi âboro na câguwà caa câmogòorié. 27 Wàé, âna ée mwa pwicò kôo. Êco na po dau càcaa pâriô, ma go tipi é otàpwe goro du wâraâê§, [ba é Pwi Ukai].»

28 Ê pwâra pitùra kàra bèepwiri, âna rà pwa na Bétani, pwi village na wâdò còwâ kàra nairiwâ Ioridano, wâna na é piupwaa naawê wà Ioane.

É Pwina naî Pwiduée wà Iésu

29 Na dàuru kêe, â é còo Iésu wà Ioane, na é me burèe, â é ina pâ: «Wàéni i *Pwi nari mutô kà Pwiduée! Wàé na é patâjii é èpà kàra pâ âboro gòropuu! 30 Wà i pwi âboro, na ia go inaê tàwà napwiri pâ: É bwaa pwicò kôo wà pwi âboro, na dau pwamuru naa gooé jiio, ba é jèe nye wâro béaario.

31 «Béaa, âna câgo caa câmogòori* pâ wàilàapà pwi âboro na ia go picémaraê tàwà. Â go me nau piupwaa goro jawé, ba na rà o câmogòorié wà tàpé *Isaraéla.»

1:27 Ioane 1.15 § **1:27** Tipi é otàpwe goro du wâraâê—Ê wakè kà tèpa ênawéna na dau kîri. **1:29** Ésaïe 53.6–7; 1 Pétéru 1.18–19

1:30 Ioane 1.15 * **1:31** Câmogòori—Reconnaître (cf tâmogòori, còoina).

³² Â é paâjupâra mwara wà Ioane pâ: «Go côo ê *Nyuâaê Pwicîri, na é boo géé napwéretòotù, wàra déamu, â é boo naa gòé. ³³ Béaa, âna bwaa câgo caa pâji câmogòori pâ pwiri wailàapà. Êco na wà Pwiduée, na é cùruo me, nau piupwaa goro jawé, âna é jèe ina tôo béaa pâ: “Gà mwa côo ê Nyuâaê Pwicîri, na boo naa gò pwi jè âboro, â é mwa tâa gooé. Âna wàé kaa, pwi âboro na ée mwa piupwaa goro Nyuâaê Pwicîri.”

³⁴ «Â wàé kaa pwiri ê pwina go côo, â go nye paâjupâra pâ, wà pwi âboro bèepwiri, âna Pwina naî Pwiduée.»

É tapoo todà tèpa câmu

³⁵ Na dàuru kêe, âna rà tâa wê còwâ wà Ioane ma tupédu âboro ârailu a *câmu kêe. ³⁶ Â é côo Iésu na é paé, â é ina pâ: «Wàéni i Pwi nari mutô kà Pwiduée!»

³⁷ Â ru têreê, â ru pâra wiâ Iésu. ³⁸ Â é tabèrèè wà Iésu, â é côoru, na ru gére pâra wiâê, â é ina tàru pâ: «Gàu mudà î?»

Â ru tòpi têe pâ: «Gà pitâa pâ, co pwi Rabbi?» (Ê popai *Rabbi*, âna pai ina wèe pâ ‘Pwi a pwa pupûra’.)

³⁹ Â é ina tàru pâ: «Gàu me, ba na gàu o côo.»

Jèe ârapàpé ineretòotù na càuru ija. Â rà pâra naima, nau côo na é pitâa wê, â rà jèe tà burà tâa wê.

⁴⁰ Wà pwi jèpwi géé gooru, âna wà André, pwi aéjii kà Simona Pétèru. ⁴¹ Â é pò ma pâmari pwi aéjii

kêe, â é ina têe pâ: «Bu jèe pâmari pwi Mesia!» (Ê popai ‘Mesia’, âna pai ina wèe pâ ‘Kériso’.)

⁴² Â é popaé pâdari Iésu. Â é côo wà Simona wà Iésu, â é ina têe pâ: «Wâgà Simona, pwina naî Iona†. O mwa pituneegà pâ Céphas‡, é, Pétéru.» (Ê pwi neere âboro bèeni, âna pai ina wèe pâ ‘Atü’.)

É todà Filipino ma Natanaël

⁴³⁻⁴⁴ Na dàuru kêe, â nüma Iésu na é wâjué côwâ naa napô Galilée. Ûna é pâra, â ipitiru ma Filipino, pwi âboro gée Bethsaïda, village kà André ma Pétéru. Â é ina têe wà Iésu pâ: «Me wiâô!»

⁴⁵ Â wà Filipino, âna ipitiru ma Natanaël§, â é ina têe pâ: «Gà côo, bà jèe côo pwi âboro, na ia é inaê wà Moosé naa na i Naèà kêe—wà pwi âboro na ia rà picémaraê mwara wà pâra tèpa péroféta. Wà pwiibà, âna wà Iésu, pwi âboro gée Nazareth, pwina naî Ioséfa.»

⁴⁶ Â é ina têe wà Natanaël pâ: «Gona nye pâri ma me gée Nazareth, cè jèe muru cèna wâdé? Auwa!»

Â é tòpi têe wà Filipino pâ: «Me, ma gà côo!»

⁴⁷ Ûna é gére medari Iésu wà Natanaël, â é côoê wà Iésu, â é ina pâ: «Wàéni ê pwi âji Isaraéla, ba é pwi âboro na é *târù ma âjupâra!»

⁴⁸ Â [é pò wà pwiibà, â] é ina têe pâ: «Gà tâmogòrio géepà?»

1:42 Mataio 16.18 † **1:42** Iona—é, Ioane. ‡ **1:42** Céphas—Nee naa na araméen, Pétéru naa na grec. **1:45** Deutéronome 18.18; Ésaïe 7.14, 9.5; Jérémie 23.5; Ézékiel 34.23 § **1:45** Natanaël—Nee *Barthélemy* naa na pâ tii kà Mataio, Maréko ma Luka.

Â é ina têe wà Iésu pâ: «Béaari ê pai todàgà kà Filipino, âna go jèe tà còogà na aranara i *upwâra wâi.»

49 Â é ina têe wà Natanaël pâ: «Pwi a pwa pupûra, wâgà Pwina naî Pwiduée, â gà Pwi Ukai naa Isaraéla!»

50 Â é tòpi têe wà Iésu pâ: «Gona gà cèikî, gée goo na go ina tâgà pâ, go còogà na aranara i upwâra wâi? Tàpo coo, ba gà o mwa còo ê pâ namuru na dau maina jii pwiri!»

51 Â é ina [târa diri] pâ: «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà ê âjupâra pâ: Guwà o mwa còo ê napwéretòotù, wiàna tàpirié. Â guwà o mwa còo wà tèpa *angela kà Pwiduée, na rà too ma tàbàtù, wâgò-o *Pwina naîri âboro.»

2

É tâa goro piéa na Kana wà Iésu

1 Gée na càuru ârâilu tòotù, âna pwa jè piéa na Kana, jè village gée Galilée. Â é tâa goo wà nyaa kà Iésu. 2 Â rà todà mwara Iésu ma tèpa *câmu kêe, naa goro piéa.

3 [Bwaa càcaa pâji pwâadàra i tòotù, â] jèe pâ nau ticè dipâa*. Â é todà Iésu wà nyaa kêe, â é ina têe pâ: «Au, meaarirà, ba jèe ticè dipâa kâra.»

1:49 Mataio 14.33, 16.16; Maréko 3.11 1:51 Genèse 28.12

* 2:3 Ticè dipâa—Dau maina kamu kà tèpa apooro ê tòotù.

⁴ Â é ina têe wà Iésu pâ: «Naa càcaa wâgà, na pitûâri tîo, cè pwina go o pwa†. Ba bwaa càcaa pâji tèepaa me ê pàara kôo†.»

⁵ Â é ina wà nyaa kêe tà tèpa ênawéna pâ: «Guwà pwa diri ê pwina ée mwa ina tàwà.»

⁶ Â tâa wê ê tèpa wâra jawé atü na po 6, na piwâpâ na 100 litres. Wà tèpa *Juif, âna rà mu pa ê jawé géee na, târa ê 'pwapwicîri târa pai *pinuwa', wiâra ê nyamanya kàra. ⁷ Â é ina tà tèpa ênawéna wà Iésu pâ: «Pwaa ma wâbé tèpa wâra jawé bèepwiri, goro jawé.»

Â rà pwaai ma wâbé diri.

⁸ Â é pwa ma ina tàra cîwâ pâ: «Guwà cia cîwâ, â guwà popa pâdari wà pwi apooro pi-ija.»

Â rà cia pâdarié. ⁹ Nabwé, â é nacai i jawé wà pwini [â é pò, ba] jèe pâra nau dipâa. Â câe caa tâmogòori wâna na me géewê, i dipâa bèepwiri. (Êco na wà tèpa ênawéna, âna rà nye tâmogòori.) Â é todà pwi a piéa, ¹⁰ â é ina têe pâ: «Naa na ê pai pwa kêjè, âna jè ipâdi béaa ê dipâa na dau wâdé. Ûna rà jèe dau wâdo, â jè mwa pâdi ê dipâa na câe caa po dau wâdé. Êco na wâgà, âna gà nye tàgère wéaari dipâa na wâdé, tiagoo ni!»

¹¹ Wâé kaa pwiri tapoo pàtàmara wakè, na é tapoo wà Iésu na Kana wâ Galilée. Ba ê câmu bèepwiri, âna é paari ê pai maina ma muugère kêe. Â rà cèikî naa gooé wà tèpa câmu kêe.

2:4 Ioane 7.30, 8.20 † **2:4** Naa càcaa wâgà, na pitûâri tîo... é, Dà cèna pwina nûmagà goo? Grec: Târa dà'gà ê pwina kôo? † **2:4** Pàara kôo—Ê pàara na o mwa paari ê pai muugère ma maina kà Iésu.

¹² Gée na càùé, â é boo naa Capernaüm wà Iésu, wailà ma wà nyaa kêe, ma tèpa aéjii kêe, ma wà tèpa câmu kêe. Â càcaa wâru pâ tòotù na rà tâa wê na.

*É tù tà tèpa pi-icu gée na Wâra pwapwicîri
Mataio 21.12; Maréko 11.15; Luka 19.45*

¹³ Jèe tàpo wâmwünyabwe ê tòotù *Paséka, tòotù maina kà tèpa Juif. Â é too naa *Iéruusaléma wà Iésu§. ¹⁴ Â ûna é tò naa na [gòroigé kâra] ê *Wâra pwapwicîri, â é pâdari ê pâ âboro, na rà gére pi-icu paaci ma mutô ma déa, â é côo mwara tèpa pitòotéri mwani*, na rà tâaboo naa goro taapà kàra.

¹⁵ Â é bàpi ê otàpwe, ba na ubati, â é cau tütürà† gée na Wâra pwapwicîri—cau wailà mara pâ mutô ma paaci kàra. Â é tawicèpwiri tâjii ê pâ mwani atü kà tèpa pitòotéri mwani, ma pugòboori ê pâ taapà kàra.

¹⁶ Â é tûâri tà tèpa pi-icu marü, pâ: «Guwà patâjii géeni ê pâ muru bèeni! Â guwà nabwé na guwà pwa ma wâra pi-icu ê wâ kà Caa kô!»

¹⁷ Â wà tèpa câmu kêe, âna rà mwa niimiri ê jè auwii naa na *Tii Pwicîri, pâ: *Dau maina ê pwâranü moo goo ê Wâra pwapwicîri'gà. Psaume 69.10*

Ucina goo pai wâro còwâ kêe

2:12 Mataio 4.13 **2:13** Exode 12.1–27 § **2:13** Munaa wà Iésu, âna é wailu pacòobé tèpa pi-icu gée na Wâra pwapwicîri—naa na pai tapoo tâa kêe na Iéruusaléma, na wii ni na Ioane 2.13–22; ma naa na béâracié kâra pai tâa kêe wê, na wii na Mataio 21, ma Maréko 11, ma Luka 19. * **2:14** Pitòotéri mwani—Còo note goo Mataio 21.12. † **2:15** Tütürà—Tü tàra. **2:17** Psaume 69.10

18 Rà ina tée wà tèpa pitûâ kà tèpa Juif pâ: «Dà cè câmu kêe, na gà pwa, târa paari tâbà pâ ê pwina gà pwa, âna muru me géé jaa Pwiduée?»

19 Â é ina târa pâ: «Téura tâjii ê wâra pwapwicîri bèeni, â go mwa pacima còwâ naa na âracié tòotù!»

20 Â rà ina tée pâ: «A?! Po 46 naja goro pai bari wàra ê Wâra pwapwicîri bèeni! Â wànau? Wâgà, âna gà ina pâ gà o pacima còwâ naa na âracié tòotù?!»

21 Êco na é ‘wâra pwapwicîri’ na é ina wà Iésu, âna é ina ê naiié. 22 Ûna ée mwa wâro còwâ géé na aubà, â rà mwa niimiri wà tèpa câmu kêe, pâ, é mu jèe nye [pwa wâru] ina târa ê pwi bèepwiri. Â rà cèikî naa goo é Tii Pwicîri, ma pâ pwina é jèe nabwé ina wà Iésu.

É tâmogòori pwâranümara âboro

23 Ûna é bwaa tâa Iéusaléma wà Iésu, na tòotù Paséka, â dau wâru âboro na rà cèikî naa gooé. Ba rà jèe còu pâ câmu kêe pàtâma Pwiduée na é pwa.

24 Êco na cæe caa po cèikî naa goorà, ba é jèe nye cau câmogòorirà diri. 25 Ba cæcaâ âjimuru tée, wiàna ina tée é pai pwa kêe âboro, ba é nye tâmogòori pwâranümarà.

3

Pitùra kà Iésu ma Nicodème

1 Pwa pwi jè âboro na nee Nicodème, pwi jè ârapàara [tèpa pwapwicîri géé jaa] tèpa *Farasaio. Â é pwi âboro imaina kà tèpa *Juif. 2 Â é pâra dari Iésu

na jè ne, â é ina têe pâ: «Pwi ukai, bà jèe tâmogòori pâ, gà pwi a pwa pupûra na gà me géee goo Pwiduée. Ba nye ticè pwi âboro, na pâri ma é pwa é pâ *câmu kêra pàtâma Pwiduée na gà pwa, wiàna câe caa wâjaaé wà Pwiduée.»

Wâdé na jèu pitèpawà còwâ

³ É tòpi têe pâ: «Gà tère bwàti, ba go ina tâgà é âjupâra pâ: Wiàna càcaa jèu pitèpa còwâ* wà pwi âboro, â o càcaa pâri ma é còo é *Mwaciri kà Pwiduée.»

⁴ Â é ina têe wà Nicodème pâ: «A? É wànau târa cè pai pitèpaé còwâ, wà pwi jè âboro na é jèe maina? Gona nye pâri ma é tò còwâ naa nanaa nyaa kêe, ma o mwa jèu pitèpaé còwâ?»

⁵ Â é tòpi têe wà Iésu pâ: «Go ina tâgà é âjupâra pâ: Wiàna càcaa jèu pitèpa còwâ wà pwi âboro, goro jawé ma é Nyuââê Pwicîri, â o càcaa pâri ma é tò naa na Mwaciri kà Pwiduée. ⁶ Wà pwina pitèpaé géee goro âboro, âna nye pwi âboro. Â wà pwina pitèpaé géee goo é Nyuââê Pwicîri, âna nye pwi âboro kà Pwiduée. ⁷ Gà cibwaa pò, na go géere ina tâgà pâ, wâdé na jèu pitèpawà còwâ. ⁸ Gà còo, é pwéretòotù, âna é nye pâ naa, na nye nùmee na é pâ wê. Â gà tère aié, â câgà caa tâmogòori na é me géewê, ma wâna é pâ naawê. É wàrapwiri mwara naa goo pwi âboro na pitèpaé naa na é Nyuââê Pwicîri.»

O cipa too wà Pwina naîri âboro

3:3 Mataio 18.3; 1 Pétèru 1.23 * **3:3** Pitèpa còwâ—é, Pitèpa géee goo Pwiduée na é wânidò. **3:5** Ézékiel 36.25–27 **3:6** Ioane 1.13

⁹ É ina tée wà Nicodème pâ: «[Ê ‘pitèpa bèeni naa na é Nyuâaê Pwicîri’ na gà ina, âna] o wànau târa cè pai pwa wèe?»

¹⁰ Â é tòpi tée wà Iésu pâ: «Gà pwi *dotée goro é Naèà, â gà pwi âboro imaina na *Isaraéla. Â gona câgà caa tâmogòori é pâ pwi bèepwiri? ¹¹ Go ina tâgà é âjupâra pâ: Bà† ina pâ pwina bà tâmogòori, â bà *paâjupâra é pwina bà côo. Â câguwà caa tòpi é pwina bà paâjupâra. ¹² Na go ina tàwà pwina tèepaa naa na gòropuu, â câguwà caa cèikî naa goo. Â guwà mwa wànau târa cè pai cèikî kàwà, wiàna go ina tàwà é pâ muru na wânidò *napwéretòotù? ¹³ Nye ticè pwi jè âboro cèna é too naa napwéretòotù; â wâdé co wâgo *Pwina naîri âboro‡, na go boome géé napwéretòotù.

¹⁴ «[Gà pitaniimiri é pai pwa kà] *Moosé, naa namaré. Ba é cipa too naa goro é bàra upwâra, é dòèa na pwa goro paò. Â o wàrapwiri é pai cipa too wà *Pwina naîri âboro§, ¹⁵ ba na wà pwina é cèikî naa gooé, âna o tà tée é *wâro dâra gòiri jaa Pwiduée.

Dau wânüma Pwiduée gooje

¹⁶ «Ba po dau wânüma Pwiduée goo é pâ âboro gòropuu, êkaa na é panuâ me wà Pwina naîe na é caapwi co, ba na wà pwina é cèikî naa gooé, âna

† **3:11** Bà—Munaa wà Ioane, âna é popa é popai kà Iésu, ba na popai kâra diri é wâra pwapwicîri. ‡ **3:13** Pwina naîri âboro—Pwina naîri âboro na é wânidò napwéretòotù na pâra Tii Pwicîri naa na grec. **3:14** Nombres 21.9; Ioane 8.28, 12.32

§ **3:14** Pwiri popai kà Iésu, é, pwiri popai kà Ioane. **3:15** Ioane 20.31 **3:16** Ioane 3.36, 10.28; Roma 5.8, 8.32; 1 Ioane 4.9–10

câé caa bà, êco na o tà têe ê wâro dâra gòiri. ¹⁷ Ba câé caa cùru me Pwina naîê, wà Pwiduée, ba na é pitèi tèpa âboro gòropuu. Â é cùrué me, ba na rà udò ê pâ âboro géé gooé, [ma tâa târa ê *âji wâro jaaé]. ¹⁸ Wà pwina é cèikî naa goo wà Pwina naîê, âna càcaa pitèié; â wà pwina câé caa cèikî naa gooé, âna jèe pitèié. Wàrapwiri, ba câé caa cèikî naa goro *Pwina naî Pwiduée, na é caapwi co.

¹⁹ «Â ê aupitèi bèepwiri, âna êni: É jèe tèepaa me ê pwéelaa naa gòropuu, êco na wà tèpa âboro, âna wâdê târa ê bàutê jii ê pwéelaa. Ba ê pâ càrarà ma tûa kâra, âna nye taaci èpà. ²⁰ Ba wà pwina é pwa taaci na èpà, âna é èpàri ê pwéelaa. Â câé caa me naa na pwéelaa. Ba péa o còo é pâ tûa kêe na èpà. ²¹ Â wà pwi âboro na é wakè na *ÂJUPÂRA, âna é me naa na ê pwéelaa, ba na inapàpari diri pâ wakè kêe, na me géé goo Pwiduée.»

É inapàpari Iésu wà Ioane

²² Géé na càué, â rà pâra wà Iésu ma wà tèpa *câmu kêe, naa napô *Judée. Â rà tàpo tâa wê, â é *upwaa tèpa âboro. ²³ Â wà Ioane mwara, âna é *piupwaa naa na ére wâ Énon, wâmwünyabweri Salim, géé goro na wâru najawé wê. Â rà pâra wiâê é pâ âboro, ba na é upwaarà naawê. ²⁴ (Ba bwaa câé caa pâ pwa karapuu, na pàara bèepwiri.)

²⁵ Na jè tòotù, âna wà pwi jè Juif, âna é tapoo pitùra ma wà tèpa câmu kà Ioane. Â rà pâ nau pitòcia goro é 'pwapwicîri târa *pinuwa' wiâra

ê nyamanya kàra. ²⁶ Â rà pàdari Ioane, â rà ina têe pâ: «Pwi ukai, gà niimiri i pwi âboro na ia gà paâjupâraê, na ia gàu caatâa na ére géee cowa kâra Ioridano? Â gà còo, nabàni, âna é jèe gére piupwaa! Â jèe po dau wâru é pâ âboro na rà gére pâra darié!»

²⁷ Â é tòpi tàra wà Ioane pâ: «Nye ticè jè muru cèna é tòpi wà pwi âboro, wiâna câe caa naa têe wà Pwiduée. ²⁸ Ba wâguwà kaa, âna guwà jèe nye tèreô, na go ina pâ, càcaa wâgo *Mesia [na ée mwa pa-udò ê Ba]. Ba wâgo, âna cùruo me, ba na go pâbéaa kêe.

²⁹ «Guwà còo, wà pwina é tâa jaa wà tô a piéa, âna wà pwi a piéa. Â napwa naa goo wà pwi bée pwi a piéa; âna é tà coo goro jènereê, â é tàmaariê. Â é dau ipwadée goro é pwâratùra kêe. Â ipaiwà naa goodò, ba nye tâbawêe nabà ê ipwadée kòo. ³⁰ Â wâdé na é pimaina too; â go pikîri boo.»

Wà Pwina é me géenidò napwéretòotù

³¹ Wà pwi âboro géee gòropuu, âna é nye géee gòropuu. Â é nye tura pwacèwii pwi âboro géee gòropuu. Êco na wà pwina é me géenidò napwéretòotù, âna é nye wâjaijè diri. Ũu, é wâjaijè diri kaa*. ³² Â é nye paâjupâra é pâ muru na é jèe còo ma tère. Â nye ticè âboro cèna é tòpi é pâ muru na é ina. ³³ Â wà pwi âboro na é tòpi é pipaâjupâra kêe, âna é inapàpari pâ, wà Pwiduée, âna é ina é âjupâra. ³⁴ Ba wà pwi âboro na é cùrué wà Pwiduée,

3:28 Mataio 11.10; Ioane 1.20 **3:31** Ioane 8.23 * **3:31** Pwiri popai kà Ioane Pwi apiupwaa, é pwiri Iésu, é pwiri Ioane pwi awii é tii bèeni. **3:32** Ioane 3.11

âna é ina ê popai kà Pwiduée. Â wà Pwiduée, âna é naa bamwara têe ê Nyuâaê Pwicîri.

³⁵ Wà Pwiduée Caa, âna wânümee goo Pwina naiê, â é naa têe pitûâ naa gòro diri pâ muru. ³⁶ Wà pwi âboro na é cèikî naa goo Pwina naiê, âna tà têe ê wâro dâra gòiri jaa Pwiduée. Â wà pwi âboro na tàutêe na é cèikî, âna o câé caa wâro. Â ê pwâra putâmu kà Pwiduée, âna o nye tà tâa gooé.

4

Pwâra pwa jèkutâ kà Iésu ma tô jè ilàri géé Samaria

¹⁻³ Rà têre wà tèpa *Farasaio pâ, wâru ê pâ âboro na é todâra wà Iésu, ma *upwaarà, jii wà Ioane. (Êco na câé caa *piupwaa wà Iésu; â wà tèpa *câmu kêe co na piupwaa.) Ûna é têre pwiri wà Iésu, â é pâra géé napô *Judée, naa Galilée. ⁴ Â é pitapàgà pâ napô *Samaria.

⁵ Â é tèepaa naawê, â é pâra naa na pwi jè village, na nee Sikar, na é wâmwünyabweri ê napuu, na ia é jèe naa wà Iakobo* tà pwina naiê Ioséfa, [na pàara biu]. ⁶ É tâa wê ê pwârajawé kà Iakobo†. Â é tàpo tâaboo naawê wà Iésu, ba dau oratêe, goro ê pai pâra kêe, â jèe gopaé.

Pwârajawé târa wâro

3:35 Mataio 11.27; Ioane 5.20 **3:36** Ioane 3.16–18; 1 Ioane 5.12 **4:1-3** Ioane 3.22 **4:5** Genèse 33.19; Josué 24.32

* **4:5** Iakobo—Pwi jojooro diri tèpa Juif. Còo mwara Abéraama, ma Isaaka, ma Iakobo naa na Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadâra tii. † **4:6** Pwârajawé kà Iakobo—É dau tâgòro, â jèe panuâ boo ê cio na tòo goro otâpwe, târa cia jawé.

7-8 Wà tèpa câmu kêe, âna rà pâra naa na village nau wâri cè èrà. É tèepaa naa goro pwârajawé wà tô jè ilâri gée Samaria, nau cia jawé. Â é ina tée wà Iésu pâ: «Tôoni, go ilagà na gà naa cè wâdoò.»

9 Â é tòpi tée i tô ilâri pâ: «Ée! Cina gà ila jawé jiio, wâgà pwi *Juif? Ba wâgo, âna go tô Samaria.» (Ba càra caa piwâdé wà tèpa Juif ma tèpa Samaria†.)

10 Â é tòpi tée pâ: «Câgà caa câmogòorio, wâgo pwi a gére ila jawé jiigà. Â câgà caa câmogòori mwara é urâpâra kà Pwiduée. Ba wiàna gà côoinari, â pwiri gére wâgà na ila jawé jiio; â pwiri go gére naa tâgà cè jawé târa wâro!»

11 Â é ina tée wà tîobà pâ: «Gà o wânanu târa cè pai pa wâra i jawé târa wâro, na gà gére ina? Ba nye ticè wâra cia, â é po dau tâgòro i pwârajawé. 12 Wânanu? Gà piwéna jii Iakobo, pwi caa kâbà§? Ba wàé na naa tâbà i pwârajawé bèeni. Â rà wâdo ni, ma tèpa naiê, ma é pâ macii kêe diri.»

13 Â é tòpi tée wà Iésu pâ: «Ê pâ âboro na rà wâdo na pwârajawé bèeni, âna o bwaa nye tà nûmarà dâra wâdo còwâ. 14 Êco na wà pwi âboro na é wâdo é jawé na go naa tée, âna o càcaa mwa caa nûmee dâra wâdo. Ba é jawé na go o mwa naa tée, âna ée mwa pâra nau pwârapò gooé—pwi pwârapò na ée

4:9 Esdras 4.1–5 † 4:9 Ba càra caa piwâdé... é, Wà tèpa Juif, âna càra caa ija ma wâdo na é ngapò ma wârado na rà jèe ija na, tèpa Samaria. 4:10 Ioane 7.37–38; Auinapàpari 21.6 4:12 Ioane 8.53 § 4:12 Kâbà—é, Kâjè. Ba wà Iakobo, âna é pwi jojooro Iésu ma diri tèpa Juif. Êco na wà i tô ilâri, âna nûmee na é pinadârù é nyamanya kà tèpa Samaria, jii é nyamanya kà tèpa Juif. 4:14 Ioane 6.35

mwa tà ciburà pò, tia naa na ê wâro dàra gòiri jaa Pwidueé!»

¹⁵ Â é ina têe wà tîoni pâ: «Naa tîo ê jawé bèepwiri! Naa tîo, ba na o câ mwa caa nûmoo dàra wâdo cîwâ! Â o câgo mwa caa me cîwâ nau cia jawé wâni!»

Wâgo pwi Mesia na patûragà

¹⁶ Ê tòpi têe pâ: «Pâra nau todà pwi éagà; â gàu me naani.»

¹⁷ «Nye ticè éao.»

«Nye âjupâra ê pai ina'gà pâ nye ticè éagà. ¹⁸ Ba jèe po 5 éagà. Â wà pwina gàu gére pitâa ma wâéni, âna càcaa pwi éagà mwara. Ũu, nye âjupâra kaa ê pai tòpi'gà!»

¹⁹ Â é ina têe wà tî ilàri pâ: «Go cîo pâ gà pwi *péroféta, [na gà pame ê popai me géé jaa wà Pwidueé]! ²⁰ Wà tèpa ijiao kâbà, âna rà pwamaina Pwidueé gòro ê jaa bèeni. Â napwa naa goowà tèpa Juif, âna guwà ina pâ ê ére na jè pwamainaê naawê, âna wâ *Iérusaléma.»

²¹ Â é ina têe wà Iésu pâ: «Tîoni, gà cèikî naa good, na go ina pâ: O mwa tèepaa me ê pwi pàara, na o jèe nabwé na pwamaina Caa, naa gò pwi jaa bèeni, ma wâ Iérusaléma mwara. ²² Ba wâguwà tèpa Samaria, âna câguwà caa tâmogòori wà Pwina guwà pwamainaê. Wâdé wàibà tèpa Juif, ba bà nye tâmogòorié. Ba ê pai udò kà tèpa âboro, âna me géé goo tèpa Juif. ²³ Êco na o mwa tèepaa ê pwi pàara, â jèe wâé kaa ni, na rà o mwa pwamaina wà Caa

wà tèpa âboro, naa na nyuâa* ma na *ÂJUPÂRA. Ba wàé kaa pwiri ê pai pwamaina, na é ilari wà Caa.
 24 Ba wà Pwiduée, âna é nyuâa. Â wâdé na wà tèpa âboro na rà pwamainaê, âna rà pwamainaê naa na nyuâa ma na *ÂJUPÂRA.»

25 Â é ina têe wà tô ilàri pâ: «Go tâmogòori pâ ée mwa tèepaa wà pwi *Mesia, jè nee mwara Kériso. Â wiàna ée mwa tèepaa, â ée mwa inapàpari tâjè diri ê pâ muru.»

26 Â é ina têe wà Iésu pâ: «*WÂGO pwini na tàgére patùragà!»

É inaê tà pàra tàpé wà tô ilàri

27 Ûna ru bwaa gére pitùra, â rà tèepaa me còwâ wà tèpa câmu kêe. Â rà dau pò, na rà còoê na ru ipwa jèkutâ ma tô jè ilàri. Êco na nye ticé gée goorà cèna tawèeri tô ilàri pâ: «Dà cè pwina na gà ina tà pwini?» Â ticé na tawèeri Iésu pâ: «Cina gà pwa jèkutâ ma wà tòoni?»

28 Â é panuâ naawê i wâra cia jawé kêe wà tô ilàri. Â é pâra còwâ naa na village, â é ina târa ê pâ âboro pâ: 29 «Ée! Guwà me nau còo pwi âboro na é cau inapàpari tôo diri ê pâ muru na go pwa! [Pwiri wàilàapà?] Pwiri wà Mesia?»

30 Â rà cau pâra diri nau còo Iésu.

Âji utimuru âna pai pitêre dà Caa

* 4:23 Nyuâa—Pai ina wèe pâ, ê Nyuâaê Pwicîri. 4:24 Roma 12.1; 2 Korénito 3.17; Filipi 3.3 4:26 Maréko 14.61–62

31 Na pwi pàara-bà, â rà tàgére tacoo goo wà Iésu wà tèpa câmu kêe pâ, na é pa cè uti kêe: «Pwi Ukai, gà jèe tàpo ija!»

32 Êco na é ina tàra pâ: «Wâgo, na pwa ê uti kôo, na câguwà caa tâmogòori.»

33 Â rà pitawèerirà pâ: «Pwiri jèe pwa cè âboro cèna pame cè uti kêe?»

34 Â é tòpi tàra pâ: «Ê uti kôo, âna, na go pwa ê câbawâdé kà Pwina é cùruo me, â go tubanabwé diri ê pâ wakè† na é naa tôo.

35 «Guwà [tâmogòori ê auina na] ina pâ: “Bwaa dâra ârapàpé parui târa piûnya.” Êco na go ina tàwà pâ: Còo bwàti ê pâ aupwanapô, ba jèe pàara târa piûnya‡!

36 «É tàgére tòpi ê wâriê wà pwina é piûnya, ba é piûnya dâra ê *wâro dâra gòiri jaa Pwiduée. Êkaa na ru cau ipwâdé, wà pwina é câmi, ma wà pwina é piûnya. 37 Â éna âjupâra ê pai ina wèe pâ: “Jè âboro, âna é câmi, â jèpwi, âna é piûnya.”

38 «Wâgo na go cùruwà nau piûnya ê pwina câguwà caa câmi. Ba wà pàra tàpé, âna rà wakèri, â wâguwà, âna guwà mwa caa piûnya.»

Wâru tàpé na rà cèikî naa gooé

39 Wâru tèpa Samaria gée na village Sikar, na rà cèikî naa goo Iésu, gée goo jèkutâ kà tô ilàri, na ia é ina tàra pâ: «É po cau ina tôo diri ê pâ muru na go pwa.»

4:34 Ioane 6.38 † 4:34 Wakè—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pwâranyere. 4:35 Luka 10.2 ‡ 4:35 Aupwanapô; Piûnya—Pai ina wèe pâ, êdiri pâ âboro na jè naarâ too naa na Mvaciri kà Pwiduée.

⁴⁰ Â rà pâmari Iésu, â rà tacoo gooé pâ, na é bwaa tàpo tâa jaarà. Â é tâa jaarà naa na ârailu tòotù.

⁴¹ Mwa dau wâru âboro cowa, na rà cèikî naa goo Iésu, gée goro ê pai tura kêe. ⁴² Â rà ina tà tô ilàri pâ: «Câbà caa cèikî gée goro ê jèkutâ'gà co. Ba nabàni, âna bà jèe tereê. Â bà tâmogòori pâ wàe kaa, âna é *pwi a pa-udò pâ âboro gòropuul!»

É nama tiâu maagé kà pwi naî pwi jè âboro imaina

⁴³ Gée na càuru du tòotù bèepwiri [na napô Samaria] â é wâjué cowa wà Iésu naa Galilée. ⁴⁴ É nye tâmara ina béaa pâ: «Wà pwi péroféta, âna càra caa papwicîriê, naa na é âji napô kêe.»

⁴⁵ Êco na, ûna é tèepaa naa Galilée, â rà tòpié bwàti. Ba rà jèe còo ê pâ muru na é pwa na Iérusaléma, na rà tâa wê ma wàe naa goro i *Paséka.

⁴⁶ Â é wâjué cowa naa Kana, i pwi village gée Galilée, wâ na ia é bii i jawé ma dipâa. É tâa wê ê pwi jè âboro imaina kà ukai *Héroda, na é maagé ê pwi naîê, naa na village Capernaüm. ⁴⁷ Â é tere pâ é jèe tèepaa wà Iésu naa Galilée, me gée Judée. Â é pâdarié, â é tacoo gooé, ma é boo naa Capernaüm, nau pwa ma é wâdé pwina naîê. Ba jèe tòina maagé kêe. ⁴⁸ Â é ina wà Iésu [tà tàpé na rà tâa wê] pâ: «Wiàna câguwà caa còo ê pâ *câmu kêra pàtâma Pwiduee naa good na guwà pò goo, â o câguwà caa cèikî!»

4:42 1 Ioane 4.14 **4:44** Mataio 13.57 **4:45** Ioane 2.23 **4:46** Ioane 2.1–11 **4:47** Mataio 8.5–6 **4:48** Ioane 2.18; 1 Korénito 1.22

49 Â é ina têe wà pwi âboro pâ: «Gà wàcî, co Pwi Ukai, â gà me naa jaaò, ba ée jèe pwa na é bà wà pwi naîò!»

50 Â é ina têe wà Iésu pâ: «Gà wâjué còwâ, ba é jèe wâdé i pwi naîgà.»

Â é cèikî wà pwiibà naa goro i popai kà Iésu, â é pâra.

É jèe wâdé còwâ pwina naîê

51 Ûna é bwaa gére pâra, â ipitirà ma tèpa ênawéna kêe, â rà ina têe pâ, é jèe wâdé i pwi naîê.

52 Â é tawèerirà goro ê ineretòotù na tiàu i maagé kêe na. Â rà ina têe pâ: «Tiàu ê pai pitòoka kêe, géecaa na caapwi ineretòotù na càuru ija.»

53 Â é còo pâ, wàè kaa pwiri i pwi ineretòotù na ia é ina têe wà Iésu pâ: «É jèe wâdé ni i pwi naîgà.» Â rà cèikî naa goo Iésu, wàilà ma êdiri pwârawâ kêe.

54 Wàépwiri ê béârailu kâra câmu kâra pàtâma Pwiduée, na é pwa wà Iésu naa napò Galilée, na é me géé Judée.

5

É nama é wâdé pwi a pitàbwamwa na tòotù pwicîri

¹ Géé na càué, â rà pwa ê pi-ija na *Iéusaléma wà tèpa *Juif. Â é too naawê wà Iésu.

² Â, naa Iéusaléma, âna pwa ê jèe na auipitoo, na nee Béthesda* naa na *hébèru. Â é wâm wünyabweri ê pwi jèe goropwârawâ goro ê ville, na rà ina goo pâ Goropwârawâ kâra mutò. Â naa goo ê pwi

4:50 Mataio 8.13

4:54 Ioane 2.11

* 5:2 Béthesda—é,

Bethzatha.

aupitoo-bà, âna pwa 5 goropwârâwâ. Â naa na jèpa goropwârâwâ, âna jè pàra nabibiu kâra du nee âra wâ. ³ Â po dau wâru tèpa maagé na rà tà puu wé na curuu—wà tèpa bwi, ma wà tèpa bee, ma tèpa pitàbwamwa. {Ba rà tà tapacîri ê pai gù kâra i jawé. ⁴ Ba é boome na pàra pàara ê jè *angela kà Pwi Ukai, nau gù na i jawé. Â wà pwi âboro maagé na é êgò boo béaa naa na aupitoo, géé na càuru pai gù kâra jawé, âna jèè tiâu ê maagé kêe.}

⁵ É tâa wé wà pwi jè âboro, na jèè po 38 naja kêe goro maagé. ⁶ Â é côôê wà Iésu, na é gére puu. Â é jèè tâmogòori pâ jèè po dau gòiri ê pai maagé kêe. Â é ina tée pâ: «Nümagà na tiâu ê maagé'gà?»

⁷ Â é tòpi tée pâ: «Ûu kaa! Êco na ticè âboro cèna tüô boo naa najawé, na é bwaa gére gù! Ba ûna go pwa ma go êgò boo, â é jèè êgò béaario wà pwi jèpwi.»

⁸ Â é ina tée wà Iésu pâ: «Gà cimadò, â gà pa aupuu'gà, â gà pàra!»

⁹ É nye wâdé kaa. Â é pa ê aupuu kêe, â é pàra.

Càcaa wâdé tà tèpa pitûâ

Napwa tòtù bèepwiri, âna *tòtù pwicîri [kà tèpa Juif]. ¹⁰ Â rà ina tée wà tèpa caa kà tèpa Juif pâ: «Ée! Tòtù pwicîri nabà, â [wiâra ê *Naèà] âna pwicîri na gà pa aupuu'gà!»

¹¹ Â é tòpi tàra pâ: «Bwa, wà pwina é pwa ma go wâdé, âna é ina tôo pâ, na go popa aupuu kôo, ma go pàra.»

12 Â rà ina pâ: «Kaa! Wàilàapà cè pwi a gére ina tâgà pwiri?»

13 Êco na câé caa tâmogòori pâ pwiri wàilàapà. Â càcaa pâri ma é paari tàra Iésu, naa nabibiu kêra pâ âboro, ba rà po dau wâru†.

14 Mwa géé na càué, â wà Iésu, âna é côo wà pwi âboro-bà naa na *Wâra pwapwicîri, â é ina têe pâ: «Gà côo, jèe tiàu ê maagé'gà. Gà cibwaa pwa cômâ ê pwina èpà. Ba o péa tèepaa darigà cè pwina o po dau èpà na dau maina.»

15 Â é wâjué cômâ wà pwiibà dari tèpa caa kà tèpa Juif, â é ina tàra pâ wà Iésu na é pwa ma é wâdé. 16 Â géewê, â rà mudàra ma rà tubaèpà tà Iésu, géé goro ê pai pwa ma tiàu ê maagé, na tòotù pwicîri.

17 Êco na é ina tàra pâ: «Wà Caa kôo, âna é nye tà ciburà wakè. Tèepaa naa goro tòotù nabà, â o câé caa coo. Â go nye wàrapwiri mwara wâgo.»

18 Â géé goo ê pai ina kêe pwiri, âna rà nye dau pibu naigé kaa ma rà pôtâmwereê. Càcaa géé goro co pai êgòjai ê tòotù pwicîri, â géé goo mwara ê pai ina kêe pâ, wà Pwiduée, âna é pwi âji Caa kêe. Ba ûna é wàrapwiri pai ina kêe, â é nama ipaiwàilu ma Pwiduée.

É tòpi tà tèpa pitòtié wà Iésu

Pwiduée na é naa têe tàrù

19 É ina tàra wà Iésu pâ: «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà ê âjupâra pâ: Go côo ê pwina é pwa wà Caa kôo, â go pwa, ba càcaa pâri ma go pwa

† 5:13 Rà po dau wâru—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Rà dau wâru wàilà. 5:18 Mataio 26.4; Ioane 7.1, 10.30 5:19 Ioane 5.30

jè muru gée goodò. Üü, ê pâ muru na é pwa wà Caa, âna go pwa mwara wâgo, Pwina naîê. ²⁰ Ba wânüma Caa goodò, â é paari tîo diri pâ muru na é pwa†. Â ée mwa paari tîo mwara ê pâ pâra muru na dau maina, na go o mwa pwa. Â o dau dâpàgà tàwà wiàna guwà mwa cîo. ²¹ Ba wà Caa, âna é pacimadò cîwâ wà tàpé na rà jèe bà, ma pawârorà cîwâ. Â go wàrapwiri mwara, wâgo Pwina naîê, ba go naa é *âji wâro tà tàpé na nûmoo na go pawârorà.

²² «Napwa wà Caa, âna câé caa pitèi tèpa âboro. Â é nye naa tîo, Pwina naîê, diri ê tàrù ma go pitèirà.

²³ Â, na wàrapwiri, â rà o cau pwamainâo diri ê pâ âboro wàra ê pai pwamainâ kâra wà Caa. Ba wà pwina câé caa ipwamainâo, Pwina naîê, âna câé caa ipwamainâ mwara wà Caa na é cùruo me.

²⁴ «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà ê âjupâra pâ: Wà pwi âboro na é pitère dâra ê popai kîo, â é cèikî naa goo wà Pwina é cùruo me, âna é jèe tîpi ê *wâro dâra gòiri jaa Pwiduée. Â o jèe càcaa pwa wârimuru tée, ba é jèe pâra gée na bà, naa na wâro.

Rà o pitère dòo wà tèpa bà

²⁵ «Go ina tàwà ê âjupâra pâ: O mwa tèepaa ê jè tòotù, â jèe wàèni kaa, na rà tère ê pwâratùra kîo, wâgo *Pwina naî Pwiduée, wà tàpé na rà bwaa bà. Â wà tàpé na rà pitère dòo, âna o tâa tàra ê âji wâro.

²⁶ Ba wà Caa, âna tà tée ê pàtâma târa ma é naa wâro, â é naa tîo mwara, wâgo Pwina naîê. ²⁷ Â é naa tîo mwara ê tàrù, ba na go pwi a pitèimuru, gée goo na

† 5:20 Muru na é pwa—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pwâranyere.

5:22 Ioane 5.27; Apostolo 10.42 5:23 Filipi 2.10–11; 1 Ioane 2.23

5:24 Ioane 3.15–18

go Pwina naîri âboro. ²⁸ Guwà cibwaa pò na go ina tàwà pâ: O mwa me ê tòotù, na rà o tère ê pwâratùra kôo wà diri tàpé na rà jèe bà. ²⁹ Â rà o cau wâro còwâ géé na aubà. Â wà tàpé na rà pwa na wâdé, âna rà o cimadò còwâ naa na âji wâro. Â wà tàpé na rà pwa na èpà, âna rà o cimadò còwâ nau pwa wârimuru.»

Tèpa paâjupâra Pwina naîri âboro

³⁰ [É ina tàra mwara wà Iésu pâ]: «Càcaa pâri ma go pwa cè jè muru géé goodò. Â go pitèi wiâra na é ina tòo wà Caa. Â napwa pitèimuru kôo, âna *tàrù. Ba câgo caa mudàra ma go pwa ê câbawâdé kôo. Â go pwa ê câbawâdé kà Pwina é cùruo me.

³¹ «Wiàna wâgo na go pipa-âjupâraò còwâ, â o ticèmuru naa goo ê pwina go ina. ³² Êco na nye pwa mwara Pwi jèpwi na é *paâjupâraò§. Â go tâmogòori pâ nye âjupâra ê pwina é ina naa goodò.

Ioane

³³ «Guwà cùru pâ tèpa âboro dari *Ioane Pwi a piupwaa, â ê jèkutâ goodò na é wiâ tàwà, âna âjupâra.

³⁴ «Wâgo, âna càcaa âjimuru tòo ê pai paâjupâra kà pwi âboro. Êco na go ina tàwà ê pâ muru bèepwiri, ba na guwà udò, [ma tâa tàwà ê âji wâro]. ³⁵ Ba wà Ioane, âna é wàra ê ânye na udàrù, â pwa pwéelaa kêe. Â guwà ipwâdéé naa na pwéelaa kêe è pâ popai kêe, naa na jè ji pàara na càcaa gòiri.»

Wakè kà Iésu

5:29 Daniel 12.2; Mataio 16.27; Apostolo 24.15 **5:30** Ioane 5.19, 6.38 § **5:32** Paâjupâra—Témoigner, attester. Còo mwara Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii.

³⁶ «Êco na pwa ê bépaâjupâraô, na piwéna jii Ioane. Ba ê pâ namuru na é nama go pwa wà Caa, âna rà paâjupâraô, â rà paari pâ é cùruo me.»

Pwiduée Caa

³⁷ «Wà Caa, na é cùruo me, âna é jèe paâjupâraô diri. Â câguwà caa pâji tère ê pwâratùra kêe, ma còo mwara ê naporomee. ³⁸ Â câguwà caa tòpi ê popai kêe naa na pwâranümawà. Ba câguwà caa cèikî naa goodò, wâgo na é cùruo me.

Tii Pwicîri

³⁹ «Guwà mudàra na é *Tii Pwicîri, ba guwà niimiri pâ, guwà o pâmari ê wâro dàra gòiri jaa Pwiduée. Â êkaa pâ popai bèepwiri, na rà paâjupâraô! ⁴⁰ Êco na tàutàwà na guwà me mariô, ma guwà tòpi ê âji wâro!

⁴¹ «Câgo caa mudàra ma rà pwamainao wà tèpa âboro. ⁴² Â go nye tâmogòori pâ, nye càcaa wânümawà goo Pwiduée. ⁴³ Go jèe me na nee Caa kôo, â câguwà caa tòpio. Êco na, wiàna é tèepaa cè pwi jè âboro na é nye me na nee, wàé pwi âboro, â guwà nye tòpié! ⁴⁴ Guwà ipwamainawà gée goowà còwâ, wâguwà tèpa âboro. Â câguwà caa mudàra ê âji ipwamaina, na me gée goo Pwiduée na é caapwi co. Guwà mwa wànau târa cè pai cèikî kàwà? ⁴⁵ Êco na guwà cibwaa niimiri pâ go o mwa pitòtiwà*, na ara wà Caa. Bwa, càcaa wâgo, â nye wà *Moosé, wà pwina guwà wâari pâ ée mwa pitu tàwà!

5:36 Ioane 3.2, 14.11 **5:37** Mataio 3.17; Ioane 5.32, 8.18 **5:39**
Luka 24.27 * **5:45** Pitòti (é, pitòtiri, tòti)—Accuser.

⁴⁶ «Wiàna âjupâra pâ, guwà cèikî naa gooé, â pwiri guwà gére cèikî naa gooò mwara! Ba é wii ê popai gooò naa na ê pâ tii kêe. ⁴⁷ Â wàra na jèe câguwà caa cèikî naa goo é auwii kêe, â guwà o mwa wànau târa pai cèikî kàwà, naa goo é pâ popai kô?»

6

É pa-ija pâ âboro na wâru

Mataio 14.13–21; Maréko 6.30–44; Luka 9.10–17

¹ Tàpo pwa ji pàara, â géé na càùé, â rà tapàgà é *nawià Galilée, wà Iésu [ma wà tèpa *câmu kêe]. (Ê nawià bèepwiri, âna jè nee mwara Tibériade.) ² Â rà nye tà pâra wiâê é pâ âboro na wâru, ba rà còo *câmu kêra pàtâma Pwiduée naa gooé na é nama tiâu maagé kà tèpa âboro. ³ Â rà too naa gòrojaa wà Iésu ma wà tèpa câmu kêe, â rà tâaboo. ⁴⁻⁵ Â ûna é tagòtùé wà Iésu, â é còo diri tèpa âboro bèepwiri na rà gére me burè. [É tâmogòori pâ] jèe tàpo wâmwünyabwe é *Paséka, tòotù kêra pi-ija kà tèpa *Juif. Â é ina tà Filipino pâ: «Jè o mwa wâri géepà cè poloa, târa ma jè pa-ijarà diri?»

⁶ (É ina pwiri, ba na é tère cè pwina é ina wà Filipino. Ba wà Iésu, âna é jèe nye tà tâmogòori é pwina ée pwa.)

⁷ Â é tòpi tée wà Filipino pâ: «Wiàna pwa tâjè pâ miliô*, ma jè wâri poloa goo, â o càcaa pâri ma jè naa târa diri cè nyi nari noo kêra poloa!»

5:46 Apostolo 3.22 * **6:7** Pâ miliô—Grec: 200 mwani pwa (deniers). Wâri pwi caapwi âboro naa na 8 parui.

⁸ Êco na é medari Iésu wà pwi jè a câmu kêe, wà André, pwi aéjii kà Simona Pétéru. Â é ina têe pâ:
⁹ «É wâni pwi nari âboro èpo, na wâjaaé 5 poloa†, ma ârailu ârawèa. Êco na o târa dà, naa goro pé jéûru âboro bèeni?»

É patâaboorirà â é pa-ijarà

¹⁰ É ina wà Iésu pâ: «Guwà patâaboorirà.»

Â rà tâaboo wà tèpa âboro naa gòro nuruga. Â é jéû tèpa paa maina na rà ija, âna wâmwünyabweri 5 000. ¹¹ Â é popa i pâ poloa wà Iésu, â é pwaolé tà Pwiduee goo. Â é pwa ma rà ipâdi, târa diri é pâ âboro na rà tâaboo. Â é wàrapwiri naa goo i du ârawèa mwara. [Â é pâdi naa goorà diri, â rà nye ija] tiagoro na rà jèe po cau pwàro diri.

¹² Â nabwé, â é ina tà tèpa câmu kêe pâ: «Guwà panaimari é dâra utimuru, ba na o nye ticè cèna tà pwatéteri târa.»

¹³ Â rà panaimari é pâ dâra uti kâra. Â rà pwaai é 12 nakébò goro é dâra noo kâra i tèpa 5 poloa!

¹⁴ Ūna rà còo é pàtâma Pwiduee naa goo Iésu, â rà ina pâ: «Âjupâra pâ wàé kaa i pwi Péroféta, na ia [ina pâ] ée mwa tèepaa me naani gòropuu!»

¹⁵ Â é jèe tà tâmogòori wà Iésu pâ, rà o me nau popaé, ba na rà pacimaé ma é pwi ukai kâra. Êkaa na é pâra còwâ acari naa gòrojaa.

É pâra gòro parawére jawé

Mataio 14.22–33; Maréko 6.45–52

† **6:9** Poloa—Poloa na pwa goro orge. (Orge, âna pwacèwii é pwâra mai.) **6:15** Ioane 18.36

16 Na bàrane, â rà boo naa bàrawià wà tèpa câmu kà Iésu. 17 Â rà pa wànga, â rà tapàgà i nawià, â rà pâra cima Capernaüm, na ére géé còwâ. Ûna ne, â bwaa câé caa tèepaa darirà wà Iésu. 18 Â é uu ba maina é pwéretòtù, â maina wià. 19 Ûna rà tapwauru naa na 5 é 6 kilomètres, â rà còo Iésu, na é câwiârà na é po pâra gòro parawére jawé. Â é pâmwünyabweri i wànga. Â po dau wâgotàra.

20 Êco na é ina tàra pâ: «Guwà cibwaa pwa ma wâgotàwà, ba *WÂGO!»

21 Â pwa na rà nama é too darirà naa gòro wànga. Êco na rà jèe pò ma tèepaa géé, wâna na rà géé naawê.

Iésu âna poloa târa wâro

22-24 Napwa naa goo wà tèpa âboro na ia é pajarà wà Iésu, âna rà nye tà tâa bàrawià, na ére géé còwâ kâra nawià. Na dàuru kêe, âna rà pò na tiàu Iésu jaarà†. Ba rà tâmogòori pâ, câé caa pâra wiâ tèpa câmu kêe gòro i pwi wànga. Â, [na rà gére mudèe, â] rà tèepaa me pâra wànga na rà me géé na ville Tibériade, â rà tâdò§ naawê. Â wà tèpa âboro, âna rà tò naa gò, ba na rà pâ naa Capernaüm, nau mudà Iésu naawê.

Mudàra poloa na tâa cawi

25 Rà pâmari Iésu wà tèpa âboro, na ére nawià géé còwâ. Â rà ina tée pâ: «Pwi ukai, gà tèepaa naani wiidà?»

† 6:22-24 Na dàuru kêe... Ina mwara naa na grec pâ: Rà còo pâ, nye caapwi co wànga. § 6:22-24 Tâdò—Accoster (bateau).

26 Â é tòpi tàra pâ: «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà ê âjupâra pâ: Câguwà caa mudòo, gée goo i pwina go pwa [goro ê pàtâma Pwidueé]. Bwa. Guwà medario ba ia go naa èwà na ia guwà copwa!

27 Êco na go ina tàwà pâ, guwà cibwaa wakè târa utimuru na o wai tiâu. Wâdé na guwà wakè dâra ê utimuru na tâa cawi—utimuru na é naa ê *wâro dâra gòiri jaa Pwidueé. Â nye wâgo, *Pwina naîri âboro, na go naa tàwà ê utimuru bèepwiri. Ba é naa tôo ê tàrù kée ma pàtâmee wà Pwidueé Caa.»

28 Â rà ina tée pâ: «Dà cè pâ wakè na bà pwa, ba na bà pacoo ê câbawâdé kà Pwidueé?»

29 Â é tòpi tàra pâ: «Wàéni co ê wakè na nùmee na guwà pwa: Na guwà cèikî naa goo pwina é cùrué me.»

Poloa târa wâro gée goo Caa

30 Rà tawèerié mwara pâ: «Dà cè câmu kée, cèna gà o pwa, ma bà còo ê pàtâma Pwidueé naa googà, â na bà o cèikî naa googà? 31 Napwa wà tèpa jojoorojè, âna rà ija *manne** naa namaré. Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ: *É naa tàra poloa me gée napwéretòotù, ba na rà ija.*» *Psaume 78.24*

32 Â é tòpi tàra pâ: «Go ina tàwà ê âjupâra pâ: Càcaa wà *Moosé na é naa tàwà ê poloa na me gée napwéretòotù. Â wà Caa kôo. 33 Ba ê âji poloa kà Pwidueé, âna wà Pwina é boome gée

6:27 Ioane 6.48–58 **6:29** 1 Ioane 3.23 **6:30** Mataio 16.1; Ioane 2.18 **6:31** Exode 16.14–15; Nombres 11.7–9; Psaume 78.24

* **6:31** Manne—Utimuru na pwacèwii nyi nara mwünyaté, na é naa wà Pwidueé tà tèpa Juif naa namaré.

*napwéretòotù. Â é naa é *âji wâro tà diri tèpa âboro gòropuu.»

³⁴ Â rà ina tée pâ: «Pwi Ukai, gà ciburà naa tâbà é poloa bèepwiri!»

Wâgo âna go pwi poloa

³⁵ É tòpi tàra wà Iésu pâ: «*Wâgo âna go pwi poloa târa wâro! Wà pwi âboro na é medario ma cèikî naa goodò, âna o câ mwa caa nùmee dâra ija ma wâdo.

³⁶ Êco na, ia go jèe nabwé ina tàwà pâ: Guwà jèe côoô, êco na câguwà caa cèikî naa goodò. ³⁷ Â rà o medario diri é pâ âboro na é naa tôo wà Caa, â câgo caa naa còobé wà pwina é medario.

³⁸ «Ba go boome géee napwéretòotù, nau pwa é câbawâdé kà Pwina é cùruo me, â càcaa é câbawâdé kôo. ³⁹ Â wàéni é câbawâdé kêe: Na go cibwaa caa tubatiâu cè pwi jèpwi, géee goo tàpé na é jèe naarà tôo; â na go mwa pawâroé còwâ géee na aubà na Tòotù pwicò†. ⁴⁰ Â wàéni é câbawâdé kà Caa kôo: Wà pwi âboro na é côoô, wâgo *Pwina naî Pwiduée, ma cèikî naa goodò, âna ée mwa tòpi é wâro dâra gòiri jaa Pwiduée. Â go mwa pawâroé géee na aubà na Tòotù pwicò.»

Càcaa wâdé tà tèpa pitûâ

⁴¹ Wà tèpa âboro, âna rà jèe tapoo picocoori Iésu, géee goro é pai ina kêe pâ: «Wâgo é pwi poloa na é boome géee napwéretòotù.» ⁴² Â rà bwaa nye tà pina tàra pâ: «Kaa! Gona câe caa wà Iésu, pwina naî

6:35 Ioane 4.14 **6:39** Ioane 10.28–29, 17.12 † **6:39** Tòotù pwicò—Tòotù na ée mwa wâjué còwâ wà Iésu Kériso. (Còo note goo 1 Péteru 1.5.) **6:42** Mataio 13.55

Ioséfa? Ba jè tàgére tâmogòori du nyaa ma caa kêe! Â gorodà na é ina pâ é boome géé napwéretòotù?»

⁴³ Â é ina tàra wà Iésu pâ: «Tàpéeni, guwà cibwaa ipicocoo. ⁴⁴ Nye ticè pwi jè âboro cèna é medario, wiàna câé caa todèe me wà Caa, wà pwi a cùruo me. Â go mwa pawâroé còwâ géé na aubà na Tòotù pwicò. ⁴⁵ Â jèe wii naa na tii kà pwi jè *péroféta pâ: *Rà o cau picòo jii Pwiduée.* *Ésaïe*

54.13 Â êdiri pâ âboro na rà tòpi é pwina é ina tàra wà Caa, âna rà cau medario. ⁴⁶ Nye ticè pwi âboro cèna é mu cò wà Caa; wàco wà Pwina é me géé jaa Pwiduée.»

Wà pwina é cèikî âna tà tée wâro

⁴⁷ «Go ina tàwà é âjupâra pâ: Wà pwi âboro na é cèikî naa good, âna o mwa tà tée é wâro dâra gòiri jaa Pwiduée. ⁴⁸ WÂGO é poloa târa wâro. ⁴⁹ Rà ija *manne* wà tèpa jojoorowà, naa namaré. Êco na rà jèe bà. ⁵⁰ Â napwa é poloa na é boome géé napwéretòotù, âna wiàna é ija pwi jè âboro, â o câé caa bà. ⁵¹ WÂGO é pwi poloa târa wâro, na go boome géé napwéretòotù. Wiàna é ija poloa bèepwiri wà pwi jè âboro, â é wâro dâra gòiri awé. Â é poloa na go mwa naa, âna é naiio, na go naa tà tèpa âboro gòropuu, ba na rà wâro.»

Naiio âna âji utimuru

⁵² Géewê, âna rà pitòocia wà tèpa pitûâ kà tèpa Juif, â rà pi-ina tàra pâ: «Wà pwini, âna é wànau târa cè pai naa tâjè é naiié, ma jè ija?»

⁵³ Â é ina tàra wà Iésu pâ: «Guwà tère bwàti: Wiàna câguwà caa ija é nài Pwina naîri âboro, ma wâdo é domii kêe, â o nye ticè âji wâro wâgoowà.

⁵⁴ Â wà pwina é ija é naiio, ma wâdo é domii kôo, âna o mwa tà tée é wâro dâra gòiri jaa Pwiduée. Â go mwa pawâroé còwâ gée na aubà na Tòotù pwicò.

⁵⁵ Ba é naiio, âna é âji utimuru; â é domii kôo, âna é âji jawé. ⁵⁶ Â wà pwi âboro na é ija é naiio, ma wâdo é domii kôo, âna é wâro goodò, â go wâro gooé.

⁵⁷ «Wà Caa na é cùruo me, âna é wâro, [â wâé, âna é Pwina é naa é wâro]. Â wâgo, âna go wâro gée gooé. Â wàra mwara pwina é ija naiio, âna é wâro gée goodò. ⁵⁸ Wàéni é pwi poloa na é boome gée napwéretòotù. Càcaa wàra é poloa na ia rà ija wà tèpa jojoorowà—ba rà cau bà. Â wà pwi âboro na é ija é pwi poloa bèeni, âna é wâro dâra gòiri awé.»

⁵⁹ É ina é pâ popai bèepwiri wà Iésu, na é pwa pupûra naa na *wâra pitapitiri wâ Capernaüm.

Pàra tàpé âna rà pâra jii Iésu

⁶⁰ Ûna rà tère é pwina é ina wà Iésu, â é auwâru gée goo tàpé na rà mu ciburà pâra wiâé, âna rà pi-ina pâ: «Auwa! Po dau gòo é popai bèepwiri! O wàilàapà cèna pârié ma é tòpi?»

⁶¹ Â é tère naa gooé pâ, rà tàgère picocoorié goo, â é ina tàra pâ: «Wànau? Po dau tanooriwà é popai bèepwiri? ⁶² Â wiàna guwà còoô, wâgo Pwina naîri âboro, na go too còwâ naa na autâa kôo béaa, â o dà cè pwina guwà niimiri? ⁶³ Ba nye êkaa gée goo pâ popai kôo, na é me é Nyuâaê Pwicîri, wâé na é naa wâro. Ba napwa [pâ wakè kà] tèpa âboro, âna càcaa

pâri [ma rà naa wâro]. ⁶⁴ Êco na rà wânabibiu kàwà pàra tèpa âboro na càra caa cèikî naa goo ê pâ popai kôo.»

Ba é nye tâmogòori wà Iésu, géé na autapoo tàpé na càra caa cèikî, ma wà pwina é ipwa tûâ tée.

⁶⁵ Â é ina tàra mwara pâ: «Wàépwi é majoroé ma go jèe ina tàwà pâ: Nye ticè pwi jè âboro cèna é me wiâô, wiàna câé caa todèe medario wà Caa.»

⁶⁶ Â tapoo napwiri, âna wâru pàra tèpa âboro kèe âna rà coo jiié, â jèe càra caa pâra còwâ wiâê.

Rà tà cimwü wà tèpa apostolo

⁶⁷ É ina wà Iésu tà tèpa 12 a câmu kèe, pâ: «Â wâguwà, âna nümawà mwara na guwà wâjué còwâ?»

⁶⁸ Â é tòpi tée wà Simona Pétèru pâ: «Pwi Ukai, na bà pâra wiâ î? Ba nye wâjaagà é pâ popai târa wâro dâra gòiri jaa Pwidueé. ⁶⁹ Ba bà nye còoina pâ, wâgà Kériso, wà Pwina é jèe pitòrigarigà ma cùrugà me wà Pwidueé. Â bà jèe cèikî naa googà.»

⁷⁰ Â é ina tàra pâ: «Wâgo na ia pitòrigariwà, wâguwà tèpa 12 a câmu kôo. Êco na pwi jèe ârapàarawà, âna pé pwi naî *Caatana†!»

⁷¹ É ina pwiri naa goo wà Judas, pwina naî Simona Iscariote. Ba wâé, géé goo tèpa 12 *apostolo, âna ée mwa ipwa tûâ tà Iésu.

7

É too naa goro tòotù maina naa Iérusaléma

6:64 Ioane 13.11 **6:65** Ioane 6.44 **6:68** Mataio 16.16 † **6:70**
Pwi naî Caatana—Grec: Pé duée.

¹ Gée na càùé, â é pâpitiri napô Galilée wà Iésu. Ba nye càcaa nùmee dàra pâpitiri wâ *Judée. Ba rà pibu naigé wà tèpa caa kà tèpa *Juif, ba na rà pòtàmwereê.

² Jèe pâmwünyabwe ê *tòotù maina kà tèpa Juif. Â, na pâ tòotù bèepwiri, âna rà tâa nacapè*. ³ Â wà tèpa aéjii kà Iésu, âna rà ina tée pâ: «Gà pâra géeni naa Judée, [ba na gà too naa goro i tòotù maina]. Ba wâdé na rà côo mwara ê pâ muru na gà pwa wà tèpa âboro'gà [na tâa Judée]. ⁴ Ba nye ticé pwi âboro cèna é naapwàniri é pwina é pwa, wiàna nùmee na picagòtùé. Â wiàna gà pwa ê pâ muru bèepwiri [goro ê pàtâma Pwiduée] â gà ipaarigà, ba na rà côogà wà tèpa âboro.»

⁵ Ba wà tèpa aéjii kée, wàilà mwara, âna bwaa càra caa pâji cèikî naa gooé.

Càcaa pâji pàara kôo

⁶ É tòpi tàra pâ: «Wâdé naa goowà, ba nye pâri ma guwà nye tà pâra imudi. Â napwa naa goodò, âna càcaa pâji pàara kôo. ⁷ Ba tèpa âboro gòropuu, âna ticé pai pwa wèe ma rà èpàriwà. Â napwa naa goodò, âna rà nye èpàrio, ba go inapàpari ê pâ tûâ kàra na èpà. ⁸ Bwa, guwà too naa goro pi-ija, wâguwà. Â wâgo, âna câgo caa too, ba càcaa pâji tèepaa é pàara kôo.»

⁹ Ûna é jèe ina pwiri tàra, â é bwaa tàpo tâa Galilée.

¹⁰ Êco na, ûna rà jèe too naa goro tòotù maina, â ée mwa tà pwicò kàra, â câé caa pipaarié.

7:1 Ioane 5.18

7:2 Lévitique 23.34

* **7:2** Rà tâa

nacapè—Fête des huttes. Côo mwara Tòotù maina naa na Neere-muru (Vocabulaire). **7:5** Apostolo 1.14

Rà mudèe tèpa caa kà tèpa Juif

¹¹ Napwa wà tèpa caa kà tèpa Juif, âna rà imudà Iésu na aupwa-ija. Â rà pitawèeri pâ: «Wâpèe?» ¹² Â rà dau pwa jèkutâ gooé wà tèpa âboro. Ba rà ina pàra pwi pâ: «É pwi âboro wâdé.»

Â rà ina pàra tàpé pâ: «Bwa, é pwi a pwa ma rà imwüru tèpa âboro.» ¹³ Êco na nye ticè âboro cèna inapàparié, ba wâgotàra goo tèpa pitûâ kàra.

É ipaarié â é pwa pupûra

¹⁴ Na po nabibiu kâra pwa-ija, â é too naa na *Wâra pwapwicîri wà Iésu, â é tapoo ipupûra tà tèpa âboro wé.

¹⁵ Â rà dau pò gooé wà tèpa Juif, â rà pi-ina tàra pâ: «É tâmogòori géepà ê pâ *Naèa wà pwini, na nye ticè caa kâra câmu kêe?»

É cùruo wà Pwiduée

¹⁶ É ina tàra pâ: «Ê pwina go ina tàwà, âna càcaa muru me géé gooò, â géé goo Pwiduée na é cùruo me. ¹⁷ Ba wiàna nûmawà na guwà pwa é câbawâdé kà Pwiduée, â guwà mwa tâmogòori pâ, wiàna é pwina go ina, âna me géé jaa Pwiduée, é, me géé gooò. ¹⁸ Wà pwina é ina é pwina é nye niimiri wâé, âna é mudàra pai pwa wèe ma picâdirié. Â wà pwina é imudàra ma é ipwamaina pwina é cùrué me, âna é *tàrù, ba é nye ina co pwina âjupâra.

Wâdé na guwà tèi wiâra tàrù!

19 «Gona câé caa naa tàwà ê Naèà wà *Moosé? Â nye ticè pwi jè âboro cèna é pâra wiâra! Cina nümawà na guwà pòtàmwaràô?»

20 Â rà ina tée pâ: «Kaa! Pwa duée wâgoogà! Wàilàapà na mudàra ma pòtàmwaragà?»

21 Â é tòpi tàra pâ: «Nye caapwi co ji muru na go pwa [goro pàtama Pwiduée na *tòotù pwicîri] â guwà dau pò goo. 22 Êco na wâguwà mwara, âna [guwà wakè] na tòotù pwicîri, na guwà pwa *kamaî tà pwi nari èpo. Ba [guwà ina pâ] é pwa kamaî, âna me gée goo wà Moosé. (Êco na càcaa me gée gooé, â wà tèpa jojoorojè béaa kée, na rà pwa.) 23 Üu, guwà pwa kamaî na tòotù pwicîri, ba na câguwà caa êgòjai ê Naèà kà Moosé. Â wâgo, âna go pwa ma tiâu awé maagé kà pwi jè âboro, na tòotù pwicîri. Â cina guwà putàmu naa goodò? 24 Guwà cibwaa tèi wiâra é pai côo kàwà. Wádé na guwà tèi wiâra tàrù!»

Pwiri é pwi Mesia wà Iésu?

25 Rà ina pàra âboro gée *Iérusaléma pâ: «Gona càcaa wà i pwi ia rà mudàra ma rà pòtàmwereê? 26 Guwà côo! Câé caa picârü, â rà nye tàgére pitùra ma pàra tàpé, â nye gére ticè na rà ina tée wà tèpa pitûâ! Gona pwiri rà côoinaê pâ wàè pwi *Mesia, [pwi ukai na jè tapacîê]? 27 Êco na, wà pwi Iésu bèeni, âna jè tâmogòori wâna na é me géewê. Â

7:19 Apostolo 7.53; Roma 2.21–24

7:20 Ioane 8.48, 10.20

7:22 Genèse 17.9–13; Lévitique 12.3

7:23 Ioane 5.8–10,16

7:27 Ioane 7.41, 9.29

napwa wà pwi Mesia, âna nye ticè jè âboro cèna o tâmogòori wâna na ée me géewê†.»

²⁸ Ûna é bwaa gére pwa pupûra wà Iésu, naa na Wâra pwapwicîri, â é tomara too pâ: «Gona guwà nye niimiri kaa pâ guwà jèe tâmogòorio? Â guwà tâmogòori wâna na go me géewê? Bwa! Ba câgo caa me gée good. Â wà Pwi a cùruo me, âna pwina pâriê ma guwà tòpò naa gooé é cèikî kàwà. Êco na guwà nye âji càcaa tâmogòorié. ²⁹ Â wâgo, âna go nye tâmogòorié, ba go me jiié, â wàé na é cùruo me.»

³⁰ Â wà tèpa âboro, âna rà imudàra cè naigé ma rà tâjùrué, êco na nye ticè pai pwa wèe. Ba bwaa càcaa pâji tèepaa é pàara.

³¹ Êco na rà jèe dau wâru gée goo tàpé na rà tèreê, na rà cèikî naa gooé. Â rà ina pâ: «[Munaa wàé pwi Mesia. Ba] nye dau wâru kaa pâ câmu kâra pàtâma Pwiduée na é pwa. Â wiàna càcaa wàé pwi Mesia, â pwiri càcaa wàrapwiri†.»

Rà bu naigé ba na rà tâjùrué

³² Wà pàra tèpa *Farasaio, âna rà tère é pai picocoo naa goo Iésu. Â rà pitèrerà ma wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwailò, ba na rà cùru wà tèpa wéaari Wâra pwapwicîri nau tâjùrué.

† **7:27** Rà pitanami wà tèpa âboro-bà, ba ia é inapàpari wà Michée, pwi péroféta, pâ, wà pwi Mesia, âna ée mwa me gée na village Bétéléma. (Còo nee tii 42 ma Michée 5.1 ma Mataiao 2.6.) **7:28** Mataiao 11.27; Ioane 8.55 **7:30** Ioane 7.44 † **7:31** Dernière phrase—Grec: «Wiàna ée mwa tèepaa cè pwi Mesia, â pwiri ée mwa pwa cè pâ câmu kâra pàtâmee na wâru, jii é pâ pwina é pwa wà pwini?»

33 Â é ina tàra wà Iésu pâ: «O càcaa gòrio jaawà, â go o mwa pâra còwâ naa jaa Pwina é cùruo me. 34 Â guwà o mwa pimudò, â o câguwà caa pàdario, ba càcaa pâri ma guwà pâra naa na, na go pâ naawê.»

35 Â rà pi-ina tàra pâ: «Gona wâpà na, na é pâra naawê, ma o càcaa pâri ma jè o pâmariê? Wànau? Gona é còbé jii é napô kâjè, târa ma é pacâmuri tèpa jènerejè, na rà wâro naa nabibiu kà tàpé na càra caa tèpa Juif? 36 Dà ê pwina é pwa na é ina tâjè, na é gére ina pâ: “Guwà o mwa pimudò, â o câguwà caa pàdario, ba càcaa pâri ma guwà pâra naa, na go pâ naawê”?»

Go naa tàwà jawé târa wâro

37 Jèè pwi Bénabwé tòotù kâra pi-ija kà tèpa Juif, pwi tòotù na dau pwamuru naa goo. Â é cimadò wà Iésu, na ara diri ê pâ âboro. Â é tomara too pâ: «Wiàna pwa cè pwi âboro na nùmee dàra wâdo, â wâdé na é medario ma é wâdo! 38 Ba wà pwina é cèikî naa goodò, âna o mwa pò géé gooé ê pwârajawé târa wâro, wàra ê pai ina naa na *Tii Pwicîri.»

39 É ina pwiri goo ê Nyuââ Pwicîri, na rà o mwa tòpi ê pâ âboro na rà o mwa cèikî naa gooé. Éco na, na pwi pàara-bà, âna càcaa pâji naa ê Nyuââ Pwicîri, ba bwaa câé caa pâ too naa na muugère kêe wà Iésu.

Càra caa pitêrerà gooé

7:34 Ioane 8.21, 13.36 **7:37** Lévitique 23.36; Ésaïe 55.1; Ioane 4.14 **7:38** Ésaïe 58.11 **7:39** Ioane 16.7, 20.22; Apostolo 2.4

40 Ûna rà tère ê pâ popai bèepwiri, â wâru ê pâ âboro na rà ina pâ: «Âjupâra pâ wà pwini, âna nye wàé kaa i Pwi Péroféta na jè tapacîê!»

41 Â rà ina wà pàra tàpé pâ: «Wàé kaa wà pwi Mesia!»

Êco na rà ina wà pàra tàpé pâ: «Gona ée mwa me géee Galilée wà pwi Mesia? Bwa! 42 Ba jèe wii naa na ê Tii Pwicîri pâ, ée mwa tèepaa wà pwi Mesia géee na wâao kà pwi ukai *Davita. Â ée mwa me géee Bétéléma, village kà Davita§.»

43 Êkaa na rà pitadàrùrà goo Iésu. 44 Â nüma pàra tàpé na rà tâjùrué, êco na nye ticè pai pwa wèe.

Càra caa cèikî tèpa pitûâ

45 Napwa wà tèpa wéaari Wâra pwapwicîri [na ia cùrurà pâ, ba na rà tâjùrué] âna rà wâjué còwâ. Â rà tèepaa dari tèpa caa kà tèpa pwa ârapwaailò ma tèpa Farasaio. Â wà tàpéebà, âna rà tawèerirà pâ: «Gorodà na câguwà caa popa me Iésu?»

46 Â rà tòpi tàra pâ: «Nye ticè âboro cèna mu tura bwàti pwacèwiié!»

47 Â rà ina tàra wà tèpa Farasaio pâ: «Wànau, é ipa-imwüruwà mwara? 48 Nye ticè pwi jè ârapàarajè, wàijè tèpa pitûâ ma tèpa Farasaio, na cèikî naa gooé. 49 Â napwa diri é nyi tèpa âboro bèeni na rà cèikî naa gooé, âna càra caa tâmogòori ê Naèa kà Moosé. Â jèe tojiirà!»

50 Êco na wà Nicodème, pwi jè béera—wà i pwi

7:40 Ioane 6.14 **7:41** Ioane 1.46 **7:42** 2 Samuel 7.12; Psaume 89.4–5; Michée 5.1–2 § **7:42** Càra caa tâmogòori pâ, wà Iésu, âna pitèpaé naa Bétéléma. **7:46** Maréko 1.22 **7:48** Ioane 12.42
7:50 Ioane 3.1–2

a pâmari Iésu [na ne]—âna é ina tàra pâ: ⁵¹ «Pwicîri naa na é Naèà kâjè, na jè pwa wârimuru tà wà pwi âboro, béaari é pai [pitèié. Wâdé na jè mara] tàmaari é pwina é ina târa ipwamuruê.»

⁵² Â [rà tapàgà têe, â] rà ina pâ: «Kaa! Gà pwi âboro me géé Galilée, wâgà mwara? Mudàra cai na é Tii Pwicîri, â gà o pâ nau côo pâ, nye ticè *péroféta cèna me géé Galilée!»

{⁵³ Â nabwé, â rà jèpa ipiina naa na jèpa pwârawâ kàra.}

Naporomee 8.1–11, âna nye tiàu na pâ Tii Pwicîri naa na grec na muru béaa.

8

Tô a mura paa

¹ Â é pâra wà Iésu, naa gòrojaa Élaio*. ² Â, na dàuru kèe, na bwaa dau dàuru, â é wâjué còwâ naa na *Wâra pwapwicîri. Â rà medarié, é pâ âboro na wâru. Â é tâaboo†, â é tapoo pacâmurirà. ³ Â wà pàra tèpa *dotée goro é Naèà, ma wà pàra tèpa *Farasaio, âna rà dàti medarié é tô jè ilàri. Ba rà pâmarié, na ru gére ipuu ma pwina càcaa pwi éaé. Â rà popaé me, na ara diri é pâ âboro. ⁴ Â rà ina tà Iésu pâ: «Pwi a pwa pupûra, wà tâoni, âna tâjûrué na é bwaa gére mura paa. ⁵ Jèe wii naa na é *Naèà kà Moosé, pâ, o caamwara goro atü é tô ilàri na é wàrapwiri. Â wâgà, âna dà cèna gà ina naa goo?»

7:52 Ioane 7.41–42 * **8:1** Gòrojaa Élaio—Mont des Oliviers.

† **8:2** Â é tâaboo—Naa jaa wà tèpa Juif, âna rà tâaboo wà tèpa pwa pupûra na rà pacâmuri âboro. **8:5** Lévitique 20.10; Deutéronome 22.22–24

⁶ Rà ina pwiri têe, ba na rà tacaié. Ba nûmarà na rà pa é pai tòpi kêe, ma bépiciapwâ gooé. Êco na é cùué boo wà Iésu, â é pwa tii goro é mangadaîê, naa napuu.

Wàilàapà pwina ticè èpà kêe?

⁷ Ûna rà nye tà ciburà tawèerié, â é cimadò, â é ina tàra pâ: «Wâdé na wà pwi âboro, na mu nye ticè èpà na é pwa, âna é tapoo èié goro atü.»

⁸ Â é jèu cùué boo còwâ, ma pwa tii na napuu. ⁹ Â rà jèpa ipiina, tapoo gée goo tèpa ijiao, tèepaa naa goo tèpa âboro kîri. Â ru mwa tà tâa acari, wà Iésu ma wà i tô ilàri.

¹⁰ Â é tagòtùé wà Iésu, â é ina têe pâ: «Tôoni, rà wâpà, tàpé na ia rà pitòtigà? Gona nye ticè âboro cèna é tâa, ma é naa cè wârimuru tâgà?»

¹¹ Â é tòpi têe pâ: «Nye ticè.» Â é ina têe wà Iésu pâ: «Â wâgo mwara, âna câgo caa naa cè wârimuru tâgà. Gà pâra, â gà cibwaa pwa còwâ cè tûâ cèna èpà!»

Iésu âna é pwi pwéelaa kâra gòropuu

¹² É ina mwara tà tèpa âboro wà Iésu pâ: «*WÂGO kaa é pwéelaa kâra gòropuu. Â wà pwi âboro na é me wiâô, âna o mwa pwa é pwéelaa na wâgooé na naa têe é âji wâro. Â o câé mwa caa pâ naa é bàutê.»

13 Â rà ina tée wà tèpa Farasaio pà: «Nye piticèmuru naa goo ê pwina gà ina, ba gà nye pipaâjupâragà còwâ†!»

14 Â é tòpi tàra pà: «Bwa. Wiàna go nye pipaâjupâraô còwâ, â nye âjupâra ê pai pipaâjupâraô kôo. Ba go tâmogòori wâna na go me géewê, ma wâna na go pâra naawê. Â napwa wâguwà, âna câguwà caa tâmogòori wâna na go me géewê, ma wâna na go pâra naawê. 15 Ba guwà pitèi wiàra ê tûâ kà tèpa âboro. Â wâgo, âna nye ticè pwina go tèié. 16 Êco na, wiàna go nye tèi, â o nye âjupâra ê pai tèi kôo. Ba càcaa wâgo co, â nye wàibu naima ma Pwiduee Caa, na é cùruo me. 17 Ba ia wii naa na é Naèè kàwà pà, ê aupaâjupâra kâra ârailu âboro, âna nye âjupâra kaa. 18 Â *Wâgo, âna go nye *paâjupâraô, â é nye paâjupâraô mwara wà Caa, Pwina é cùruo me.»

19 Â rà tawèerié pà: «Gona wâpà Caa'gà?»

Â é tòpi tàra pà: «Câguwà caa tâmogòoribu ma Caa kôo. Ba wiàna guwà gére tâmogòorio, â pwiri guwà gére tâmogòori mwara wà Caa kôo.»

20 É ina é pà popai bèepwiri wà Iésu, ûna é bwaa gére pwa pupûra wâna Wâra pwapwicîri, wâna autòpò âraimeai tà Pwiduee. Â nye ticè jè âboro cèna é tâjûrué, ba bwaa càcaa tèepaa é pàara kèe.

É inapàpari pai còpòo kèe dari Caa

† **8:13** Pipaâjupâragà còwâ—Rendre témoignage de toi-même. Còo mwara Paâjupâra naa na Neeremuru (Vocabulaire) naa pwàadàra tii. **8:14** Ioane 5.31–32, 7.28 **8:15** Ioane 12.47 **8:16** Ioane 5.30, 8.29 **8:17** Deutéronome 19.15 **8:18** 1 Ioane 5.9 **8:20** Ioane 7.30

21 É ina mwara wà Iésu pâ: «Go o jèe pâra, â guwà o mwa mudòo. Â guwà o bà naa na èpà kàwà. Ba wâna na go pâra naawê, âna o càcaa pâri ma guwà pâra naawê.»

22 Â rà pi-ina tàra wà tèpa âboro pâ: «[Dà pai ina wèe ni?] Pwiri ée mwa pipòtàmwereê còwâ? Ba é ina pâ càcaa pâri ma jèe pâra naa na é pâra naawê.»

23 Â é tòpi tàra pâ: «Wâguwà âna guwà tèpa âboro géeniboo, â wâgo, âna go me géenidò. Ba guwà tèpa âboro gòropuu, â câgo caa pwi âboro géeni gòropuu.

24 Géee goro pwiri, na ia go ina tàwà pâ, guwà o bà naa na èpà kàwà, wiàna câguwà caa cèikî pâ, «*WÂGO [na go napwiri, nabà, â dâra gòiri awé].»

25 Â rà ina tée pâ: «Gona wâgà wàa?»

Â é tòpi pâ: «I pwi ia go jèe ina tàwà, géee na autapoo goo§. 26 Â wâru pâ muru na pâri ma go ina naa goowà, ma pitèiwà goo. Êco na go inapàpari [tàwà co] é pwina go tère jii wà Pwina é cùruo me naa jaawà. Ba wàé na é ina é âjupâra.»

27 Êco na càra caa tèreina pâ é pwa jèkutâ goo [wà Pwiduée] Caa. 28 Â é ina tàra pâ: «Wiàna guwà mwa naaô too naanidò*, wâgo *Pwina naîri âboro, â guwà o mwa còoinari pâ, ‘WÂGO [na go napwiri, nabà, â dâra gòiri awé]’. Â guwà o mwa còoina mwara pâ, câgo caa po pwa cèjè muru géee good. Ba go ina co é pwina é ina tôo wà Caa. 29 Â wà Pwina

8:21 Ioane 7.34, 13.33 **8:23** Ioane 3.31 § **8:25** Ipwi ia go jèe ina tàwà, géee na autapoo goo—é, Gorodà na go tòpi tàwà? **8:28** Ioane 3.14 * **8:28** Naaô too naanidò—É ina wà Iésu goro é pai ténamirié naa goro satauro, â goro é pai wâjué còwâ kêe naa jaa wà Pwiduée naa napwéretòtù.

é panuâô me, âna é nye tà wâjaao, â càcaa mu nama tà wâgo acari. Ba go pwa taaci ê pâ muru na wâdé têe.»

³⁰ Ûna é wàrapwiri pai tùra kêe tàra, â wâru tàpé na rà cèikî naa gooé.

ÂJUPÂRA âna ée mwa tipiwà!

³¹ É ina wà Iésu tà tèpa Juif na rà cèikî naa gooé, pâ: «Guwà tèpa âji a *câmu kôo, wiàna guwà tà cimwü goo ê popai kôo. ³² Â géewê, na guwà mwa tâmogòori ê *ÂJUPÂRA, â ê ÂJUPÂRA âna ée mwa tipiwà.»

³³ Â rà ina têe [wà pàra tàpé] pâ: «Cina gà ina pâ, o mwa tipibà? Ba wàibà, âna bà tèpa gòobàra *Abéraama, â nye ticè pwi âboro cèna é mu caa nama bà tèpa *ênawéna kîri kêe!»

³⁴ Â é tòpi tàra pâ: «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà ê âjupâra pâ: Wà pwi âboro na é pipanuâê târa èpà, âna é pwi ênawéna kîri kêe. ³⁵ Â wà pwi ênawéna kîri, âna càcaa pwâraê naa na tâa kà pwi a pitûâ kêe. Â wâdé co naa goo ê pwi èpo naa pwârawâ. ³⁶ Â wiàna go tipiwà, wâgo Pwina naîri âboro, â o nye ticè kaa cèna câguwà mwa caa èrà goo. ³⁷ Go tâmogòori pâ guwà tèpa gòobàra Abéraama. Êco na guwà pimudàra ma guwà pòtâmwaraô, ba câguwà caa tòpi ê popai kôo. ³⁸ Go ina é pâ muru na go côo naa jaa wà Caa kôo. Â wâguwà, âna guwà nye pwa ê pwina guwà tère jii pwi caa kàwà.»

³⁹ Â rà tòpi têe pâ: «Nye pwi âji caa kâbà, âna wà Abéraama!»

Â é ina pâ: «Wiàna guwà tèpa âji naiê, â pwiri guwà gére pwa pâ wakè na ia é pwa. ⁴⁰ Â nabà, âna guwà pimudàra ba na guwà pòtàmwaraô, wâgo na go ina tàwà ê âjupâra na go têre jii Pwiduée! Wà Abéraama âna câé caa mu pwa na wàrapwiri! ⁴¹ Bwa, guwà nye pwa ê pâ wakè kà pwi caa kàwà.»

Â rà ina têe pâ: «Câbà caa tèpa èbwì! Ba nye caapwi co pwi caa kâbà, âna wà Pwiduée!»

Câguwà caa tèpa nai Pwiduée

⁴² Ê tòpi tàra pâ: «Wiàna é pwi caa kàwà wà Pwiduée, â pwiri gére wânümawà gooò. Ba go me géé jaa Pwiduée, â go wâni géé gooé. Ba câgo caa me imudi, â é cùruo me. ⁴³ Gorodà na câguwà caa tâmogòori ê pwina go ina tàwà? Ba nye tàutàwà na guwà tòpi ê popai kôo.

⁴⁴ «Bwa, wà pwi caa kàwà, âna wà *Caatana, wà Pwi âboro èpà! Êkaa na nye nümawà na guwà pwa ê câbawâdé kêe. Wà pwiibà, âna é pwi a pòtàmwara âboro, géé na autapoo goo. Â câé caa tâa na ÂJUPÂRA, ba nye ticè ÂJUPÂRA gooé. Ba é nye tà pwâ, ba é nye pwi a wàrapwiri, ba é pwi caa kà tèpa pwâ.

⁴⁵ «Â wâgo, âna go ina ê âjupâra, êkaa na câguwà caa cèikì naa goo. ⁴⁶ Wàilàapà géé goowà cèna ée paari pâ pwa cè èpà na go pwa? Â wiàna go ina tàwà ê âjupâra, â cina câguwà caa cèikì naa gooò? ⁴⁷ Wà tèpa âboro na rà me géé goo Pwiduée, âna rà

têre ê popai kà Pwiduée. Êco na câguwà caa têre ê popai kêe, ba câguwà caa me gée goo Pwiduée.»

Iésu ma Abérama

⁴⁸ Rà ina tà Iésu wà pàra tèpa Juif pâ: «Bà nye âjupâra pâ gà pé pwi *Samaria, â pé pwi a pwa duée googà!»

⁴⁹ Â é tòpi tàra pâ: «Bwa, càcaa pwa duée good! Êco na go pitòimiri Caa kôo, â wâguwà, âna câguwà caa pitòimiriô. ⁵⁰ Câgo caa pimudàra cè pai pwa-mainaô. Êco na pwa Pwi a pitèimuru, na é pwi a-imudàra ba kôo. ⁵¹ Go ina tàwà ê âjupâra pâ: Wà pwi âboro na é pitère dàra ê popai kôo, âna o càcaa pâri ma é bà [dàra gòiri].»

⁵² Â rà ina tée pâ: «Bà jèe tâmogòori ni, pâ, gà pé wâra duée! Ba é jèe bà wà Abérama, â rà jèe bà mwara wà tèpa *péroféta. Â wâgà âna gà ina pâ: “Wà pwi âboro na é pitère dàra bwàti ê popai kôo, âna o cáe caa bà.”

⁵³ «Pwiini, wâgà ilàapà?! Gona gà maina jii Abérama, pwi caa kâbà? Wàé na é jèe bà, â rà jèe bà mwara wà tèpa péroféta!»

Go mara tâa béaa kà Abérama

⁵⁴ É tòpi tàra wà Iésu pâ: «Wiàna go ipwamainàô, â napwa é pâ popai kôo, âna piticèmururu naa goo. Êco na wà Caa kôo, âna é nye ipwamainàô ma paari é pai muugère kôo. Wàé na guwà ina gooé pâ é Pwiduée kàwà! ⁵⁵ Êco na câguwà caa tâmogòorié, â wâgo, âna go tâmogòorié. Ba wiàna go ina tàwà pâ câgo caa tâmogòorié, â go pwi a pwâ, pwacèwiwà.

Êco na go nye tâmogòorié, êkaa na go pâra wiâra ê popai kêe. ⁵⁶ Wà Abéraama, pwi caa kàwà, âna é jèe tàmara côo é pwi pàara kôo, â é dau ipwàdée, goo pai mwa tèepaa me kôo.»

⁵⁷ Â rà ina pâ: «A? Bwaa càcaa pâ 50 naja'gà, â gà jèe côo Abéraama?!»

⁵⁸ Â é tòpi tàra wà Iésu pâ: «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà é âjupâra pâ: Na bwaa nye tiâu Abéraama, âna go jèe tâa, ba 'WÂGO [na go napwiri, nabà, â dâra gòiri awé].»

⁵⁹ Â ûna rà tère [pâ, é nama ipaiwàilu ma wà Pwiduée] â rà nye tòri kaa pâ atü, ba na rà èié goo. Êco na é picârü goorà, â é còobé géé na Wâra pwapwicîri.

9

É nama é niâ pwi a bwi

¹ Ûna é pâra wii naigé wà Iésu, â é côo pwi jè âboro, na é pwi a bwi géé na aukîri kêe*.

² Â rà tawèerié wà tèpa *câmu kêe pâ: «Pwi ukai, cina é bwi wà pwini? Pwiri géé goro cè èpà kêe, é, géé goro cè èpà kà du nyaa ma caa kêe?»

³ Â é tòpi tàra pâ: «Bwa, càcaa géé goro èpà kêe, â càcaa géé goro cè èpà kà du nyaa ma caa kêe. Ê pai bwi kêe, âna pwa, ba na paari é pàtâma Pwiduée naa gooé. ⁴ Ba, na pàara naa bwaa pwaa, âna wâdé na jè pacoo é pâ wakè kà Pwina é cùruo me. Ba é wâmwünyabwe é bàutê, â o jèe nye ticè âboro na pâri

8:58 Ioane 1.1 * **9:1** Aukîri kêe—Sa naissance. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pai pitèpaé. **9:2** Ézékiel 18.20; Luka 13.2,4 **9:3** Ioane 11.4

ma é wakè na bàutê. ⁵ Ba, na go bwaa wâni gòropuu, âna go pwéelaa kêra ê gòropuu.»

⁶ Â é èdu boo naa napuu, â é biinaimari ê nûru èdu kêe ma puu. Â é tâmi ê du parawére âraporomee i pwi a bwi. ⁷ Â é ina têe pâ: «Gà pâra nau nuwagà naa najawé Siloé.» (Siloé, âna pai ina wèe pâ ‘Cùrué’.)

Â é pwa wà pwini, â ûna é wâjué me còwâ [naa pwârawâ] â é jèe nye niâ!

Rà pò gooé tèpa âboro

⁸ Wà tèpa âboro na rà wâro goro jènerê, ma wà tàpé na rà mu còoê na é mu ila, âna rà pò ma pi-ina tàra pâ: «Gona càcaa wà i pwi âboro na ia é mu nye tà tâaboo burà ila?»

⁹ Â rà ina wà pâra tàpé pâ: «Akaé.» Êco na rà ina wà pâra tàpé mwara pâ: «Bwa! Pwacèwii naa wàè.»

Â wà pwiibà, âna é tòpi tàra pâ: «Bwa, nye wâgo kaa.»

¹⁰ Â rà tawèrié pâ: «Ico pwini, gà wànau tàra ê pai pwa wèe ma gà còojè?!»

¹¹ Â é tòpi tàra pâ: «Wà pwi jè âboro na nee Iésu, âna é pwa ma go còojè. Ba é bii ê puu, â é tâmi ê du parawére âraporomeeô goo. Â é ina tòo pâ, na go nuwao naa najawé Siloé. Ûna go wàrapwiri, â go nye niâ kaa!»

¹² Â rà ina têe pâ: «Â é wâpà wà pwi âboro-bà?»

Â é tòpi pâ: «Îi, câgo caa tâmogòori.»

Rà tawèrié tèpa Farasaio

13 Rà popa wà i pwi a bwi, pàdari tèpa *Farasaio.
 14 Ba napwa ê tòotù bèepwiri ia é bii i puu na† wà Iésu, ma é pwa ma é niâ, âna tòotù pwicîri. 15 Â rà tawèerié mwara wà tèpa Farasaio, goro ê pai niâ kêe.

Â é tòpi tàra pâ: «É tâmi i du parawére âraporomeeô goro dùuru, â go nuwa, êkaa na go niâ.»

16 Â jèe pâra nau pitadàrù ê pai tâa kàra. Ba rà ina wà pàra tàpé pâ: «Wà pwi âboro na é pwa pwiri, âna caé caa me gée goo Pwiduée! Ba caé caa papwicîri ê *tòotù pwicîri!»

Â rà ina wà pàra tàpé pâ: «Bwa, wiàna é pwi âboro èpà, â pwiri càcaa pâri ma é pwa é pâ *câmu kâra pàtàma Pwiduée.»

17 Â rà tawèeri mwara i pwi âboro a bwi pâ: «Dà cè pai niimiri'gà naa gooé, na é nama gà niâ?»

Â é tòpi tàra pâ: «É pwi *péroféta [na é me gée goo wà Pwiduée].»

Rà todà du nyaa ma caa kêe

18 Wà tèpa pitûa kà tèpa *Juif, âna càcaa nûmarà na rà cèikî pâ, wà pwiibà, âna pwi a bwi béaa. Â rà bwaa nye pwa mwara ma ru me, wà du nyaa ma caa kêe. 19 Â rà tawèeriru pâ: «Pwi naîu wà pwini? Â âjupâra pâ é bwi gée na aupitèpaé? Â gorodà na é niâ nabà?»

20 Â ru tòpi tàra pâ: «Ûu kaa, é pwi naîbu. Â é pwi a bwi gée na aupitèpaé. 21 Â é jèe niâ nabà,

† 9:14 Ê tòotù...ia é bii i puu na—Rà ina pâ, pai bii é puu, âna 'wakè', â pwicîri na tòotù pwicîri. 9:17 Ioane 4.19

êco na câbu caa tâmogòori cè majoroé. Â câbu caa tâmogòori mwara cè pwi âboro, cèna é nama wâdé ê du âraporomee. Wâdé na guwà nye tawèerié cai, ba jèe nye pwi âboro maina, â jèe nye pâri ma é ina tàwà!»

²² Ru ina pwiri, ba wâgotàru goo tèpa pitûâ kà tèpa Juif. Ba rà jèe pitêrerà pâ na rà o pacoó géé na *wâra pitapitiri kàra, êdiri pâ âboro na rà ina pâ wà Iésu, âna é pwi *Mesia [na é me nau pa-udò ê Ba].

²³ Wàépwi é majoroé ma ru ina wà du nyaa ma caa kêe pâ: «Guwà jèe nye tawèerié cai, ba jèe nye pwi âboro maina.»

Rà jèu tawèeri pwi a bwi

²⁴ Rà jèu todà còwâ wà i pwi a bwi wà tèpa Farasaio. Â rà ina tée pâ: «Gà ina é âjupâra na ara Pwiduée! Ba bà tâmogòori pâ wà pwi âboro na é nama gà wâdé, âna é pwi âboro èpà.»

²⁵ Â é tòpi tàra pâ: «Câgo caa tâmogòori pâ, pwiri pwi âboro èpà. Â caapwi co é pwina go tâmogòori, âna, béaa, âna go pwi a bwi, â nabàni, âna go jèe niâ.»

²⁶ Â rà ina tée mwara pâ: «Gona dà na é pwa tâgà? É wànau târa é pai pwa wèe, ma gà niâ?»

²⁷ Â é tòpi tàra pâ: «Ia go jèe ina tàwà, â tàutàwà na guwà tère! Â gorodà na guwà bwaa jèu tawèeri mwara? Pwiri nùmawà na guwà tèpa âboro kêe mwara?»

²⁸ Â rà pwaé, ma ina tée pâ: «É! Pwiini! Nye wâgà na gà pwi âboro kêe! Ba wàibà, âna bà tèpa pâra naa goo wà *Moosé! ²⁹ Bà nye tâmogòori pâ é

patùra Moosé wà Pwiduée. Â wà pwiibà, âna ji pwi a me géepà?!»

É paâjupâra tàra pàtâma Iésu

³⁰ É ina tàra wà pwiibà pâ: «Nye ité, ba é nama go niâ, êco na wâguwà, âna câguwà caa tâmogòori na é me géewê! ³¹ Â jè jèe cau tâmogòori pâ, câe caa tère tèpa âboro èpà wà Pwiduée. Â é tère tàpé na rà papwicîriê, â na rà pwa ê câbawâdé kêe. ³² Mu nye ticè âboro na é nama é niâ cè pwi jè âboro, na é bwi géee na aupitèpaé! ³³ Â wiàna câe caa me jii Pwiduée wà pwi âboro bèepwiri, â pwiri càcaa pâriê ma é pwa cèna wàrapwiri.»

³⁴ Â rà putàmuriê wà tèpa Farasaio ma ina tée pâ: «Pwiini! Gà pwa na gà pacâmuribà, wâgà na gà pé pwi a pwa na èpà, géee na aupitèpagà?»

Â rà tü tée† géee na wâra pitapitiri.

É cèikî naa goo Iésu

³⁵ É tère wà Iésu pâ rà tü tà i pwi ia é bwi, â é pâmariê. Â é ina tée pâ: «Gà nye cèikî naa goo wà *Pwina naîri âboro?»

³⁶ «Pwi ukai, wàilàapà pwiri, ba na go cèikî naa gooé?»

³⁷ «Gà jèe tàgère côoê, ba wàé na é tàgère patùragà!»

³⁸ «Üu, co Pwi Ukai, go cèikî naa googà!»

Â é cigòboo ma tùu jùrué na ara Iésu.

Tàpé na tàutàra na rà côo

9:31 Psaume 34.16 **9:34** Psaume 51.7 † **9:34** Tü tée—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Tütüê.

39 É ina wà Iésu pâ: «Go tèepaa me naani gòropuu, na pinaaitiri tèpa âboro—ba na rà niâ tèpa âboro na rà bwi; â na rà bwi tèpa âboro na rà niâ.»

40 Na rà tère pwiri wà pàra tèpa Farasaio, na rà gére tâa wê, â rà ina tée pâ: «Wà nau? Wàibà mwara âna bà tèpa bwi?»

41 Â é tòpi tàra pâ: «Wiàna guwà gére tèpa bwi, â pwiri nye gére ticè èpà kàwà. Êco na guwà ina pâ guwà niâ. Êkaa na guwà tà tâa na é èpà kàwà.»

10

Iésu âna é pwi âji a wéaari mutô

1 É ina tàra mwara wà Iésu pâ: «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà é âjupâra: Wà pwi âboro na é too wii iti jii é goropwiinawâ goo nababé kâra mutô, âna é pé pwi a mura, ma pé pwi bâadi. Ba caé caa tò naa é goropwârawâ. 2 Â napwa wà pwina é tò naa é goropwârawâ, âna wàé na é pwi âji a piwéaari mutô. 3 [Â, naa dàuru, âna] wà pwi âboro na é wéaari goropwârawâ [naa ne] âna é tàpiri tée. Â wà diri tèpa mutô kée, âna rà nye tèreina é pwâratùra kà pwi âji a piwéaari mutô*. Â é ina jèpa neerà, â é pacòobérà naa gòroigé. 4 Ûna é cau pacòobérà diri, â é pâbéaa kàra. Â rà nye cau pwicò kée, ba rà tèreina é pwâratùra kée. 5 Pwacoé ma rà pàra wiàra cè pwi jèpwi. Ba càra caa tèreina pwâratùra kée. Â rà o upié.»

9:40 Mataio 15.14 * 10:3 Tèpa mutô kée, âna rà nye tèreina... Naa jaa tèpa Juif, âna pâ mutô kà tèpa âboro na wâru, âna rà pitànaima naa na caapwi nababé naa ne.

⁶ Êco na wà tàpé na rà tère ê ucina bèepwiri kà Iésu, âna càra caa tâmogòori ê pai ina wèe.

Go pwi goropwârawâ

⁷ É ina tàra mwara pâ: «Go ina tàwà ê âjupâra pâ: *WÂGO pwi goropwârawâ kâra ê pâ mutô. ⁸ Wâru tàpé na rà tèepaa me béaario, na rà tèpa mura, ma tèpa bâadi. Â wà tèpa mutô âna càra caa pitère dàra. ⁹ *WÂGO pwi goropwârawâ. Wà pwi âboro na é tòme goodò, âna ée udò, [â o tâa tée ê *âji wâro]. Â o pâri ma é pâra naa na nùmee goo wê†, â ée mwa tà pàdari uti kêe.

¹⁰ «Napwa wà pwi a mura, âna é nye tèepaa co, ba na é mura, ma pòtâmwara, ma ténoori. Â wâgo, âna go me, ba na rà wâro wà tèpa âboro, wàilà tèpa mutô kôo. Â o tà tàra ê âji wâro na tâbawêe.»

Go pwi âji a wéaari mutô

¹¹ «WÂGO, âna go pwi âji a piwéaari ê pâ mutô. Â wà pwi âji a piwéaari ê mutô, âna é panuâ ê wâro kêe ba kâra. ¹² Â wà pwi âboro na é nye po wakè co târa mwani, âna câé caa pwi âji a piwéaari mutô. Ba wiàna é côo ê *loup* na é tèepaa me, â é panuâ i pâ mutô, â é uru, ba càcaa mutô kêe. Â o utirà ma tadidirirà. ¹³ Â é uru wà pwi âboro bèepwiri, ba é pwi a wakè târa mwani co, â càcaa wânùmee goo ê pâ mutô.»

Go panuâ wâro kôo ba kâra

10:8 Jérémie 23.1–2; Ézékïel 34.2–3 † **10:9** É pâra naa na nùmee goo wê—Grec: É tà tò ma còobé. **10:11** Psaume 23.1; Auinapàpari 7.17 **10:12** Apostolo 20.29

14 «Ûu, wÂGO, âna go pwi âji a piwéaari mutô. Â go nye tâmogòori ê pâ mutô kôo, â rà nye tâmogòori mwara. 15 Ipaiwà naa goobu ma Caa. Ba wà Caa, âna é tâmogòorio, â wâgo, âna go tâmogòori wà Caa. Â go panuâ ê wâro kôo, ba kêra ê pâ mutô kôo. 16 Â bwaa pwa mwara ê pàra mutô kôo†, na càra caa pâ toome naa na ê nababé bèeni. Â wâdé na go mudàra mwara. Â rà o mwa tère ê pwâratùra kôo. Â o mwa caapwi pubu goorà diri, ma caapwi cè pwi a piwéaarirà.

17 «Dau wânüma Caa goodò, ba go panuâ ê wâro kôo. Go panuâ, ba go o mwa nye tòpi còwâ. 18 Nye ticè pwi jè âboro cèna é popa jiio, â go nye naa, gée goodò. Ba pwa tàrù kôo ma go naa ê wâro kôo, â nye pwa tàrù kôo ma go nye popa còwâ. Ba wàépwi é aupitûâri kà Caa kôo.»

Rà pitadàrùrà mwara gooé

19 Rà pitadàrùrà mwara wà tèpa *Juif, gée goro é pâ popai bèepwiri. 20 Ba wâru gée goorà na rà ina pâ: «Pwa duée gooé, â é pigù! Cina guwà gére pitêre dèe?!»

21 Êco na rà ina wà pàra tàpé pâ: «Bwa, ba càcaa wàrapwiri é pai tùra kà pwi âboro na pwa duée gooé! Ê duée, âna càcaa pâri ma é pwa ma rà niâ§ é pâ âboro na rà bwi!»

Tàutàra na rà cèikî naa goo Iésu

10:15 Mataio 11.27; 1 Ioane 3.16 **10:16** Ésaïe 56.8; Ézékïel 34.23
 † **10:16** Â bwaa pwa mwara ê pàra mutô kôo—Tèpa cèikî na càra caa tèpa Juif. **10:17** Filipi 2.8–9 § **10:21** Pwa ma rà niâ—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Paniâ.

22 Pwa ê pwi *tòotù maina na *Iérusaléma—pwi tòotù na pítaniimiri ê pai tàpiri còwâ ê *Wâra pwapwicîri, na pàara aumoo. 23 Â é tâa goo wà Iésu, â é nye tàgére ipokâa na i Wâra pwapwicîri, naa na ‘Wâ kà *Solomona’*, wâ cikòmaa.

24 Â rà tapitirirà naa gooé wà pàra tèpa Juif, â rà ina tée pâ: «Gà tà ciburà nama bà pibu âboro naa googà, tiagoro wiidà? Wiàna wâgà wà pwi *Mesia, [*pwi a pa-udò na bà tapaciê] â wâdé na gà inapàpari tâbà!»

25 Â é tòpi tàra pâ: «Ia go jèe nye ina tàwà, â câguwà caa tòpi. Rà *paâjupâraô é pâ muru, na ia go pwa naa na nee Caa kôo. 26 Êco na tàutàwà na guwà cèikî naa goodè, ba câguwà caa tèpa mutô kôo.

Rà côoinaô tèpa mutô kôo

27 «Ba rà nye tère é pwâratùra kôo wà tèpa mutô kôo, â go nye côoinarà, â rà nye pâra wiâô. 28 Â go naa tàra é *wâro dâra gòiri jaa Pwiduée. Â o càra caa tâmogòori ma rà o bà. Â o nye ticè pwi jè âboro cèna o pâriê ma é poparà géé na-araraîô†. 29 Ba wà Caa kôo na é panuârà tôo, âna é dau maina awé jii diri é pâ muru. Â nye ticè pwi jè âboro cèna o pâriê ma é popa cè jè muru, géé na-araraî Caa. 30 Â napwa wâibu ma Caa, âna bu nye caapwi.»

Pwa na rà èié

31 [Ûna rà tère pwiri] wà tèpa âboro, â rà jèu tòri còwâ é pâ atü, ba na rà catâmwereê goo. 32 Â é ina

* **10:23** ‘Wâ kà Solomona’—Pé wâ cikòmaa na dau maina é pâ âê. (Còo note goo Apostolo 3.11.) **10:28** Ioane 3.16, 6.39 † **10:28** Na-araraî (é, na-araî)—Paume.

tàra wà Iésu pâ: «Dau wâru ê pâ muru na wâdé, na go pwa na arawà—muru na me gée goo wà Caa. Â gona dà cè pwina gére nümawà dàra catàmwarao goo?»

³³ Â rà tòpi tée pâ: «Pwiini, càcaa goo cè wakè na wâdé na gà pwa. Nye gée goo co na gà inabaèpà wà Pwidueé. Ba gà nye pwi âboro, â nümagà naa wâgà Pwidueé!»

Go wâgoo Caa â é wâgood

³⁴ É ina tàra pâ: «Jèe wii naa na *Naèà kà Pwidueé pâ: *Guwà tèpa 'pwidueé'*†. *Psaume*

82.6 ³⁵ Â é ina pwiri [tà tèpa jojoorowà] na rà tòpi é Naèà! Â jè tâmogòori diri pâ càcaa pâri ma catura é pwina jèe wii naa na é Naèà. ³⁶ Napwa wâgo, âna é pitòrigario wà Pwidueé Caa, â é cùruo me naa gòropuu, â go ina pâ, go Pwina naîê. [Â wiàna é ina wà Pwidueé Caa tà tèpa âboro pâ, rà tèpa 'pwidueé'] â cina guwà putàmu naa good§, wiàna go ina pâ wâgo Pwina naîê?

³⁷ «Wiàna câgo caa pwa ê pâ wakè kà Caa kôo, â guwà cibwaa cèikî naa good! ³⁸ Êco na go nye tàgére pwa; â wâdé na guwà cèikî. Ba wiàna pwacoé tàwà ma guwà cèikî naa good; â guwà cèikî naa good gée goo ê pâ muru na go pwa. Â, na wàrapwiri, â guwà tâmogòori bwàti pâ go wâgoo Caa, â é wâgood.»

10:33 Lévitique 24.16 **10:34** Psaume 82.6 † **10:34** Tèpa 'pwidueé'—Élohim naa na héberu. Du ârailu pai ina wàra pwi popai bèepwiri: Pwidueé, é, pwi apitèimuru. Naa na tii Salamo, âna popai goo wà tèpa pitèimuru kà tèpa Juif. § **10:36** Cina guwà putàmu naa good—Grec: Cina guwà ina pâ, go inaè ba èpà? **10:38** Ioane 14.10–11

39 Gée goo pwiri, â rà pimudàra mwara cè naigé ba na rà tâjùrué. Êco na é nye uru taaci.

40 Géewê, â é jèu pâra còwâ wà Iésu, naa na ére gée còwâ kâra nairiwâ Ioridano, wâna na ia é *piupwaa béaa naawê wà Ioane. Â é tâpo tâa wê.

41 Â rà medarié pâ âboro na wâru, â rà pi-ina tàra pâ: «Wà Ioane, âna câé caa pwa cè jè *câmu kâra pàtâma Pwidueé, êco na po coo diri é pâ popai, na ia é ina naa goo pwi âboro bèeni!»

42 Â dau wâru é pâ âboro wê, na rà cèikî naa goo Iésu.

11

Pai bà kà Lacaro

1-2 Pwa pwi jè âboro, na nee Lacaro. Â rà tâa Bétani ma du naigé kêe, wà Maria ma Marthe. (Wà Maria, âna wà i tô ilàri na ia é wicèpwiri ê jawé ûrea naa gòro â wà Pwi Ukai Iésu, â câtùra* goro wàrapûrué.)

É dau maagé wà Lacaro, ³ â wà du duajii ilàri, âna ru panuâ pâ pwi jè âboro dà Iésu, nau ina tée pâ: «Pwi Ukai, [gâ me wài, ba] wà i pwi âji béegà, âna é maagé!»

Câé caa pò ma pâra

4-5 Wà Iésu, âna é dau wânümee goo wà Marthe ma Maria, ma Lacaro. Êco na, ûna é tère ê popai, [â câé caa pò ma pâra]. Â é ina pâ: «Ê maagé kà Lacaro, âna o câé caa bà goo. Gée goo pwiri, â o

10:40 Ioane 1.28 **11:1-2** Luka 10.38-39 **11:1-2** Ioane 12.3

* **11:1-2** Câtùra (é, cètùra)—Essuyer. **11:4-5** Ioane 9.3

pwamaina Pwiduée, ma paari ê pai muugère kêe. Â o paari ê pai muugère kôo mwara, Pwina naîê.»

⁶ Â é bwaa nye tâa wê, naa na ârailu tootù mwara.

⁷ Géé na càué, â é ina tà tèpa *câmu kêe pâ: «Wâdé na jè pâra cowa naa *Judée.»

⁸ Â rà tòpi têe pâ: «Pwi Ukai, bwaa càcaa pé gòiri, na rà pibu naigé wà pâra tèpa *Juif naa Judée, ba na rà catàmwara. Â nûmagà dâra wâjué cowa naawê?»

⁹ Â é ina tàra pâ: «Wànau, càcaa 12 ineretootù na é té na tootù? Wà pwi âboro na é pâra na bwaa pwaa, âna o câé caa cigotù âê, ba bwaa pwéelaa. ¹⁰ Êco na, wiàna é pâra na ne, â o cigotù âê, ba bàutê.»

É maagé bà Lacaro

¹¹ Géé na càué, â é ina tàra pâ: «É jèe puu wà Lacaro, pwi béejè, â go o pâra nau patâcîê.»

¹² Â rà ina têe pâ: «Wâdé, co Pwi Ukai, ba wiàna é gére puu co, â ée nye wâdé!»

¹³ Ba càra caa tâmogòori pâ, é ina tàra pâ é bà wà Lacaro. Rà niimiri pâ é nye âji puu. ¹⁴ Â é inapàpari tàra pâ: «Bwa, é jèe maagé. ¹⁵ Êco na go ipwâdéé goowà, na câgo caa tâa jaaé napwiri. Ba na wàrapwiri â guwà o mwa [côo é pwina go pwa, â guwà mwa] cèikî naa goodò. Guwà me! Ma jè pâra darié!»

¹⁶ Â é ina wà Toma (jèe nee 'Bérepidu') tà tèpa câmu bée pâ: «Jèe pâra mwara, ba na jèe cau bà naima ma wà Pwi Ukai†.»

11:16 Maréko 14.31 † **11:16** É tâmogòori wà Toma pâ, wiàna rà pâ naa Iérusaléma, â péa rà catàmwara Iésu wà tèpa Juif.

Ru dau tòina du naigé kê

17 Ûna é pâmwünyabweri Bétani wà Iésu, â é têre pâ jèe ârapâpé tòotù kà Lacaro na auipwàni. 18-19 Â ru imuru pwi bàraru wà Marthe ma Maria, â dau wâru tèpa âboro géé *Iérusaléma, na rà medariru ba na rà patàmarù-ru. (Ba Bétani, village kàru, âna wâmwünyabweri Iérusaléma, wâpâ na âracié kilomètres.)

20 É têre wà Marthe pâ é jèe tèepaa wà Iésu, â é cimadò, â é pâra caraé [naa gòro naigé]. Â wà Maria, âna é nye tà tâa wâ. 21 Â é ina tà Iésu wà Marthe pâ: «Au! Pwi Ukai, wiàna gà nye gére tâa ni, â pwiri câé caa gére bà wà pwi bàrao! 22 Êco na go tâmogòori pâ é nye naa tâgà wà Pwiduée êdiri pâ muru na gà o mwa ilari jiié ni.»

Wâgo pwina é naa wâro

23 É tòpi têe pâ: «Ée jèe wâro còwâ géé na aubà wà pwi bàragà.»

24 Â é ina têe wà Marthe pâ: «Ûu, go cèikî pâ ée mwa wâro còwâ géé na aubà, na rà wâro còwâ wà tèpa bà, na pwi Tòotù pwicò.»

25 Â é ina têe wà Iésu pâ: «*WÂGO [pwina é naa] ê wâro, ma pawâro còwâ tèpa âboro. Wà pwi âboro na é cèikî naa goodò, âna wiàna é bà, â ée mwa nye wâro còwâ. 26 Â wà pwi âboro na é wâro ma cèikî naa goodò, âna o câé mwa caa bà [dàra gòiri]. Gona gà nye cèikî naa goro ê popai bèepwiri?»

27 Â é tòpi têe pâ: «Ûu kaa, co Pwi Ukai, go nye cèikî pâ, wâgà pwi *Mesia, wà *Pwina naî Pwiduée, na ée mwa tèepaa naani gòropuu.»

Ru pitùra ma Maria

28 Nabwé, â wà Marthe, âna é pâra nau pitodà pwàniri Maria, tô jiié. Â é ina têe pâ: «É jèe tèepaa wà pwi a pwa pupùra, â é todàgà.»

29 Â é nye cimadò kaa wà Maria, â é pâdari Iésu. 30 Ba bwaa câé caa pâ tèepaa me naa na village, â é bwaa tâa, wâna na ipitiru naawê ma Marthe. 31 Wà tèpa Juif na rà tâa wâ, na rà patàmarù Maria, âna rà côoê na é piwàcî còobé. Â rà pâra wiâê. Ba rà niimiri pâ é pâra nau i, nacârü.

32 Ûna é tèepaa medari Iésu wà Maria, â é cigòboo ma tùu jùrué na araé, â é ina têe pâ: «Au! Pwi Ukai, wiàna gà nye gére tâa ni, â pwiri câé caa gére bà wà pwi bàrao!»

É imuru pwi bée

33 É côoê wà Iésu, na rà gére i ma tèpa Juif na rà pâra wiâê. Â dau gùmagù pwâranümee, â é watâu†.

34 Â é tawèerirà pâ: «Guwà pwàniriê naapà?»

Â rà ina têe pâ: «Pwi Ukai, me ma gà côo.»

35 Â é i wà Iésu. 36 Â rà ina wà tèpa Juif pâ: «Au! Guwà côo, é po dau niimiri wà Lacaro!»

37 Êco na rà picocoorié wà pâra tàpé ma pi-ina tàra pâ: «Wà pwiibà, âna é pwi a nama é niâ wà pwi

11:27 Ioane 6.69 † **11:33** Dau gùmagù pwâranümee, â é watâu—Grec: É putàmu. Pwiri é putàmu goo wà tèpa Juif na tàutàra na rà cèikî (nee tii 37), é, pwiri é putàmu goo é pwâra bà na tatée tèpa âboro. **11:37** Ioane 9.6

a bwi. Â gona càcaa pâriê ma é pwa ma câé caa bà wà Lacaro, pwi bée?»

É pawâroé cōwâ géé na aubà

³⁸⁻³⁹ Dau gùmagù pwâra-nüma Iésu. Â é pâra naa goo pé pwâramara-atü, wâna na ia ipwàniri wà Lacaro naawê. Â é ina tàra pâ: «Pwùru tâjii ê atü.» Ba i pwâramara-atü, âna târi goro atü.

Êco na é ina wà Marthe, wà tô naigé kà pwi a bà, pâ: «Ai! É jèe gére wâbu, co pwi ukai, ba jèe ârapàpé tòotù kêe wê!»

⁴⁰ Â é ina têe wà Iésu pâ: «Gona câgo caa ina tâgà pâ, wiàna gà cèikî, â gà o cōo é pai maina ma muugère kà Pwiduée?»

⁴¹ Â rà pwùru tâjii i atü. Â é niâ too naa napwéretòotù wà Iésu, â é ina pâ: «Caa wée, go ipwaolé tâgà, ba gà tèreô! ⁴² Wâgo, âna go nye tâmogòori pâ gà nye tèreô taaci. Â go ina pwiri, goo tâpé na rà cibèepio, ba na rà o cèikî pâ, wâgà pwi a cùruo me.»

⁴³ Â é tomara too pâ: «Lacaro, còobé boome!»

⁴⁴ Â é còobé wà i pwi a bà! Â napwa ê du îê ma du âê, âna pii târamiri goro noo kâra imwaano na gòri. Â ê naporomee, âna târamiri goro pwi jè imwaano. Â wà Iésu, âna é ina tà tèpa âboro wê pâ: «Guwà tipié ma panuâê, ma é pâra.»

Rà pitêrerà ma rà pòtâmwereê

⁴⁵ Wà tèpa Juif na rà tèepaa dari Maria, âna rà cōo ê pwina é pwa wà Iésu. Â wâru géé goorà na rà cèikî naa gooé.

46 Êco na wà pàra tàpé, âna rà pàdari tèpa *Fara-saio, â rà piwiâ tàra ê pwina é pwa. 47 Â wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaaìlò ma wà tèpa Farasaio, âna rà panaimari ê *wâratûâ maina, â rà pi-ina tàra pâ: «Jè o pwa dà? Gà côo, jèe po dau wâru ê pâ *câmu kâra pàtàmee na é pwa wà pwini.

48 «Â wiàna jè nye tà panuâê, â rà jèe nye po cèikí diri naa gooé ê pâ âboro. Â rà o tèepaa wà tèpa coda *roma, â rà o ténoori ê *Wâra pwapwicîri kâjè, ma ê Ba kâjè!»

Wâdé na é bà pwi caapwi âboro

49 Â é tapoo tûra wà pwi jè âboro gée goorà, na nee Caïphe. Wàé na é pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwaaìlò na naja bèepwiri. Â é ina tàra pâ: «Tàpéeni! Po dau ticè na guwà tâmogòori! 50 Wànau? Câguwà caa côoina ê pwina é âjimuru ba kâjè? Wâdé na é bà pwi caapwi âboro, ba kâra ê Ba, ba na o cibwaa ténoori diri ê Ba kâjè!»

51 (Ûna é ina pwiri, âna [câé caa tâmogòori pâ] é nye tâmara ina béaa pâ, ée mwa bà wà Iésu ba kâra ê Ba. Ba [nye wà Pwiduée kaa na é tûra gooé] gée goo na é pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaaìlò na naja bèepwiri. 52 Â jèpwi mwara, âna ê pai bà kà Iésu, âna càcaa ba kâra ê Ba kà tèpa Juif co. É bà, ba na é dânaimari ma rà caapwi, êdiri wà tèpa naí Pwiduée, na rà jèpa tâa pâ.)

11:46 Luka 16.31 **§ 11:48** Wà tèpa pitûâ kà tèpa Juif, âna wâgotàra pâ wà tèpa cèikí naa goo wà Iésu, âna rà cicara tèpa Roma, wàilà na rà pitûâ naa napô kâra. **11:52** Ioane 10.16

⁵³ Gée na càuru ê ipitiri kàra bèepwiri, âna rà tapoo pibu naigé wà tèpa pitûâ kà tèpa Juif, ba na rà pòtàmwara Iésu. ⁵⁴ Â géewê, â é tâpo coo, goro pâra naa nabibiu kà tèpa âboro. Â é pâra naa Éfraïm, wâmwünyabweri namaré. Â rà caatâa wê ma tèpa câmu kêe.

Rà tapaciê naa Iérusaléma

⁵⁵ Ûna jèe wâmwünyabwe ê *Paséka, tòotù maina kà tèpa Juif, â dau wâru ê pâ âboro na rà me gée na pâ jèpa ére, naa Iérusaléma. Ba nùmarà na rà pwa ê pâ ‘pwapwicîri târa pai *pinuwa’, béaari i tòotù maina. ⁵⁶ Ûna rà tâa na Wâra pwapwicîri, â rà mudà Iésu, [êco na càra caa pâmariê] â rà pi-ina târa pâ: «Dà cèna guwà niimiri? Gona ée mwa me naa goro i *tòotù maina, é...?»

⁵⁷ Ba wà tèpa caa kà tèpa pwa ârapwaailò ma wà tèpa Farasaio, âna rà ina ba gòo tà diri tèpa âboro pâ: «Wiàna guwà còo na é wêe wà Iésu, â guwà nama inapàpari tâbà, ba na bà tâjùrué.»

12

É nuwa du â Iésu wà Maria

Mataio 26.6–13; Maréko 14.3–9

¹ Bwaa 6 tòotù béaari ê *Paséka, tòotù maina kà tèpa *Juif. Â é pâra wà Iésu naa Bétani. Bétani, âna village kà Lacaro, wà pwi ia é pawâroé còwâ gée na aubà wà Iésu. ² Â rà ija wê ma wà Lacaro, na é pwi bée tèpa tâa goro taapà. Â wà Marthe, âna é tô a picia èrà ma wâdoorà. ³ Â napwa naa goo

wà Maria, âna é popa jè wâra jawé, na pwaai goro jawé ûrea*—pwi jawé na dau maina ê wâri wèe. Â é wicèpwiri naa gòro ê du â Iésu, â é câtura goro wàrapûruê. Â po dipitiri i wâ i ûraaê.

⁴ Â càcaa wâdé tà Judas Iscariote, pwi jè ârapàara tèpa *câmu kà Iésu—wà pwina ée mwa ipwa tûâ tà Iésu. Â é ina pâ: ⁵ «Gorodà na càcaa icuri i jawé ûrea bèeni, ma o naa ê wâri wèe tà tàpé na ticè kàra? Ba wâri wèe, âna pâ miliô†!»

⁶ Caaé caa ina pwiri géee goro cè pai meaari kèe tàpé na ticè kàra. Â é ina ba pé pwi a mura. Ba é pwi a tà pa wàra i wâra mwani kàra, â é mu nye tàpo pa géee goro ê mwani na tòpò naa na.

⁷ Â é ina wà Iésu pâ: «Naaê! Ba é jèe tàmara pwa é pwi bèepwiri, târa é pwi tòotù na o ipwàniiriô na. ⁸ Guwà o nye tà ciburà tâa ma tàpé na ticè kàra, éco na wâgo, âna o câgo caa tà ciburà tâa jaawà.»

Nümarà na rà pòtàmwara Lacaro

⁹ Dau wâru tèpa âboro na rà tère pâ é tâa Bétani wà Iésu, â rà pâra naawê, ba nümarà na rà côoê. Â rà pâra mwara ba na rà côo Lacaro, wà pwi ia é pawâroé côwâ géee na aubà. ¹⁰ Â rà pitùra wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaaailò, ba na rà pwa ma pòtàmwara mwara wà Lacaro. ¹¹ Ba wàrapwiri gooé, â jèe dau wâru wà tèpa Juif, na rà pâra jiiirà, â rà cèikí naa goo Iésu.

* **12:3** Jawé ûrea—Nee nard. † **12:5** Pâ miliô—Grec: 300 mwani pwaai (deniers). Wâri pwi caapwi âboro naa na caapwi najà. **12:8** Deutéronome 15.11 **12:11** Ioane 11.45

Rà pwamaina Iésu na é tò naa Iérusaléma

Mataio 21.4–9; Maréko 11.7–10; Luka 19.38–38

¹² Na dàuru kêe, âna wà tèpa âboro na rà me naa *Iérusaléma naa goro é pwapwicîri kâra Paséka, âna rà tère pâ wà Iésu âna é gére toome mwara. ¹³ Â rà còobé jii é ville, â rà dàciò é pâ îri upwâra† [ba na rà pwamainaê] â rà pâra caraé. Â rà uu ma ina pâ:

«Hosana§ ma cidòri!
Pwamaina Pwiduée!
Cidòri nyuâa pwi âboro,
na é me na nee

Psaume 118.26

—wà Pwi Ukai naa *Isaraéla!»

¹⁴ Â é popa é nari buriko wà Iésu, â é tâa gòé. Wàra na jèe wii naa na é *Tii Pwicîri pâ:

¹⁵ *Cibwaa nama wâgotâgà,
co tô èpo *Siona,
[ville Iérusaléma]!
É tèepaa me wà Pwi Ukai'gà.
É tâa gò ji nari buriko.*

Zakarie 9.9

¹⁶ Ba diri é pâ muru-bà, na rà pacoo [wà tèpa âboro] ba kà Iésu, âna jèe tâmara ina béaa naa na Tii Pwicîri.

12:13 Psaume 118.25–26; Ioane 1.49 † **12:13** Îri upwâra—Îri upwâra na pwacèwii nu. Rà tòpò naa gòro naigé na ara Iésu wiâra pai pwa kàra na rà pwamaina é jè ukai kàra. (Còo Mataio 21.9.) § **12:13** Hosana—Popai naa na hébéru, na rà ina wà tèpa Juif na rà pwapwicîri. Wâni, âna pai ina wèè pâ: Jè pwamaina Pwiduée!
12:14 Zakarie 9.9 **12:16** Ioane 2.22

Êco na, na pwi tòotù-bà, âna càra caa tâmogòori wà tèpa câmu kêe. Â rà mwa nye tà tâmogòori gée na càué—na pàara na é wâro còwâ wà Iésu gée na aubà, ma paari é pai maina ma muugère kêe.

¹⁷⁻¹⁸ Dau wâru tèpa âboro na rà pâra mariê [na pwi tòotù-bà]. Ba wà tàpé na rà còoé na ia é pawâro còwâ wà Lacaro, âna rà nye dau pwa jèkutâ goo.

¹⁹ Napwa naa goo wà tèpa *Farasaio, âna rà pi-ina tàra pâ: «Gà còo, o jèe nye ticè cè pwina pâri ma jè pwa. Ba rà jèe nye pâra wiâê diri é pâ âboro!»

Pwi âji ênawéna kà Iésu

²⁰ Na Iérusaléma, âna pwa pâra tàpé na càra caa tèpa Juif, na rà jèe tòpi é pwapwicîri kà tèpa Juif. Â rà me nau pwamaina wà Pwiduée na pwi tòotù Paséka. ²¹ Â rà me burà wà Filipino, pwi âboro gée Bethsaïda, wà Galilée. Â rà ina tée pâ: «Pwi ukai, nùmabà na bà còo Iésu.»

²² Â é pâra wà Filipino, â é ina tà André, â ru pâra nau ina tà Iésu. ²³ Â é ina tàra diri wà Iésu pâ: «O jèe tèepaa é tòotù na ipwamaina *Pwina naîri âboro.

²⁴ Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà é âjupâra pâ: Ê pwi pwâra blé na é tûuboo naa napuu, âna wâdé na é wai, ba na é naa cè pwâra blé na wâru. Ba wiàna càcaa wai, â o nye tà wàé co.

²⁵ «Wà pwi âboro na wânümee târa é wâro kêe, âna é tubatiâu. Â wà pwi âboro na dau wânümee goo Pwiduée, jii é wâro kêe naani gòropuu, âna wà pwiibà, âna cáe caa tubatiâu é wâro kêe. Â o mwa tâa tée é *wâro dâra gòiri jaa Pwiduée.

²⁶ «Wà pwi âboro na nümee na é piênawéna kôo, âna wâdé na é me wiâô. Â wâna na go tâa wê, âna bu caatâa wê ma wâé. Â ée mwa nye tòpi ê pumara wakè kêe jii Caa.»

É ina pai bà kêe wà Iésu

²⁷ [É ina mwara wà Iésu pâ]: «É pikîri nabà ê pwâranümo. Gona go mwa ina pâ: “Caa, upao jii ê picâri kêra ê tòtù bèeni”? Bwa, ba go jèe tèepaa naani gòropuu, ba na go pacoo é pwi tòtù bèeni. ²⁸⁻²⁹ Caa, paari pâ wâgâ Pwiduée na gà maina!»

Wà tàpé na rà tâa wê, âna rà tère ê pwâratùra gée napwéretòtù na ina pâ: «Go jèe paari pâ, wâgo Pwiduée naa na pai maina ma muugère kôo. Â go bwaa nye tà wàrapwiri mwara.» Â rà niimiri wà pàra pwi pâ, é kûu i tikakara. Êco na rà ina pàra tàpé pâ: «Bwa! É patùraé ê jè *angela!»

³⁰ Â é ina tàra wà Iésu pâ: «I pwâratùra bèepwiri, âna càcaa me ba kôo, â wàrapwiri goowà. ³¹ O jèe nabàni, na é pitèi pâ âboro gòropuu bèeni wà Pwiduée. Â é tü còobé naaboo gòroigé wà *Caatana, pwi ukai kêra gòropuu bèeni. ³² Â wiàna naaô too géeni gòropuu, â go mwa dàti medario é pâ âboro diri.»

³³ Ûna é ina pwiri, â é jèe gére inapàpari tàra é pai pwa kàra tée, ma rà o nama é bà.

Tòpi pwéelaa

³⁴ Rà ina têe ê pâ âboro pâ: «Ina naa na pâ tii goro *Naèà pâ wà pwi *Mesia, âna é nye tà wâro dâra gòiri awé. Â cina gà ina pâ, o wâdé naa naatoo géeni gòropuu wà Pwina naîri âboro? Â gére wàilàapà ê Pwina naîri âboro bèepwiri?»

³⁵ Â é tòpi tàra pâ: «O jèe càcaa tà gòiri, na bwaa tà tâa jaawà i pwéelaa. Â wâdé na guwà pâra, ûna é bwaa tâa jaawà, ba na o câe caa papòwà* é bàutê. Ba wà pwi âboro na é pâra na é bàutê, âna câe caa tâmogòori wâna na é pâ naawê. ³⁶ Tòpi ê pwéelaa, ûna é bwaa tâa jaawà, ba na guwà tèpa âboro kêra pwéelaa.»

Ûna é ina pwiri wà Iésu, â é pâra jjiirà, â é picârü goorà.

Càra caa cèikî naa gooé tèpa Juif

³⁷ Wâru pâ *câmu kêra pàtâma Pwiduée na é pwa wà Iésu, na ara tèpa Juif. Êco na càcaa wâru tàpé na rà cèikî naa gooé. ³⁸ Â jèe coo ê popai na é ina biu wà Isaia, pwi *péroféta, pâ:

*Pwi Ukai, Pwiduée,
wàilàapà na cèikî
naa goo popai kêbà?
Gà paari tâi
pàtâma'gà ma nii'gà?*

Ésaïe 53.1

12:34 Psaume 110.4; Ésaïe 9.6; Daniel 7.14 **12:35** Ioane 8.12
* **12:35** Papò (é, papòri)—Surprendre. **12:36** Éféso 5.8 **12:38**
Ésaïe 53.1

39 Â o pwacoé mwara ma rà cèikî, ba é jèe nabwé ina wà Isaia, pâ:

40 *Âraporomeerà na bwi;
pwâranümarà na gòo.
Ba wakè kà Pwi Ukai
—Pwi Ukai Pwiduée
na nama rà wârapwiri.
Ba péa rà biirà,
ma medarié còwâ.
Péa nama tiâu
pâ maagé kêa Ba.*

Ésaïe 6.10

41 É ina pwiri wà Isaia goo Iésu, ba é jèe tàmara còo é pai maina ma muugère kêe.

42 Êco na pwa pàra tàpé na rà cèikî naa gooé, tiagoo pàra tèpa pitûâ kà tèpa Juif mwara. Caapwi co na càra caa inapàparirà, ba wâgotàra goo tèpa Farasaio. Ba rà péa pacòobérà géee na *wâra pitapitiri. 43 Ba wâdé tàra, ê pai pwamainarà kà tèpa âboro, jii ê pai pwamainarà kà Pwiduée.

O pitèi tèpa âboro goro pâ popai kà Iésu

44 É tomara too wà Iésu pâ: «Wà pwina é cèikî naa gooò, âna câe caa cèikî naa gooò co, â é cèikî mwara naa goo Pwina é cùruo me. 45 Â wà pwi âboro na é còoò, âna é còo mwara Pwina é cùruo me. 46 Wâgo, âna go pwi pwéelaa, na go me naa na gòropuu, ba na câe caa tâa na bàutê cè pwi jèpwi cèna é cèikî naa gooò.

⁴⁷ «O càcaa wâgo na go pwa wârimuru tà tàpé na rà tère ê popai kôo, â càra caa pâra wiâra. Ba câgo caa me nau pwa wârimuru târa pâ âboro gòropuu. Â go me nau pa-udòrà [ma naa tàra ê *âji wâro].

⁴⁸ «Wà pwi âboro na tàutêe good, ma câe caa tòpi ê pâ popai kôo, âna o pitèié na Bénabwé tòotù†, géé goro ê pâ popai na go ina. ⁴⁹ Ba câgo caa po ina géé good ê pâ popai-bà. Â wà Caa na é cùruo me, âna é nye dàbacoo‡ tôo pâ namuru, na go me nau ina ma picémara. ⁵⁰ Â go nye tâmogòori pâ ê aupitûâri kêe, âna naa ê wâro dàra gòiri jaaé. Üu, ê pâ popai na go ina, âna ê pwina é ina tôo wà Caa.»

13

É nuwa â tèpa câmu kêe

¹⁻² Jèe pwi bénabwé tòotù béaari é tòotù *Paséka. Â rà ija na bàrane wà Iésu ma wà tèpa *câmu kêe.

É jèe tâmogòori wà Iésu pâ, é jèe tèepaa é pàara na na é pâra na, géeni gòropuu naa jaa [wà Pwiduéé] Caa. Â mu nye dau wânümee goo pâ âboro kêe na rà tâa ni gòropuu. Ba nye tà wânümee goorà tia pwâadèrèe.

Napwa naa goo wà Judas Iscariote, pwina naî Simona, âna wà *Caatana, âna é jèe nabwé tòpò naa na pwâranümee jè auniimiri târa ma é pwa tûâ tà Iésu.

³ Wà Iésu, âna é jèe nye tâmogòori pâ é nye me géé jaa Caa, â ée mwa wâjué còwâ naa jaaé. Â é

12:47 Ioane 3.17 † **12:48** Bénabwé tòotù—Còo note goo 1 Pétéru 1.5. ‡ **12:49** Dàbacoo—Décider, définir. **13:1-2** Luka 22.3; Ioane 13.27 **13:3** Ioane 3.35, 16.28

tâmogòori mwara pâ é jèè tòpi jii Pwiduée ê pitûâ naa goro diri ê pâ muru. ⁴ Na rà bwaa gére ija, â é cimadò, â é tòpwùtù ê ârabwée kêe [na tâa géeme còwâ] â é pa ê jè imwaano, â é piié goo. ⁵ Â é wicèpwiri ê jawé naa na wâra jawé, â é pwa ma nuwa ê â* tèpa câmu kêe. Â é câbaigé goro i imwaano na ia é piié goo.

Go nuwa â pwina pwa kêe jaa

⁶ Ûna é tèepaa pâ naa jaa Simona Pétèru, â é ina tée wà Pétèru pâ: «Bwa, Pwi Ukai, càcaa pâri naa good na gà nuwa ê du âô.»

⁷ Â é tòpi tée pâ: «Câgà caa tâmogòori nabà ê pwina go pwa tâgà, êco na gà o mwa nye tà tâmogòori.»

⁸ «Bwa! O câgà mwa caa nuwa ê du âô!»

«Wiàna câgo caa nuwa ê du âgà, â o nye ticè kâgà jaa.»

⁹ «Wiàna wàrapwiri, co Pwi Ukai, â càcaa êco ê du âô na gà nuwa, â wâdé mwara na ê du îô, ma pûruô mwara!»

¹⁰ Â é tòpi tée wà Iésu pâ: «Wà pwi âboro na é jèè ipitoo, âna é jèè pwéelaa diri, â càcaa pâri ma jè nuwaé diri. Jè po nuwa co ê du âê†. Â wâguwà âna guwà jèè pwéelaa diri. Êco na càcaa wâguwà diri.»

¹¹ Ba é jèè tâmogòori wà pwina ée mwa ipwa tûâ tée. Êkaa na é ina pâ: «Câguwà caa cau pwéelaa diri.»

* **13:5** Nuwa ê â—Wakè kâra ênawéna na dau kîri naa jaa wà tèpa Juif. **13:10** Ioane 6.64,70–71, 15.3 † **13:10** Jè po nuwa co ê du âê—Pâ popai bèepwiri, âna nye tiâu na pàra Tii Pwicîri naa na grec.

Guwà piênawéna kàwà

¹² Ûna é jèe cau nuwa diri é pâ ârà, â é coona còwâ é ârabwée kêe, â é tâaboo còwâ naa goro taapà, â é ina tàra pâ: «Gona guwà nye câmogòori é pwina go pwa tàwà? ¹³ Ba guwà ina tòo pâ ‘pwi a pwa pupûra’ ma ‘Pwi Ukai’, â guwà nye âjupâra, ba nye wâgo kaa. ¹⁴ Â wiàna go nuwa é âwà, wâgo Pwi Ukai ma pwi a pwa pupûra, â wâdé mwara na guwà mwa tà pinuwa é âwà jècaa. ¹⁵ Ba go naa tàwà nabà é câmu, ba na guwà ipwacèwii é pwina go paari tàwà. ¹⁶ Guwà tère bwàti: Wà pwi ênawéna âna cãe caa piwéna jii pwi ukai kêe. Â càcaa pwamuru naa goo wà pwi âboro na cùrué, jii wà pwi a cùrué.

¹⁷ «Â nabà, âna guwà jèe tâmogòori é pâ pwi bèepwiri. Â wâdé na guwà wârori, â guwà o ipwàdé.»

Càcaa cau wâguwà diri

¹⁸ «Câgo caa ina pwiri naa goowà diri, ba go nye câmogòori tàpé na go nye càwairà†. Êco na wâdé na é coo é auwii naa na é Tii Pwicîri, pâ: *Wà pwina bu pi-ija naima ma wàé i poloa, âna wàé na é jèe cicarao*§. *Psaume 41.10*

¹⁹ «Nabàni, âna go ina pwiri tàwà, na bwaa càcaa pâji tèepaa. Ba wiàna coo, âna guwà o cèikî pâ, ‘*WÂGO [na go napwiri, nabà, â dâra gòiri awé]’.

²⁰ Go ina tàwà é âjupâra pâ: Wà pwina é tòpi pwi

13:14 Mataio 20.28; Luka 22.27 **13:15** Filipi 2.5; Kolosé 3.13; 1 Pétéru 2.21 **13:16** Mataio 10.24 **13:18** Psaume 41.10 † **13:18** Càwai—Choisir. Pitòrigari. § **13:18** Cicarao—Naa na héberu ma grec, âna ina pâ: É pagòtù é waraaé târa cicarao. **13:19** Ioane 14.29, 16.4 **13:20** Mataio 10.40

âboro na go cùrué, âna é tòpio mwara. Â wà pwina é tòpio, âna é tòpi mwara Pwina é cùruo me.»

É inapàpari pai icurié kà Judas

Mataio 26.20–25; Maréko 14.17–21; Luka 22.14–

23

²¹ Ûna é ina diri pwiri wà Iésu, â dau gùmagù é pwâranümee. Â é ina tàra pâ: «Guwà têre bwàti: Wà pwi jè ârapàarawà âna ée mwa pwa tûâ tîo.»

²² Â rà piucârirà wà tèpa câmu kêe, â rà pitawèerirà pâ wàilàapà na é inaê. ²³⁻²⁴ Â wà Simona Pétèru, âna é pwa ineremuru tà pwi a câmu na wânüma Iésu gooé*, ba na é tawèeri Iésu pâ, wàilàapà na é inaê. Ba wà pwiibà âna é tâa goro jènere Iésu, naa goro taapà. ²⁵ Â é tabiié pâ dà Iésu, wà pwi a câmu bèepwiri, â é ina têe pâ: «Pwi Ukai, wàilàapà?»

²⁶ Â é tòpi têe pâ: «Wà pwi âboro na go o naa têe é noo kâra poloa na go nuwa.»

Â é pa i noo kâra poloa, â é nuwa, â é naa tà Judas, pwi naî Simona Iscariote. ²⁷ Ûna é pa i noo kâra poloa wà Judas, â é nye tò kaa naa gooé wà Caatana.

Â é ina têe wà Iésu pâ: «Ê pwina gà pwa, âna gà pwa wà!»

²⁸ Â nye ticé ârapàararà, cèna é tâmogòori pâ cina é ina wàrapwiri tà Judas. ²⁹ Ba rà niimiri wà pàra tâpé pâ é ina têe wà Iésu pâ: «Gà wâri cè muru cèna pàrijè târa i *tòtù maina» é, «Gà pa é mwani, â gà

* **13:23-24** Tà pwi acâmu na wânüma Iésu gooé—Munaa wà Ioane, pwi awii tii bèeni. (Còo mwara Ioane 19.26; 20.2; 21.7,20.) **13:27** Ioane 13.2

naa tà tàpé na ticé kàra.» Ba wà Judas, âna pwi a tà pa wàra é wàra mwani kàra. ³⁰ Ûna é ija diri i noo kàra poloa na ia é naa tée wà Iésu, â é nye còobé kaa wà Judas, na jèe bàutê.

bénabwé ipagòo tèpa câmu kêe

(Naporomee 14–16)

³¹⁻³² Ûna é còobé wà Judas, â é ina tàra wà Iésu pâ: «Nabàni, âna o jèe paari é pai maina ma muugère kôo, wâgo, *Pwina naîri âboro, â o còo naa good é pwényuâa† kà Pwiduée. Â wiàna wàrapwiri, â nye wà Pwiduée kaa, na ée mwa paari é pwényuâa kôo. Â ée jèe nye tapoo paari.»

Guwà pimeaariwà

³³ «Tèpa âji naîô, jèe càcaa gòiri ji pàara na go bwaa tâa jaawà. Â guwà o mudòo, êco na càcaa pâri ma guwà tèepaa pâ naa na go pâra naawê. Êkaa pwiri i pwi ia go jèe ina mwara tà tèpa *Juif. ³⁴ Go naa tàwà é naèa na bwaa âmuê, pâ, guwà pimeaariwà, pwacèwii é pai mu meaariwà kôo. ³⁵ Ba wiàna guwà pimeaariwà, â rà mwa tâmogòori diri é pâ âboro pâ, guwà tèpa câmu kôo.»

Gà mwa pitütôowâriô, co Pétéru

³⁶ É ina tée wà Simona Pétéru pâ: «Pwi Ukai, gona gà pâ naapà?»

Â é tòpi tée wà Iésu pâ: «Wâna go pâra naawê, âna càcaa pâ pâri nabà, ma ju capai pâra naawê. Êco na gà mwa nye tà me wiâô na cè jèe pàara.»

13:31-32 Ioane 12.23 **13:31-32** Ioane 17.5 † **13:31-32**
Pwényuâa—Gloire. Pai maina ma muugère. **13:33** Ioane 7.33–34

13:34 Ioane 15.12,17; 1 Ioane 3.23; 2 Ioane 1.5

37 Â é ina mwara wà Pétéru pâ: «Pwi Ukai, gorodà na càcaa pâri ma go pâra wiâgà nabàni? Ba o câgo caa piwâ na go panuâ wâro kôo ba kâgà.»

38 Â é tòpi têe wà Iésu pâ: «Gona gà o panuâ wâro'gà ba kôo? Go ina tâgà ê âjupâra pâ: Wiàna bwaa câé caa to ê ja, âna gà o jèe wacié pigòo pâ, câgà caa tâmogòorio.»

14

Go pwabwàti cè autâa kàwà

1 É ina mwara wà Iésu tà tèpa *câmu kêe pâ: «Guwà cibwaa nama gùmagù ê pwâranümawà. Wâdé na guwà cèikí naa goo Pwiduée, â guwà cèikí naa gooò mwara. 2 Ba dau wâru pâ wâ wânidò na pwârawâ kà Caa kôo. Â go pâ nau pwabwàti cè autâa kàwà. Ba wiàna càcaa gére âjupâra, â pwiri câgo caa gére ina tàwà.

3 «Wiàna go jèe pwabwàti cè autâa kàwà, â go mwa me còwâ. Â go mwa popawà, ba na guwà caatâa ma wâgo, wâna na go tâa wê. 4 Â guwà jèe tâmogòori ê naigé pâ naawê.»

Wâgo naigé, ÂJUPÂRA ma wâro

5 É ina wà Toma pâ: «Bwa, Pwi Ukai, câbà caa tâmogòori wâna, na gà pâra naawê. Â bà o wânau târa cè pai tâmogòori ê naigé pâ naawê?»

6 Â é tòpi têe wà Iésu pâ: «*WÂGO ê naigé, ma *ÂJUPÂRA, ma wâro. Â nye ticé pai pwa kà pwi âboro ma é pâdari wà Caa, wiàna câé caa me jaa. 7 Â wiàna guwà jèe câmogòorio, â guwà jèe câmogòori

mwara wà Caa kôo. Â tapoo nabàni, âna guwà jèe tâmogòorié, â guwà jèe côoê.»

Wà pwina é côo âna é côo Caa

⁸ É ina tée wà Filipo pâ: «Pwi Ukai, gà paari tâbà wà Caa, â bà o ipwàdéé*!»

⁹ Â é tòpi tée pâ: «Jèe nye gòrio kaa jaawà, â câgà caa pâji câmogòorio kaa, co Filipo? Â cina gà bwaa ina pâ: “Nama bà côo wà Pwiduée Caa”? Ba wà pwi âboro na é côo, âna é côo mwara wà Caa. ¹⁰ Gona bwaa câgà caa cèikî pâ, go wâro goo Caa, â é wâro gooò? Napwa ê pâ popai kôo, âna câgo caa ina gée gooò. Ba wà Caa na é wâgooò, â wàé na é gére wakè. ¹¹ Cèikî naa goo ê pwina go ina tàwà pâ go wâro wâni goo wà Caa, â é wâro wâni gooò wà Caa. Wiàna câguwà caa cèikî goo ê pâ popai bèepwiri, â wâdé na guwà cèikî goo ê pâ muru na go pwa.»

O dau maina pâ wakè kàwà

¹² «Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà ê âjupâra pâ: Wà pwi âboro na é cèikî naa gooò, âna ée mwa pwa ê pâ wakè [goro ê pàtâma Pwiduée] na go pwa. Â jèpwi mwara, âna o mwa wârú† ê pwina ée pwa, jii ê pwina go pwa. Ba wâgo, âna go pâra dari wà Caa. ¹³ Â diri ê pâ muru cèna guwà ilari naa na neeò, âna go mwa pwa, ba na go paari ê pai maina ma muugère kà Caa, wâgo Pwina naiê. ¹⁴ Ûu, wiàna guwà ilari cè muru naa na neeò, â go o pwa.»

* **14:8** Bà o ipwàdéé—é, O pâri. **14:9** Ioane 12.45; Kolosé 1.15; Hébéru 1.3 **14:10** Ioane 12.49 **14:11** Ioane 10.38
14:12 Maréko 16.19–20 † **14:12** O mwa wârú—é, O mwa maina.
14:13 Mataio 7.7; Ioane 15.16

O naa tàwà Nyuâaê Pwicîri

¹⁵ «Wiàna wânümawà gooò, â guwà o pâra wiâra é pâ aupitûâri na go ina tàwà. ¹⁶ Â go o mwa ilari jii Caa cê pwi Bépitu tàwà, ba na é tà tâa jaawà, diri na pâ tòotù, dâra gòiri kaamwara. ¹⁷ Ê pwi bépitu-bà, âna é Nyuâaê Pwicîri; wà pwi Nyuâaê na é paari é ÂJUPÂRA. Càra caa tâmogòori tòpié pâ âboro gòropuu, ba càra caa côoinaê ma tâmogòorié. Êco na wâguwà, âna guwà câmogòorié, ba é tâa jaawà, â é nye tà wâro awé wâgoowà.

É pitêre dòo pwi âboro kôo

¹⁸ «Â o câgo caa nama tà wâguwà acari. Ba go o mwa me mariwà còwâ. ¹⁹ Càcaa gòiri, â o jèe càra mwa caa còoò wà tèpa âboro gòropuu. Êco na wâguwà, âna guwà mwa còoò na go mwa wâro [còwâ]. Â guwà o wâro mwara. ²⁰ Wiàna mwa tèepaa é pwi tòotù-bà, â guwà o mwa tâmogòori pâ go wâro goo wà Caa kôo. Â wâguwà âna guwà wâro gooò, â go wâro goowà mwara. ²¹ Wà pwi âboro na é tòpi é pâ aupitûâri kôo, ma pâra wiâra, âna wàé kaa pwiri pwina wânümee gooò. Â wà pwina é wânümee gooò, âna o mwa wânüma Caa kôo gooé. Â o mwa wânümoò gooé, â go o mwa ipaario tée.»

²² Â é tawèerié wà Jude[†] (càcaa wà Judas Iscariote, â nye pwi jèpwi), â é ina pâ: «Pwi Ukai, wiàna gà

14:15 Ioane 15.10; 1 Ioane 5.3 **14:16** Ioane 14.26, 15.26, 16.7

14:17 Ioane 16.13 **14:20** Ioane 17.21–23 † **14:22** Jude—Du nee Judas ma Jude, âna ipaiwà naa na grec. Pwi Jude bèeni, âna munaa nee mwara Thaddée. (Còo Luka 6.16.)

o ipaarigà tâbà, â gorodà na càra caa côogà mwara, wà pàra tèpa âboro[§]?»

²³ Â é tòpi tée pà: «Wà pwi âboro na wânümee gooò, âna é pàra wiâra ê pà popai kôo. Â wânüma wà Caa gooé. Â bu mwa me mariê wàibu ma Caa. Â bu mwa pitâa jaaé. ²⁴ Â wà pwi âboro na càcaa wânümee gooò, âna câé caa pàra wiâra pà popai kôo. Napwa ê pwina na go ina tàwà, âna càcaa popai kôo; â popai me géé jaa Caa na é cùruo me.

Go naa tàwà pinaanapô

²⁵ «Go jèe nye tàmara ina tàwà pwiri, na go bwaa tâa jaawà. ²⁶ Â ée mwa cùru me ê Nyuâaê Pwicîri wà Caa, ba na é pwa ê wakè kôo*. Â ée mwa pitu tàwà ê Nyuâaê Pwicîri, â ée mwa pacâmuriwà goo diri pà namuru. Â ée mwa taniimiri tàwà diri ê pà popai na ia go jèe ina tàwà.

²⁷ «Go tòpò naa jaawà ê pinaa-napô; üu, go naa tàwà ê pinaanapô kôo. Câgo caa naa pwacèwii ê pai naa kà tèpa âboro gòropuu. Êkaa na guwà cibwaa pidumapiê ma wâgotàwà [goo cè pwina o tèepaa]. ²⁸ Ba guwà jèe tère ê pai ina kôo tàwà pà: Go o jèe pàra, â go o mwa me mariwà còwâ.

«Wiàna âji wânümawà gooò, â guwà o dau ipwadée na go pàdari Caa. Ba [wàé, na ia é cùruo medariwà, ba] é dau maina jiio. ²⁹ Nabàni, âna go ina pwiri tàwà, na bwaa càcaa pàji tèepaa, ba,

§ **14:22** O càra caa côogà mwara, wà pàra tèpa âboro—Grec: Càcaa {ipaarigà} târa é gòropuu. **14:24** Ioane 7.16 * **14:26** Ba na é pwa wakè kôo—é, Géé goo na guwà tèpa âboro kôo, é, Géé goo na go ilari jii Caa. Grec: Naa na neeó. **14:28** Ioane 20.17 **14:29** Ioane 13.19

wiàna coo, âna guwà o cèikî naa goo. ³⁰ O jèe càcaa wâru ê pwina go ina tàwà. Ba ée jèe tèepaa me wà *Caatana, pwi ukai kâra gòropuu bèeni. Napwa wâgo, âna nye ticè pwina pâri ma é pwa tôo. ³¹ Êco na [ê pwina tèepaa mariô, âna, naa] kâra pâ âboro gòropuu, ba na rà tâmogòori pâ, wânümoo goo Caa. Â ê pwina go pwa, âna go pwa ê pwina é tûâri tôo. Nabwé.

«Â ni, cimadò, ma jèe pâra géeni!»

15

Wâgo âji majoro vigne

¹ [Gée na càuè, âna é ina tàra wà Iésu pâ]: «*WÂGO ê pwi âji majoro vigne, â wà pwina é pwabwàti é vigne, âna wà Caa kôo. ² Êdiri pâ ditàra upwâra âna rà wâgood. Â wiàna câe caa pwâ ê ditèe, â é tapàgà tâjii wà Caa kôo. Â wiàna é pwâ, â é tédità pàra ditèe wà Caa kôo, â é tòimiri pàra pwi, ba na o dau wâru ê pwêe.

³ «Wâguwà, âna guwà pwacèwii pâ ditàra vigne na tòimiri, [ba jèe patâjii èpà gée na pwâranümawà] goro ê pâ popai na go jèe ina tàwà. ⁴ Wâdé na guwà tà tâa good, pwacèwii na go tà tâa goowà. Ba pwacoé ma é pwâ ê ditàra upwâra, wiàna câe caa tâa goo ê majoroé. Â wàrapwiri mwara naa goowà, âna o nye ticè pwâra wakè kàwà*, wiàna câguwà caa tà tâa good.

⁵ «*WÂGO, âji majoro vigne, â guwà pâ ditèe. Â wà pwi âboro na é tà tâa good, â go tà tâa goodé, âna

15:2 Mataio 3.10 * **15:4** Pwâra wakè kàwà—Résultat de votre travail, fruit de votre travail.

o dau wâru pwêe. Ba càcaa pâri ma guwà pwa cè jè muru, wiàna tiàuo jiiwà. ⁶ Wà pwina câé caa tâa goodò, âna o tüê còobé, pwacèwii pwi ditàra upwâra na tapàgà. Â é mwari, â jè tòri, â jè tüê naa na ânye, â tòo.»

Wâdé na guwà tâa goodò

⁷ «Wiàna guwà tâa goodò, â wiàna ê pâ popai kôo âna tâa goowà, â guwà ilari diri cè pwina nümawà goo, â o naa tàwà. ⁸ Wâdé na dau pwa pwâra wakè kàwà. Â wiàna wàrapwiri, â guwà paari pâ guwà tèpa *câmu kôo. Â guwà paari mwara ê pai maina ma muugère kà Caa.

⁹ «Wânümo goowà pwacèwii pai wânüma Caa goodò. Wâdé na guwà tà mwü naa na pimeaari kôo. ¹⁰ Â wiàna guwà pitère dâra ê pâ aupitûâri kôo, âna guwà tà mwü na pimeaari kôo. Guwà pwacèwii, ba go pitère dâra ê pâ popai kà Caa kôo. Â go tà mwü naa na pimeaari kêe.

¹¹ «Go ina tàwà ê pâ namuru bèepwiri, ba naa tâa goowà ê ipwàdéé kôo, â na o tâbawêe ê ipwàdéé kàwà.»

Guwà mwa tà pimeaariwà

¹² «Wàéni ê aupitûâri kôo: Guwà mwa tà pimeaariwà, pwacèwii ê pai jèe meariwà kôo. ¹³ Â wàéni ê pimeaari na dau imaina: Na é panuâ ê wâro kêe wà pwi jè âboro ba kà tèpa bée. ¹⁴ Guwà tèpa béeò, wiàna guwà pitère dâra pâ muru na go ina tàwà. ¹⁵ Â o câgo mwa caa ina goowà còwâ pâ

15:6 Mataio 7.19, 13.42 **15:8** Mataio 5.16 **15:10** Ioane 14.15;
1 Ioane 2.5 **15:12** Ioane 13.34 **15:13** Ioane 10.11; 1 Ioane 3.16
15:14 Mataio 12.50

guwà tèpa ênawéna kôo. Ba pwi ênawéna, âna câé caa tâmogòori ê pwina é pwa wà pwi ukai kêe. Â go ina goowà nabà pâ, guwà tèpa béeò.

«Ba go jèe pwa ma guwà tâmogòori diri pâ muru na é ina tôo wà Caa kôo. ¹⁶ Ba càcaa wâguwà na pitòrigario. Â wâgo na pitòrigariwà. Â go cùruwà, ba na o pwa pwâra waké kàwà—ê pwâra wakè na o tà tâa. Êkaa na ée mwa naa tàwà wà Caa êdiri pâ namuru na guwà ilari jiié, naa na neeò. ¹⁷ Wàéni é aupitûâri kôo tàwà: Na guwà pimeaariwà.»

Rà o mwa èpàriwà géee good

¹⁸ «Wiàna rà èpàriwà tèpa âboro gòropuu, â wâdé na guwà mwa tà niimiri pâ, rà jèe mara èpàrio. ¹⁹ Ba wiàna guwà bwaa tâa jaarà, â rà nye wâdéariwà. Êco na câguwà caa tâa jaarà, ba go jèe pitòrigariwà jii é gòropuu. Êkaa na rà èpàriwà. ²⁰ Guwà pitaniimiri é popai na ia go jèe ina tàwà pâ: Wà pwi ênawéna âna càcaa piwéna jii pwi ukai kêe.

«Â wiàna rà tubaèpà tôo, â rà o nye tubaèpà tàwà mwara. Ba càra caa tòpi é popai kôo, â o càra caa tòpi mwara é popai kàwà.

²¹ «Rà o pwa tàwà é pâ muru [na èpà] ba wàrapwiri good, â wàrapwiri mwara ba càra caa tâmogòori wà Pwina é cùruo me. ²² Wiàna câgo caa gére ina tàra é pâ namuru bèepwiri, â pwiri nye gére ticè èpà kàra. Êco na go jèe me kaa, â go jèe ina tàra. Â géee goo kaa pwiri, â o ticè pai tòpi kàra, [na tòtù na o pitèrà] goro é muru na èpà na rà pwa.

²³ «Wà tèpa âboro na rà èpàrio, âna rà nye èpàri mwara wà Caa kôo. ²⁴ Go pwa naa naporomeerà ê pâ muru, na câé caa pâji pwa cè pwi jèpwi. Ba wiàna câgo caa pwa ê pâ muru bèepwiri, â pwiri nye gére ticè èpà kàra. Êco na rà jèe côo, â rà èpàribu ma wà Caa kôo. ²⁵ Â rà wàrapwiri, ba na o coo ê auwii naa na tii goro *Naèè kàra, pâ: *Rà èpàrio, âna nye ticè majoroé.* *Psaume 35.19*

Go panuâ me pwi a pitu tàwà

²⁶ «Napwa naa goowà, âna go o mwa panuâ me pwi a pitu tàwà na é me géé jaa wà Caa—âna é Nyuâaè Pwicîri, na é [paari ê] Âjupâra. Ba, ûna é tèepaa medariwà, â ée mwa paâjupâraô. ²⁷ Â wâguwà mwara âna guwà o mwa paâjupâraô, ba guwà mu tèpa tâa jaa géé na autapoo.»

16

Go ina tàwà ba na guwà cimwü

¹ «Go jèe ina tàwà ê pâ muru bèepwiri, târa ma guwà cibwaa pwa ma tiâu cèikî kàwà. ² Ba o pacoowà géé na pâ *wâra pitapitiri. Â o me cè pàara na rà o pòtàmwarawà tèpa âboro. Ba rà niimiri pâ rà piênawéna tà Pwiduée. ³ Rà o wàrapwiri tàwà, ba càra caa câmogòribu ma Caa. ⁴ Â go ina tàwà ê pâ muru bèepwiri, ba wiàna o mwa tèepaa ê pwiibà, â guwà mwa tà niimiri, ba go jèe tàmara ina tàwà.»

Wâdé na go pâra jiiwà

15:23 Luka 10.16 **15:25** Psaume 35.19, 69.5 **15:26** Ioane 14.26 **16:2** Mataio 24.9; Luka 6.22; Ioane 9.22 **16:3** Ioane 15.21

«Câgo caa inapàpari tàwà ê popai bèepwiri, na ia go tapoo todàwà, ba go bwaa tâa jaawà. ⁵ Â nabà, âna go o jèe pâra dari Pwina é cùruo me, â nye ticè pwi jè ârapàarawà cèna é [niimiriô na é] tawèerio pâ: “Gona gà pâ naapà?”

⁶ «Â po dau pikîri ê pwâranümawà, gée goro ê pwina go gére ina tàwà. ⁷ Êco na go ina tàwà ê âjupâra pâ: Wâdé ba kàwà na go pâra. Ba wiàna câgo caa pâra, â o câé caa tèepaa medariwà wà pwi a pitu tàwà. Ba go pâra, â go o mwa cùrué medariwà.

Wakè kêra Nyuâaê Pwicîri

⁸ «Wiàna ée mwa tèepaa me, â ée mwa paari târa pâ âboro gòropuu pâ, rà pitanami [naa na pai tâmogòori kêra. Ba càra caa tâmogòori é pai pwa] goo ê èpà ma ê *tàrù*, bau ê pitèimuru kà Pwiduée [na o mwa tèepaa]. ⁹ Rà pitanami naa goo ê èpà; ba é èpà kêra na dau maina, âna pai càcaa cèikî kêra naa good†. ¹⁰ Â rà pitanami naa goo ê tàrù; ba go o jèe pâra mari wà Caa, [wâgo ê Tàrù]. Â o jèe câguwà mwa caa côô côwâ. ¹¹ Â rà pitanami mwara, naa goo ê pitèimuru kà Pwiduée. Ba wà Pwiduée, âna ée jèe pitèi diri [wà *Caatana] pwi ukai kêra gòropuu bèeni.

¹² «Bwaa nye dau wâru ê pâ muru na nümoo na go ina tàwà mwara. Êco na o bwaa dau tòina tàwà† wiàna guwà tère ni. ¹³ Wiàna ée mwa tèepaa wà

16:7 Ioane 14.16 * **16:8** Tàrù—Justice. Còo mwara Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. † **16:9** Ê èpà kêra na dau maina, âna pai càcaa cèikî kêra naa good—Grec: Càra caa cèikî naa good.

16:11 Ioane 12.31 **16:12** 1 Korénito 3.1–2 † **16:12** O bwaa dau tòina tàwà—é, Ticè nii kàwà.

Nyuâaê Pwicîri[§] na é [paari ê] *ÂJUPÂRA, â ée mwa pwa ma guwà tâmogòori diri ê ÂJUPÂRA. Ba o câe caa po ina cè pâ muru cèna me gée gooé, êco na ée mwa ina tàwà diri ê pâ pwina é tère [jiibu ma wà Caa]. Â ée mwa inapàpari tàwà ê pâ muru na o mwa tèepaa. ¹⁴ Â ée mwa paari ê pai maina bau ê muugère kôo. Ba ée mwa inapàpari tàwà ê pâ pwina go ina tée. ¹⁵ Ba diri ê pâ pwina kà Caa âna kôo. Â wàé kaa pwiri na go ina pâ: Ê Nyuâaê Pwicîri âna ée mwa inapàpari tàwà diri ê pâ pwina go ina tée*.»

Ê pikîri âna o pâra nau ipwàdéé

¹⁶ «Càcaa tà gòiri, â o jèe câguwà caa còoô. Â càcaa gòiri mwara gée na càué, â guwà o mwa còoô còwâ†.»

¹⁷⁻¹⁸ Â rà pi-ina tàra wà pàra tèpa *câmu kêe pâ: «Gona cina é ina pwiri? Â cina é ina mwara pâ càcaa tà gòiri â o câjè caa còoê, â o càcaa gòiri còwâ gée na càué, â é pâra dari wà Caa kêe? Gona dà é pwina nùmee na é ina tâjè, na é gére ina tâjè pâ: “Càcaa gòiri”?»

¹⁹⁻²⁰ Ê jèe tâmogòori wà Iésu pâ nùmarà na rà tawèerié, â é ina tàra pâ: «Tàpéebà, guwà gére pitawèeriwà goro ê pwina go ina tàwà. [Guwà tère

§ **16:13** Wà Nyuâaê Pwicîri—Wiâra é naèà goro ê pai ina wèe naa na grec (la grammaire), âna wâdé na jèe wii pâ ê Nyuâaê Pwicîri. Êco na wà Ioane, âna é wii ni pâ, wà Nyuâaê Pwicîri, ba na é paari tâjè pâ ê Nyuâaê Pwicîri, âna é pwacèwii Pwiduée, ma Iésu, â pwa pwâranùmee. * **16:15** Ê pâ pwina go ina tée—é, Ê pâ pwina tâa tôo. **16:16** Ioane 14.19 † **16:16** Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagéé pâ popai bèeni: Ba go wâjué còwâ naa jaa Caa.

bwàti, ba] nye âjupâra pâ: Càcaa tà gòiri, â o jèe câguwà caa côô. Â càcaa gòiri mwara géé na càùé, â guwà o mwa côô côwâ. Â guwà o i ma pijinünü, êco na pâ âboro gòropuu, âna rà mwa ipwàdéé. Â guwà o pikîri, êco na ê pikîri kàwà âna o mwa pâra nau ipwàdéé.

²¹ «Wàra ê jè ilàri na ée jèe picôo èpo. Ba ûna é tapacîri ê tòotù kêe, â é dau maagé. Â wiàna é jèe picôo èpo, â jèe câé caa niimiri côwâ ê pai maagé kêe. Ba é jèe ipwàdéé goro ê pai tèepaa kâra pwi nari èpo, naa gòropuu. ²² Â wàrapwiri, na guwà o bwaa pikîri nabà. Êco na go o mwa tèepaa me mariwà côwâ, â o mwa ipwàdéé ê pwâranümawà. Â o nye ticè pwi jè âboro cèna é popa jiiwà ê ipwàdéé kàwà.

Guwà ilari, ba guwà o tòpi

²³ «Na pwi tòotù bèepwiri, âna o jèe câguwà caa me nau tawèerio goo cè jè muru. [Ba ê Nyuâaê Pwicîri, âna ée mwa pacâmuriwà]. Â go ina tàwà ê âjupâra pâ: Diri ê pâ muru na guwà o ilari naa na neeô, âna é naa tàwà wà Caa. ²⁴ Tiagoo ni, âna bwaa nye ticè jè muru cèna guwà ilari naa na neeô. Wâdé na guwà ilari, ba guwà o tòpi, â o tâbawêe ê ipwàdéé kàwà.»

Go o jèe pâra côwâ dari Caa

²⁵ «Go mu pwa ucina tàwà na ia go patùrawà. Êco na o mwa tèepaa me ê tòotù, na o câgo caa pwa ucina côwâ tàwà. Ba go o nye inapàpari tàwà ê popai goo Caa. ²⁶ Na tòotù bèepwiri, âna guwà o pwapwicîri tà Caa naa na neeô.

«Câgo caa ina tàwà pâ go o pwapwicîri tà Caa ba kàwà. ²⁷ Ba wà Caa âna dau wânümee goowà, géé goro ê pai wânümawà goodò ma pai cèikí kàwà pâ go me jiié. ²⁸ Go nye me jii Caa, â go tèepaa me naani gòropuu. Â nabàni, âna go o jèè pâra còwâ géeni gòropuu, dari wà Caa.»

Go jèè piétò jii gòropuu!

²⁹ Rà ina tée wà tèpa câmu kêe pâ: «Gà còo, gà jèè po inapàpari nabà, â jèè câgà caa pwa ucina. ³⁰ Nabà, âna bà jèè còoinari pâ, gà tâmogòori diri pâ muru. Â câgà caa tapacîri ma bà tawèerigà goo cè jèè muru, [ba gà mara tâmogòori ê auniimiri kâbà]. Êkaa na bà nye cèikí kaa pâ gà me jii wà Pwiduée.»

³¹ Â é tòpi tàra pâ: «Gona guwà cèikí ni? ³² Guwà còo, o mwa tèepaa ê pàara, â é jèè tàgére tèepaa, na o mwa nama guwà jèpa ipiina jiio, â o mwa tà wâgo acari. Êco na càcaa wâgo acari, ba wàibu ma Caa. ³³ Go ina tàwà pwiri, ba na tâa goowà ê pinaanapô, wiàna guwà tà tâa goodò. Ba guwà mwa dau picâri naani gòropuu. Êco na guwà gòo, ba go jèè piétò jii ê gòropuu.»

17

Pwâra pwapwicîri kà Iésu

¹ Ûna é nabwé ina pwiri wà Iésu, â é niâ too naa napwéretòotù, â é ina pâ: «Caa wée, jèè wàéni i pwi pàara kôo. Paari ê pai maina ma muugère kôo, Pwina naîgà, ba na go paari mwara ê pai maina ma muugère'gà. ² Ba gà jèè naa tôo ê pitûâ naa gò

diri tèpa âboro. Êkaa na go naa ê *wâro dâra gòiri, tà diri tàpé na gà panuârà tôo. ³ Â wâéni ê wâro: Na rà câmogòorigà, wâgà Pwiduée, na gà nye caapwi co; â na rà câmogòorio, wâgo Iésu Kériso, na gà cùruo me.

⁴ «Go jèe paari ê pai maina ma muugère'gà naani gòropuu. Ba go jèe tubamwara diri pâ wakè, na gà panuâ tôo ba na go pwa. ⁵ Êni, co Caa, âna gà naa tôo cowa ê pai maina ma muugère kôo, pwacèwii na nye tà tôo béaa na go bwaa wâjaagà béaari ê pai tòpò ê gòropuu* .»

É pwapwicîri ba kà tèpa câmu kêe

⁶ «Go jèe inapàparigà tà tèpa âboro—tà tàpé na ia gà pitòrigarirà gée na ê gòropuu, â gà naarà tôo. Ba rà nye tèpa âboro'gà, â gà jèe panuârà tôo. Â rà jèe pâra wiâra ê pâ popai'gà. ⁷ Â rà jèe tâmogòori nabà pâ, êdiri pâ muru na tâa tôo, âna nye muru me gée jaagà. ⁸ Ba go naa târa ê pâ popai na gà naa tôo, â rà jèe cau tòpi. Â rà jèe nye câmogòorio bwàti pâ go nye me jiigà, ba rà cèikî pâ wâgà na gà cùruo me.

⁹ «Go pwapwicîri ni ba kàra, â càcaa ba kà tèpa âboro gòropuu. Ûu, go nye pwapwicîri ba kà tàpé na gà naarà tôo, ba rà nye tèpa âboro'gà. ¹⁰ Ba diri ê pwina kâgà, âna kôo mwara. Â ipaiwà mwara naa goo ê pwina kôo, âna kâgà. Â naa goorà, âna gére paari ê pai maina ma muugère kôo.

¹¹ «Nabà, âna jèe câgo caa tâa na ê gòropuu bèeni, ba go o jèe tòpaé darigà. Êco na wàilà, âna rà o tà

17:3 1 Ioane 5.20 **17:4** Ioane 4.34 **17:5** Ioane 1.1 * **17:5**
Pai tòpò ê gòropuu—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pai tòpò wàra ê gòropuu.

tâa ni. Caa, wâgà na gà dau maina awé†, go ilari pâ gà wéaarirà, naa na é pàtàmara neegà, i pwi neegà na gà naa tôo. Ûu, gà wéaarirà, ba na rà o caapwi pwacèwiiju na ju caapwi. ¹² Na go bwaa tâa jaarà, â go wéaarirà, naa na i neegà na gà naa tôo. Â go jèe nye wéaarirà, â càcaa pwa cè pwi jèpwi cèna tiàué jiiirà, êco, wà pwi âboro caapwi. Ba wàé, âna pitòrigarié‡, ba na o tiàué [dàra gòiri awé] ba na o coo é auwii naa na *Tii Pwicîri.»

Gà wéaarirà na rà tâa gòropuu

¹³ «Caa wée, go o jèe paé darigà. Â go ina é pâ popai bèeni, na go bwaa tâa ni gòropuu. Go ina pwiri, ba na tâa goorà é ipwàdéé kôo, pwi ipwàdéé na tâbawêe. ¹⁴ Go jèe naa tàra é popai'gà.

«Wà tèpa âboro gòropuu, âna rà èpàrirà [ba càra caa pwacèwiirà]. Ba é gòropuu bèeni, âna càcaa âji napô kàra. Ba rà pwacèwii, ba câgo caa pwi âboro ni gòropuu. ¹⁵ Êco na câgo caa ilari jiiigà pâ, na gà poparà géeni gòropuu. Go ilari jiiigà pâ, na gà piwéaarirà jii wà Pwi âboro èpà, wà *Caatana. ¹⁶ Ûu, ba càcaa tèpa âboro ni gòropuu, ba rà pwacèwii, na câgo caa pwi âboro ni.

¹⁷ «Pacâmurirà goro é popai'gà, ba na rà wâgoogà bwàti. Ba é popai'gà, âna é ÂJUPÂRA§.

¹⁸ «Go cùrurà pâ naa na gòropuu, pwacèwii na gà jèe cùruo me naa na gòropuu. ¹⁹ Â go nye ipanuâô

† **17:11** Caa, wâgà na gà dau maina awé—é, Caa na gà pwicîri.

17:12 Ioane 6.39, 13.18 ‡ **17:12** Pitòrigarié—é, É pitòrigari naigé kêe. **17:15** Mataio 6.13; 2 Tésalonika 3.3 § **17:17** Grec:

Papwicîrirà goro é ÂJUPÂRA; é popai'gà, âna é ÂJUPÂRA. **17:18** Ioane 20.21

tâgà bwàti, ba na rà tèpa âji âboro'gà mwara goro ê popai'gà na âjupâra.»

É ila ba kà diri tàpé na rà o cèikî

²⁰ «Câgo caa pwapwicîri ba kàra co, â ba kâra mwara ê pâ âboro na rà o mwa tà cèikî naa gooò, géé goro ê popai kàra. ²¹ Wâdé na rà caapwi. Ba ju caapwi, co Caa, ba gà wâro gooò, â go wâro googà. Â go pi-ila ba kàra diri, pâ, wâdé na rà caapwi naa gooju. Êkaa na rà mwa cèikî pâ âboro gòropuu pâ, gà cùruo me naa jaarà.

²² «Go jèe naa tà tèpa âboro'gà ê pai maina ma muugère na gà naa tôo. Êkaa na rà o caapwi, wàra pai caapwi kâju— ²³ wâgo naa goorà, ma wâgà naa gooò—ba na rà o caapwi bwàti. Â wà tèpa âboro gòropuu, âna rà mwa tâmogòori pâ gà cùruo me, â wânümagà goo tèpa âboro kôo, pwacèwii ê pai wânümagà gooò.

²⁴ «Caa, gà jèe naarà tôo. Â nümoo na rà tâa na ê pwi ére na go o tâa wê, ba na rà o côo ê pai maina ma muugère na gà naa tôo. Ba wânümagà gooò na bwaa càcaa tòpò ê gòropuu. ²⁵ Caa, wâgà na gà *tàrù, âna càra caa câmogòorigà ê pâ âboro gòropuu. Êco na wâgo âna go câmogòorigà. Â wà tèpa *câmu kôo, âna rà tâmogòori pâ gà cùruo me. ²⁶ Â go jèe inapàparigà tàra, â go bwaa inapàparigà tàra mwara. Wàépwiri, ba na o wâgoorà ê pwi pimeaari na gà meaario goo, â go wâgoorà mwara.»

18

*É popa tèpa coda wà Judas ba na rà tâjùru Iésu
Mataio 26.47–56; Maréko 14.43–52; Luka 22.47–*

53

¹ Ûna é pwapwicîri diri wà Iésu, â rà tapàgà napwé Cédron, wàilà ma tèpa *câmu kêe. Â rà pâ naa na jè ére na câmi goro upwâra, â rà tò naawê.
² Â wà Judas, wà pwina ée mwa pwa tûâ tà Iésu, âna é nye tâmogòori bwàti é pwi ére-bà. Ba rà mu nye ciburà pâra naawê ma wà Iésu. ³ Â é popa me naawê é pâ coda na wâru, wàilà bau pâra tèpa wéaari *Wâra pwapwicîri. Ba rà cùrurà wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaailò, ma tèpa *Farasaio. Â rà popa pâ é pâ wâra ânye, bau pâ uèù, bau pâ neemuru paa.

Wâgo Iésu gé Nazareth

⁴ Wà Iésu, âna é jèe nye tâmogòori diri é pâ muru, na o tèepaa mariê. Â é pâra cararà, â é ina tàra pâ: «Wàilàapà na guwà mudèe?»

⁵⁻⁶ «Wà Iésu, pwi âboro gé Nazareth.»

«*WÂGO kaa.»

Â rà ti còwâ*, ma tûuboo naa napuu. Napwa naa goo wà Judas, âna é bwaa tâa jaarà. ⁷ Â é tawèerirà mwara wà Iésu pâ:

«Wàilàapà na guwà mudèe?»

«Wà Iésu gé Nazareth.»

⁸ Â é tòpi tàra pâ: «Go jèe ina tàwà èri pâ wâgo kaa. Â wiàna nye wâgo kaa na guwà mudòo, â wâdé na guwà panuâ tàpéeni, ma rà pâra.»

* **18:5-6** Ti còwâ—Reculer.

⁹ É ina pwiri, ba na pâ nau coo ê popai, na ia é jèe tàmara ina pâ: «O càcaa tiàu cè pwi jè âboro gée goo tàpé na gà naarà tôo.»

¹⁰ Â wà Simona Pétéru, âna pwa ê tàuwa kêe, â é càù dò gée na wêe. Â é pwa na é tüboo kaa naa gòro pûru Malkus, pwi ênawéna kà pwi *ukai kà tèpa pwa ârapwaailò. [Êco na] é tépàgà co i doronyürué étò.

¹¹ Â é ina tà Pétéru wà Iésu pâ: «Gà tùu boo còwâ i tàuwa'gà naa na i wêe! Gona gà niimiri pâ, o tàutòo na go wâdo ê na wârado kêra maagé còo, na é pwabwàti ba kòo wà Caa?»

Naa jaa pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaailò

Mataio 26.57–75; Maréko 14.55–72; Luka 22.54–

71

¹² Rà tâjüru Iésu wà tèpa coda—wà tèpa coda kà tèpa *Roma, ma wà pwi caa kàra; wàilà ma wà tèpa coda kà tèpa *Juif. Â rà piié goro ê pâ utàpwe†.

¹³ Â rà popaé béaa pàdari Hanne, pwi caa kà wâdà Caïphe. (Wà Caïphe âna é pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaailò, na pwi naja-bà. ¹⁴ Â wàé kaa, na ia é ina tà tèpa Juif pâ: «Wâdé na é bà wà pwi caapwi âboro ba kêra ê Ba.»)

Ru picâwiâê tupédu a câmu kêe

¹⁵ Ru picâwiâ Iésu wà Simona Pétéru, ma pwi jèe a câmu mwara. Wà pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaailò, âna é tâmogòori bwàti wà pwi a câmu bèepwiri. Êkaa na, ûna é tò wà Iésu, â é jèe nye tò mwara wà pwini naanidò gòroigé kà pwi ukai.

18:9 Ioane 17.12 **18:11** Mataio 26.39 † **18:12** Utàpwe—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Otàpwe. **18:14** Ioane 11.49–51

É pitütôowâriê Pétéru

16 Wà Pétéru âna é jèe tà coo boo gòroigé, goro goropwârawâ. Â é còobé còwâ i pwi jèpwi. Â é patùra i tô ilàri na é piwéaari goropwârawâ, ba na é nama é tò mwara wà Pétéru.

17 Â é ina tà Pétéru wà ttoni pâ: «É! Pwiini, gà pwi jè bée Iésu?»

Â é ina pâ: «Bwa, bwa.»

18 Rà tà tâa wê wà pàra tèpa ênawéna, ma wà tèpa wéaari Wâra pwapwicîri. Â rà pwa ê pé na ânye, â rà pwacârau, ba dau maina kaa ê moo. Â é tà coo burà pwacârau jaarà wà Pétéru.

É pitawiâ Iésu wà Hanne

19 Wà [Iésu, âna é coo ara Hanne] pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaaìlò [béaa. Â wà Hanne] âna é pitawiâê naa goo tèpa câmu kêe ma pai pwa pupûra kêe.

20 Â é ina tée wà Iésu pâ: «Go mu nye tura na ara diri ê pâ âboro. Â go mu ipupûra na ê Wâra pwapwicîri, ma wâna ê pâ *wâra pitapitiri. Â nye ticè jè popai cèna go pinaapwàniri. 21 Â gorodà na gà bwaa pitawiâô? Wâdé na gà tawèeri ê pâ âboro na rà tère ê popai kôo. Ba rà tâmogòori ê pâ muru na go ina.»

22 Â é tamagérié wà pwi jè a wéaari Wâra pwapwicîri, na é cimwünyabwerié, â é ina tée pâ: «Kaa! Gà wârapwiri târa pai tòpì'gà tà pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaaìlò?!»

23 Â é ina tà Hanne wà Iésu pâ: «Wiàna èpà cè pai tòpì kôo, â gà paari tôo cai cè popai èpà na go ina. Â wiàna *târù, â cina gà nama tamagério?»

24 Â é panuâê pâ wà Hanne, dari wà Caïphe, géé goo na é pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaaïlò, na pwi pàara-bà. Â bwaa nye tàgére pii wà Iésu.

É jèu pitütôowâriê Pétéru

25 Na bwaa gére wàrapwiri, â rà tàgére pwacârau wà Simona Pétéru ma wà pàra tàpé. Â rà jèu ina têe pâ: «Pwiini, gà pwi jè a câmu kà Iésu mwara?»

Â é pitütôowâri wà Pétéru, â é ina pâ: «Bwa, [câgo caa tâmogòori pwiibà].»

26 Â é tâa jaarà mwara wà pwi jè ârapàara tèpa ênawéna kà pwi ukai kà tèpa pwa ârapwaaïlò. Wà pwi ênawéna-bà, âna pijènereru ma wà i pwi ia é tépàgà i doronyüruê wà Pétéru. Â é ina têe pâ: «Pwiini, akaé! Wâgà kaa na go côogà naa jaa wà Iésu, na i ére na câmi goro upwâra.»

27 Â é pitütôowâri mwara wà Pétéru. Â é nye to kaa i ja.

Iésu naa jaa Pilato

Mataio 27.11–31; Maréko 15.2–20; Luka 23.1–25

28 Bwaa nye dau dàuru kaa, â rà popa Iésu wà tèpa coda, jii wà Caïphe. Â rà dàtié pâ naa na pwârawâ kà *Pilato, pwi kupénoo roma. Â wà tèpa caa kà tèpa Juif, âna càra caa too naa na i pwârawâ; [wàrapwiri ba câé caa pwi Juif wà Pilato]. Ba péa rà tà piwâtàmurirà[†], [wiâra ê naèà kêra pwapwicîri kàra] â o càcaa pâri ma rà ija ê utimuru pwicîri na tòotù *Paséka.

18:27 Ioane 13.38 † 18:28 Piwâtàmuri—Devenir impur.

29 Êkaa na é còobé cararà wà pwi kupénoo Pilato. Â é ina tàra pâ: «Gona dà cè pwina èpà cèna é pwa wà pwi âboro bèeni, na guwà me nau piciapwâ gooé?»

30 Â rà ina têe pâ: «Wiàna ticè cè pwina é pwa na èpà, â gona gà niimiri kaa pâ bà o popaé medarigà?»

31 Â é tòpi tàra wà Pilato pâ: «Guwà popaé còwâ, â guwà pitèié wiàra ê naèà kàwà.»

Â rà ina têe pâ: «Nye ticè tàrù kâbà [wiàra ê naèà kàwà] ma bà pòtàmwara cè pwi jè âboro.»

32 Tèepaa me ê pâ bèepwiri, târa ma coo ê popai na é jèe ina wà Iésu, na é inapàpari ê pai o bà kêeŞ.

Càcaa wâni Mwachiri kôo

33 É tò còwâ wà Pilato naa na i wâ. Â é todà Iésu, â é tawèerié pâ: «Gona gà pwi ukai kà tèpa Juif?»

34 Â é tòpi têe pâ: «Gà ina gée googà ê popai bèepwiri, é, pwa cè jè âboro cèna é inaô tâgà?»

35 Â é ina têe wà Pilato pâ: «Gona go pwi Juif mwara, wâgo? Rà panuâgà tôo wà tèpa jèneregà, ma wà tèpa caa kà tèpa pwa ârapwaailò. Ba dà cèna gà pwa?»

36 Â é tòpi têe wà Iésu pâ: «Càcaa wâni gòropuu ê Mwachiri kôo. Ba wiàna wâni gòropuu, â pwiri rà gère ipwamuruô wà tèpa ênawéna kôo, ma càcaa panuâô tà tèpa pitûâ kà tèpa Juif. Bwa, càcaa wâni gòropuu ê Mwachiri kôo.»

18:31 Ioane 19.6–7 **18:32** Ioane 3.14, 12.33 **Ş 18:32** Pai o bà kêe—Ténamirié naa goro satauro (kurucé), wiàra pai pòtàmwara âboro kà tèpa Roma. **18:35** Ioane 1.11

37 Â é tawèerié mwara wà Pilato pâ: «Gona gà pwi jè ukai?»

Â é tòpi tée wà Iésu pâ: «Âjupâra ê pai ina'gà! Ba go Pwi Ukai. Â go tèepaa naani gòropuu, ba na go picémara ê *ÂJUPÂRA. Â wà diri tàpé na rà tâa na ê ÂJUPÂRA, âna rà tàmaari ê pâ popai kôo.»

38 Â é ina wà Pilato pâ: «Â gona dà 'âjupâra'?»

Nümarà goo Barabbas

É còobé còwâ wà Pilato, â é ina tà tèpa Juif pâ: «Câgo caa pâmari cè pwina pâri ma é pwa wârimuru goo, ê pwi âboro bèeni. 39 Nye câmaajé tâjè, na go panuâ còwâ tàwâ ê pwi jè a pwa wârimuru, na tòotù Paséka. Â wànau, nümawà na go panuâ còwâ Iésu, 'pwi ukai kà tèpa Juif'?»

40 Â rà nye cau ina too kaa pâ: «Bwa! Càcaa wàè! Gà panuâ Barabbas!» (Napwa wà pwini Barabbas, âna pwi a mura*.)

19

Rà tubaèpà tée

1 Wà *Pilato âna é panuâ Iésu ma pâdié goro ubati.

2 Â wà tèpa coda, âna [rà piècaarié]. Rà pàti é bwe goro ê îri upwâra na dau pwa daaé. Â rà tòpò naa gòro pûru Iésu, wàra pé bwe korona [kà pwi jè ukai]. Â rà pwa ma é coona ê pé ârabwée na dau

* **18:40** Pwi amura—Pwiri wà Barabbas, âna é pwi apaa dà tèpa Roma (tèpa pârame na rà pwa kûu tà tèpa apooro napô). Êkaa na wâdé tà tèpa âboro-bà wàé. **19:2** Luka 23.11

mii*. ³ Â rà pime burèe, â rà pitaurèe gooé ma ina tée pâ: «Wée! Cidòri nyuâagà, co pwi ukai kà tàpé Juif!» Â rà dau tamagérié.

Ténamirié naa goro satauro!

⁴ É còobé còwâ wà Pilato, â é ina tà tèpa âboro pâ: «Guwà còo, go jèe panuâê tàwà, ba na guwà tâmogòori pâ, nye ticè pwina é pwa na pâri ma é pwa wârimuru goo.»

⁵ Â é pacòobé wà Iésu, âna é bweri i bwe kée na pwa daaé, â jèe wâgooé i ârabwée mii. Â wà Pilato, âna é ina tàra pâ: «Wàépwiri i ji pwi âboro.»

⁶ Ûna rà còoê wà tèpa pitûâ kà tèpa Juif, â rà uu ma tomara too pâ: «Ténamirié naa goro *satauro! Ténamirié naa goro satauro!»

Â é ina tàra wà Pilato pâ: «Tàpéebà, [wiàna nûmawà na] guwà ténamirié, â guwà nye popaé còwâ. Ba wâgo, âna nye ticè èpà kée cèna go còo.»

⁷ Êco na rà tòpi tée pâ: «É ina pâ é *Pwina naî Pwiduée, muru na dau pwicîri wiâra ê naèà kâbà. Â wâdé na é bà!»

É tawèerié mwara Pilato

⁸ Na é tère bèepwiri wà Pilato, â dau wâgotêe. ⁹ Â é too còwâ naa na i wâ, â é tawèeri Iésu pâ: «Gà pwi a me géepà, co pwini?»

Êco na câé mwa caa tòpi tée wà Iésu. ¹⁰ Â é ina tée mwara wà Pilato pâ: «Pwini, câgà caa tòpi tóo? Gona câgà caa tâmogòori pâ, tà tóo pitûâ ma go

* **19:2** Ârabwée na dau mii—Na pàara bèepwiri, âna rà coona ârabwée mii wà tèpa ukai. **19:9** Mataio 27.12

panuâgà, é, ma go pwa ma ténamirigà naa goro satauro?»

11 Â é tòpi tée wà Iésu pâ: «O nye tice tàrù'gà naa goodò, wiàna câé caa panuâ tâgà wà Pwiduée géenidò. Napwa naa goo wà pwi âboro na ia é icurio tâgà, âna é dau pwa na èpà jiiigà.»

Nümee na é panuâê cõwâ

12 Wà Pilato, âna é tàgére bu naigé ba na é panuâ Iésu cõwâ. Êco na wà [tèpa pitûâ kà] tèpa Juif, âna rà ina tée pâ: «Wiàna gà panuâ pwi âboro bèeni, â câgà caa pwi bée wà César, ukai'gà. Ba wà pwi âboro na é ina pâ é pwi ukai, âna é pwi a cicara César.»

13 Â wà Pilato, âna é pacòobé wà Iésu naa gòroigé. Â é tâaboo naa gòro ê autâa kà pwi a pitèimuru, naa na ji ére na ina goo pâ Gabbatha naa na *hébèru (pai ina wèe pâ 'Naigé na pwa goro atü').

14 Napwa é tòotù bèepwiri, âna tòotù na pibwéka târa tòotù *Paséka, â po gopaé. Â é ina wà Pilato tà tèpa âboro pâ: «Wàéni i pwi ukai kàwà!»

15 Â rà tomara too pâ: «Caamwereê! Caamwereê! Ténamiriê naa goro satauro!»

Â é ina tàra wà Pilato pâ: «Gona nümawà na go pwa ma ténamiri wà pwi ukai kàwà?»

Â rà tòpi tée wà tèpa caa kà tèpa pwa *ârapwaaìlò pâ: «Nye caapwi co, wà César, pwi ukai kâbà! Nye tice pwi jèpwi mwara!»

16 Â é panuâê tàra ma ténamiriê naa goro satauro. Â rà popa Iésu wà tèpa coda.

Rà ténamiriê naa goro satauro

Mataio 27.33–50; Maréko 15.22–37; Luka 23.33–46

¹⁷ Wà Iésu, âna é nye kâa i satauro kêe, â é còobé jii i ville. Â é pâra dâra ê pwi ti kâra jaa, na ina goo wê pâ Golgota naa na hébéru, âna pai ina wèe pâ ‘Goro pwiripûru âboro’. ¹⁸ Â rà ténamiriê† naa goro satauro naawê. Â rà ténamiri mwara ê tupédu ârailu âboro, naa goro du jènereê.

¹⁹ É nama rà wii ê jè aupwa tii wà Pilato, â rà tòpò naa goro i satauro kà Iésu. Â wàéni ê pwina wii naa gò: IÉSU, PWI ÂBORO GÉE NAZARETH, PWI UKAI KÀ TÈPA JUIF.

²⁰ Âna wii goro pwa hébéru, ma roma, ma grec. Wâru tèpa âboro na rà pûra, ba é ére na rà ténamiri Iésu naawê, âna é tàmwünyabweri ê ville.

²¹ Wà tèpa caa kà tèpa pwa ârapwaaílò, âna rà pwa ma ina tà Pilato pâ: «Gà cibwaa wii pâ: “Pwi ukai kà tèpa Juif”. Â gà wii pâ: “É INA PÂ é pwi ukai kà tèpa Juif.”»

²² Êco na é tòpi tàra wà Pilato pâ: «Ê pwina go wii, âna o jèe càcaa tòotéri.»

Rà ipâdi ârabwée kêe

²³ Wà tèpa ârapàpé coda, na ia rà ténamiri Iésu, âna rà popa é pâ ârabwée kêe. Â rà ipâdi naa goorà ma ipârirà. Â rà popa mwara i ârabwée kêe na gòri, na nye ticè autaa‡ na. ²⁴ Â rà pi-ina tàra pâ: «Jè cibwaa pidàdàrù. Wâdé na jè picàù noo kâra tii naa goo, ba na jè tâmogòori cè pwina kêe.»

† **19:18** Ténamiri (é, pònamiri, tanamiri)—Clouer. ‡ **19:23** Ticè autaa na—Sans couture. **19:24** Psaume 22.19

Êkaa na jèe pâra nau coo ê auina naa na *Tii Pwicîri, na ina pâ:

*Rà ipâdi ârabwée kôo.
Rà picàù noo kêra tii
naa goro ârabwée gòri.*

Psaume 22.19

Ba wàépwiri ê tûâ kà tèpa coda.

Rà côôe pa âboro kêe

²⁵ Pwa ârapâpé ilàri na rà cimwünyabweri i sa-tauro—wà nyaa kà Iésu, ma tô ilàri aéjii kà nyaa kêe, ma wà Maria, tô wâdà Cléopas, ma wà Maria géee Magdala. ²⁶ Â é tâa wê mwara wà pwi jè a *câmu na dau wânüma Iésu gooé§. Âna é coo goro jènerè nyaa kà Iésu.

Ûna é côoru wà Iésu, â é ina tà nyaa kêe pâ: «Nyaa, wàépwiri ê pwina naîgà.»

²⁷ Â é ina mwara tà pwi a câmu kêe pâ: «Wàéni wà nyaa'gà.»

Â tapoo napwiri, â é popaé pâ naa na pwârawâ kêe wà pwi a câmu kêe bèeni.

É maagé bà Iésu

²⁸ É tâmogòori wà Iésu pâ é jèe tubamwara diri ê wakè kêe, â é ina pâ: «Nümmoo dâra wâdo.» Êkaa na pacoo ê auina naa na Tii Pwicîri.

19:25 Mataio 27.55–56 **19:26** Ioane 13.23 § **19:26** Pwi jè acâmu na dau wânüma Iésu gooé—Munaa wà Ioane. (Còo note goo Ioane 13.23.) **19:28** Psaume 22.16

29 Â tâa wê jè wâra jawé, na pwa dipâa na maga na. Â wà tèpa coda, âna rà popa jè imwaano, â rà tòo naa goro pé bàra upwâra *hysope*. Â rà tùu boo naa na i dipâa, â rà cipa too na pwâ Iésu. 30 Â é nacai.

Â nabwé, â é ina pâ: «Go jèe po cau pacoo diri.»

Â é cigòboo, â êgò ôomaa kêe.

É tòté jènereê pwi jè coda

31 Bwaa papwicî, tòotù béaa kêra ê *tòotù pwicîri kà tèpa Juif. Â rà ilari jii wà Pilato wà tèpa pitûâ kêra pâ na rà teciò é pâ duuru â tàpé na rà tâa goro i satauro [ba na o wâcî pai bà kêra]. Ba nûmarà na tapwùtùrà, ba na o càra caa tà utòtòro goro satauro*, na tòotù pwicîri. Ba wà pwi tòotù pwicîri-bà, âna pwi tòotù na dau ipwamuru naa goo.

32 Â [é cùru pâ pàra tèpa] coda, â rà teciò du duuru â wà tupédu ârailu âboro na ru tâa goro jènere Iésu.

33 Êco na, ûna rà tèepaa pâ naa goo wà Iésu, â rà côo pâ é jèe bà, â càra caa burà teciò âê. 34 Êco na wà pwi jè coda, âna é tòté i jènereê†, goro da, â nye joro kaa domii ma jawé. 35 (Wâgo, [pwi a wii é tii bèeni] âna go wiâ é pwina go côo, â jèkutâ na âjupâra. Â go wiâ, ba na guwà cèikî naa goo, wâguwà mwara.) 36-37 Jèe pâra nau tèepaa é pâ

19:29 Psaume 69.22 **19:31** Deutéronome 21.22–23 * **19:31** Utòtòro goro satauro—Muru na miiri wiâra ê naèà kà tèpa Juif. (Còo Deutéronome 21.22–23.) Utòtòro—Accrocher. † **19:34** Jènereê—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Gòrowâaê. **19:35** Ioane 21.24 **19:36-37** Exode 12.46; Nombres 9.12; Psaume 34.21
19:36-37 Zakarie 12.10; Auinapàpari 1.7

muru bèepwiri, ba na coo ê du auina naa na Tii Pwicîri, pâ: *O nye ticè duué na o téciò. Exode 12.46*
 Â: *Rà mwa côo wà pwina rà tòtéé goro da. Zakarie 12.10*

Tòpòé naa na auipwàni

Mataio 27.57–61; Maréko 15.42–47; Luka 23.50–56

³⁸ Pwa pwi jè âboro na nee Ioséfa, pwi âboro géé Arimathée. Wà pwiibà âna é wâgoo wà Iésu, êco na câé caa pâra wiâê pàpari, ba wâgotêe goo tèpa pitûâ kà tèpa Juif. Â é ilari jii wà Pilato i naiti wà Iésu, â é naa tàrù tée wà Pilato. Â é pâra wà Ioséfa, ba na é popaé. ³⁹ Â é pâra wiâê wà Nicodème, wà i pwi âboro na ia é pâra dari Iésu na ne. Â é pwa ma pame ê jawé ûrea, na pwa goro *aloès* ma *myrrhe*, na wâna 30 kilo.

⁴⁰ Ru popa é naiti Iésu, â ru târamiri goro imwaano na gòri. Â ru *upwaaé goro i jawé ûrea, wiâra é nyamanya kà tèpa Juif, na rà ipwàni. ⁴¹⁻⁴² Â ru popaé pâ naa na jè ére na câmi goro upwâra, na wâmwünyabweri i ére na ténamiri Iésu naawê. Â ru tòpòé naa na pé pwi diopwaa kâra pwâramara-atü, na bwaa nye ticè âboro bà na tòpòé naa na. Ru pwàniriê naawê, géé goo na, o jèe tapoo tòotù pwicîri [naa bàrane, â pwicîri na rà pwàniri âboro bà, na pwi tòotù-bà].

20

Jèe tiâu Iésu na auipwàni

Mataio 28.1–7; Maréko 16.1–8; Luka 24.1–12

¹ Na pwapwicîri, [na dàuru kêra *tòotù pwicîri* kêra] na bwaa gòropwaa, âna é pâra naa na auipwàni wà Maria géé Magdala. Â é côo i diopwaa kêra atü, bécamoori i pwêe, âna jèe pwùru tâjii. ² Â é itàa† wâjué côwâ, nau pâmari Simona Pétèru, ma wà pwi jè a *câmu na dau wânüma Iésu gooé. Â é ina tàru pâ: «Rà jèe popa wà Pwi Ukai géé na auipwàni, â câbà caa tâmogòori cèna rà tòpòé naawê.»

³⁻⁴ Â ru pò ma pâra wà Pétèru ma pwi bée, â ru itàa naa na auipwàni. Â é dau awài wà pwini jii wà Pétèru, â é mara tèepaa pâ. ⁵ Â câé caa tò, â é nye po cùué boo, â é niâ dò naadó wâ, â é côo ê pâ imwaano co na gére tâaboo naani napuu. ⁶ Úna é tèepaa pâ wà Simona Pétèru, â é nye tò kaa naadó wâ na auipwàni. Â é côo pâ imwaano na tàgére tâaboo naani napuu. ⁷ Napwa naa goo ê imwaano bépii pûrué, âna càcaa pitànaima bau é pâ imwaano-bà. É nye pwa-ité tâa naa na jè ére, na nye cùu bwàti.

⁸ Â ée mwa caa pwicò kà Pétèru wà pwi bée. Â é côo, â é cèikî [pâ wà Iésu, âna é jèe wâro côwâ géé na aubà]. ⁹ (Êco na càru caa pâji po tâmogòori bwàti ê pâ auina naa na *Tii Pwicîri, naa goro pai wâro côwâ kà Iésu.) ¹⁰ Nabwé, â ru pâra côwâ wà tupéeni naa pwârawâ na ru pitâa na.

*É ipaarié wà Iésu tà tèpa âboro kêe
Mataio 28.9–10; Maréko 16.9–11; Luka 24.35–49*

* **20:1** Tòotù pwicîri—Còo mwara Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. † **20:2** Itàa—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Itàtà. **20:9** Apostolo 2.24–32; 1 Korénito 15.4

—*Tà Maria géé Magdala*

11 Napwa naa goo wà Maria, âna é tà coo boo goo i pwâramara-atü, âna é nye tà i wê. Â é cùué boo, ba na é niâ dò naadò wâ. 12 Â é nye côo kaa du *angela, na ru coona ârabwée pwaa. Wà pwi jèpwi, âna é tâa na na ia tâa wê i pûru wà Iésu; â wà pwi jèpwi, âna é tâa na na ia tâa wê i du âê. 13 Â ru tawèerié pâ: «Tôoni, cina gà i?»

Â é ina tàru pâ: «Go imuru Pwi Ukai kôo, ba rà jèe popaé, â câgo caa tâmogòori cèna rà tòpòé naawê.»

14 É ina pwiri, â é tabiié, â é côo wà Iésu na é tàgére coo wê, êco na câe caa côoinaê. 15 Â é ina tée pâ: «Tôobà, cina gà i? Gà mudà î?»

Êco na é tà niimiri wà Maria pâ, wà pwiibà âna wà pwi âboro na é tòimiri i na upwâra. Â é ina tée pâ: «Wiàna wâgà pwi a popa [nâii Pwi Ukai Iésu] â gà paari tôo na gà tòpòé naawê, ba na go pâ nau popaé.»

16 Â é ina tée wà Iésu pâ: «Maria!»

Â é tabèrèè wà Maria, â é nye côoinaê kaa, â é ina tée naa na pwâratûra *héberu, pâ: «Au, *Rabbouni!*» (Pai ina wèè pâ ‘Pwi a pwa pupûra’.) 17 Â é ina tée wà Iésu pâ: «Gà cibwaa tu naa goodò, ba bwaa câgo caa too dari Caa. Â gà pâra naa jaa tèpa béeò. Â gà ina tàra pâ, go o jèe too dari Caa kôo, wà pwi Caa kàwà mwara; wà Pwiduée kôo, ma wà pwi Pwiduée kàwà mwara.»

18 Â é pâra wà Maria, â é pàdari tèpa câmu. Â é ina tàra pâ: «Tàpéebà! Go jèe côo wà Pwi Ukai!» Â é piwiâ tàra é pwâra pitùra kàru.

—*Tà tèpa câmu kêe*

19 Na bàrane kâra pwi pwapwicîri-bà, âna rà pitànaima na jè pwârawâ wà tèpa câmu. Â rà kiiri é pâ goropwârawâ, ba wâgotàra goo tèpa pitûâ kà tèpa *Juif. Â é nye tèepaa kaa naa nabibiu kàra wà Iésu. Â é ina tàra pâ: «Cidòri nyuâawà!» 20 Â é paari tàra du na-araraîê ma é jènereê. Â rà nye dau ipwàdéé kaa na rà côo wà Pwi Ukai.

21 Â é jèu ina tàra pâ: «Cidòri nyuâawà! É cùruo me wà Caa naa na gòropuu; â nabàni, âna go cùruwà pwacèwii pai pwa kêe tôo.»

22 Â é upirà, ma ina tàra pâ: «Guwà tòpi é Nyuâaê Pwicîri! 23 Wiàna guwà pwanauri é pâ èpà kâra é pâ âboro, â é pwanaurirà wà Pwiduée. Â wiàna câguwà caa pwanaurirà, â é pâ èpà kàra âna o nye tà tâa.»

—*Tà Toma*

24 Napwa naa goo wà Toma (pwi ârapàara tèpa 12 a câmu, jè nee mwara 'Bérepidu'), âna tà tiàué jaarà na é pwi tòotù na é tèepaa marirà wà Iésu. 25 Â rà mwa tà ina tée wà pàra tèpa câmu pâ: «É cipàparibà wà Pwi Ukai.»

Éco na é tòpi tàra pâ: «Auwa! Pwacoé na go cèikî [pâ é wâro còwâ]! Wâdé co wiàna go côo é auru paò goro du na-araraîê. Â wiàna go tùu gée goo é

mangadaîô naa na ê auru paò, ma tòpò mwara ê na-araraîô naa goo i jènereê!»

²⁶ Gée na càuru caapwi nadàpara pwapwicîri, â rà pitànaima mwara wà tèpa câmu naa na i wâ, â jèe wàilà ma Toma. Â rà kiiri ê pâ goropwârawâ, êco na é tèepaa marirà wà Iésu. Â é coo nabibiu kàra, â é ina tàra pâ: «Cidòri nyuâawà!»

²⁷ Â é ina tà Toma pâ: «Gà côo i du na-araraîô. Â gà tòpò i mangadaîgà naa na. Â gà pame i na-araraîgà, â gà tòpò naa goo i jènereô. Â gà cibwaa pidumapié, â gà cèikî!»

²⁸ Â é tòpi tée wà Toma pâ: «Pwi Ukai kôo ma Pwiduée kôo!»

²⁹ Â é ina tée wà Iésu pâ: «Gà mwa cèikî ba gà côoô. Cidòri nyuâa tèpa âboro na rà cèikî, na càra caa côoô.»

Gorodà na wii pwi tii bèeni?

³⁰ Dau wâru ê pâ *câmu kâra pàtâma Pwiduée na é pwa wà Iésu, na ara tèpa câmu kêe. Càcaa wii diri naa na é tii bèeni. ³¹ Êco na é pâ popai bèeni gére wii, âna wii, ba na guwà cèikî pâ, wà Iésu âna é pwi *Mesia, *Pwina naî Pwiduée. Â wiàna guwà cèikî naa gooé, â o tà tàwà ê *âji wâro na wâgooé.

21

Na bàrawià Galilée

¹ Gée na càuru pàra tòotù, â é ipaarié mwara wà Iésu, tà tèpa *câmu kêe, na bàrawià Galilée*. Â wàéni é pai ipaarié tàra:

² Rà picaatâa [wà pàra tèpa câmu kêe]—wà Simona Pétéru, ma Toma (jè nee mwara ‘Bérepidu’), ma Natanaël† (pwi âboro gée Kana wâ Galilée), ma wà tupédu naî Zébédée, ma tupédu ârailu mwara.

³ Â é ina tàra wà Simona Pétéru pâ: «Go bwaa pâra nau pwa puà.»

Â rà ina tée pâ: «O wàijè.»

Â rà pâra, â rà too naa na i wànga, â rà pâra nau pwa puà. Êco na, na pwi ne-bà, âna nye ticè ârapokâa kàra.

⁴ Na pâra nau pwaa dôme, âna wà Iésu, âna é nye tà tâa nidò bàrawià. Êco na bwaa càra caa côoinaê.

⁵ Â é ina tàra pâ: «Ico tàpéeni, nye pwa cè ârawéa kàwà?»

Â rà tòpi tée pâ: «Auwa, nye âji ticè.»

Rà côoina Iésu

⁶ É ina tàra pâ: «Guwà tòpò i puà naa gòro étò kàwà, ma o pwa cè ârawéa kàwà!»

Â rà tòpò, â jèe càcaa pâri ma rà dàgòtù, ba dau tòina goro é pai wâru wàra pâ ârawéa. ⁷ Â wà i pwi a câmu na ia dau wânüma Iésu gooé, âna é ina tà Pétéru, pâ: «Ée! Wà Pwi Ukai pwiri!»

Â wà Pétéru, âna é nye nama pòpii i ârabwée kêe goro opiié, â é nye êgò kaa naa nawia, [â é éoo too

* **21:1** Galilée—Grec: Tibériade. Côo mwara Nawia Galilée naa na Neeremuru (Vocabulaire). † **21:2** Natanaël—Nee *Barthélemy* naa na pâ tii kà Mataio, Maréko ma Luka. **21:3** Luka 5.4–7 **21:7** Mataio 14.29; Ioane 13.23

dari Iésu]. ⁸ Â rà gére me mariru wà pàra tèpa câmu bée gòro i wànga. Â rà jèe po tadàti i puà, goro ê pai wàru wàra ê ârawéa na. Ba rà jèe tà wâmwünyabweri ê bàrawià†. ⁹ Â rà tâdò, â rà boo gée na i wànga, [â rà tòpaé]. Â rà pâmari ê poloa bau ê pâ ârawéa na tâa na dàuru ânye.

¹⁰ Â é ina tàra wà Iésu pâ: «Pame cè pàra ârawéa gée goro ê pwina guwà bwaa taa.»

¹¹ Â wà Simona Pétéru, âna é wâjué còwâ naa na i wànga ba na é dàti dò naa gòromwari i puà. Â po 153 ârawéa maina na tâa na i puà, êco na càcaa madàpa i puà.

¹²⁻¹³ Â é ina tàra wà Iésu pâ: «Jè ija.» Â é popa i poloa ma i ârawéa, â é jèpa naa tàra jècaa.

Â nye ticé pwi jèpwi gée goorà, cèna é tawèerié pâ «Gona wâgà wàa?» Ba rà jèe nye tâmogòori pâ wà Pwi Ukai.

¹⁴ Wàèpwiri béâracié kêra pai ipaarié kêe tà tèpa câmu kêe, gée na càuru ê pai wâro còwâ kêe gée na aubà.

Ru pitùra Iésu ma Pétéru

¹⁵ Gée na càuru ê pai pi-ija kàra, â wà Iésu, âna é tawèeri Simona Pétéru pâ: «Simona, pwina naî Iona§, gona dau pimaina ê pwâranümagà goodò, jii ê pwâranüma wà tàpéeni goodò?»

Â é tòpi tée wà Pétéru pâ: «Ûu kaa, co Pwi Ukai, gà jèe nye tâmogòori pâ go pwi gòrobégà.»

† **21:8** Wâmwünyabweri... Napéaati naa na grec pâ: Wâpâ na 100 mètres. **21:11** Luka 5.6 **21:14** Ioane 20.19,26 § **21:15** Iona—é, Ioane.

Â é ina têe wà Iésu pâ: «Gà mwa tà pa-ija i pâ nari mutô kôo.»

¹⁶ Â é wailu tawèerié pâ: «Simona, pwina naî Iona, gona dau wânümagà good?»

Â é tòpi têe mwara pâ: «Ûu kaa, co Pwi Ukai, ba gà nye tâmogòori pâ go pwi gòrobéegà.»

Â é ina têe wà Iésu pâ: «Gà mwa tà wéaari i pâ mutô kôo.»

¹⁷ Â é wacié tawèerié pâ: «Gona gà nye pwi gòrobéè?»

Â é nye dau pikîri kaa wà Pétéru, géé goro na é jèe po wacié tawèerié.

Â é tòpi têe pâ: «Pwi Ukai, gà nye tâmogòori diri é pâ muru, â gà nye tâmogòori pâ go pwi gòrobéegà.»

Â é ina têe wà Iésu pâ: «Gà mwa tà pa-ija i pâ mutô kôo. ¹⁸ Gà tère bwàti, ba go ina tâgà é âjupâra pâ: Na pâara na gà bwaa dopwa na, âna gà nye ipii acari é karapuu'gà. Â gà nye pâra naa na ére na gà câbawâdé. Êco na, wiàna gà mwa ijiao, â gà o mwa patàrù é du îgà, â ée mwa pii é karapuu'gà cè pwi jèpwi. Â ée mwa popagà pâ naa na ére na càcaa nümagà na gà pâ naawê.»

¹⁹ (É ina pwiri, ba na é inapàpari é pai o bà kà Pétéru*, târa ma o pwamaina wà Pwiduée.)

Ûna é jèe ina pwiri, â é ina têe wà Iésu mwara pâ: «Gà me wiâô!»

Wà pwina wânüma Iésu gooé

²⁰ [Na gére wàrapwiri, â] wà pwi a câmu na ia

21:16 Apostolo 20.28 **21:19** Mataio 16.24–25; 2 Pétéru 1.14

* **21:19** Pai o bà kà Pétéru—Pai ina wèe pâ, rà o tètâmwara Pétéru wà tèpa cicaraé. **21:20** Ioane 13.23–25

dau wânüma Iésu gooé, âna é gére me wiâru. (Wà pwiibà, âna i pwi ia é tâa goro jènere wà Iésu, na i pwi bénabwé pi-ija kàra, na ia é ina têe pâ: «Pwi Ukai, wàilàapà na o ipwa tûâ tâgà?»)

Â é tabiié wà Pétéru ²¹ â é côôê, â é ina tà Iésu pâ: «Pwi Ukai, âna wà pwini na?»

²² Â é tòpi têe wà Iésu pâ: «Wiàna nümoo na câé caa bà, tiagoro cè pai wâjué kôo côwâ; â é pwiibà âna târa dà'gà? Wàéni ê pwina go ina tâgà: Gà me wiâô!»

²³ Géé goo pwiri, na ipâra ê jèkutâ wânabibiu kà tèpa pâra wiâ Iésu, pâ, pwiri o câé caa bà wà pwi a câmu-bà. Caapwi co, na câé caa ina wà Iésu pâ, o câé caa bà. Â é nye po ina co pâ: «Wiàna nümoo na câé caa bà, tiagoro cè pai wâjué kôo côwâ, â târa dà'gà?»

²⁴ Napwa naa goo wà pwi a câmu-bà, âna wàé na é *paâjupâra ê pâ muru bèepwiri, ma wii naa na tii. Â bà jée nye tâmogòori pâ âjupâra ê pai ina kêe.

²⁵ Nye dau wâru awé ê pâra muru na é pwa wà Iésu. Êco na, wiàna jè cau wii diri, â go niimiri pâ, ê gòropuu âna é po dau kîri târa ma tâa na! Nabwé!

Tii Pwicīri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58